

UNIVERSITEIT

GENT

FACULTEIT LETTEREN EN WIJSBEGEERTE

Academiejaar 1986 - 1987

ELF JAAR TEATER DE KELK v.z.w.

DE GESCHIEDENIS VAN EEN BRUGS VESTZAKTHEATERTJE

Katty Didier

Promotor: Dr. Jaak van Schoor

WOORD VOORAF

Ik wens hierbij alle personen te bedanken die aan het tot stand komen van deze verhandeling hebben meegewerkt:

Mijn promotor, Dr. J. van Schoor voor de efficiënte leiding en de ontelbare nuttige tips.

Dr. J. Reynaert, die mij op het idee heeft gebracht mijn verhandeling aan het Teater De Kelk te wijden.

Rudy Geldhof, Jacky Tummers, Leo Hubrecht, Johan Cloetens, Raymond Willems, Rita Lommé en Suzanne Saerens, die vriendelijk en geduldig mijn soms eindeloze reeks vragen hebben beantwoord en mij hierdoor veel spuurwerk hebben bespaard.

Robert Van Yper die mij het hele Kelkarchief heeft toevertrouwd.

Thérèse Van de Voorde voor het uittikken van mijn soms onleesbare geschrift.

Mijn zus, voor het tekenen van alle grafieken.

Mijn ouders en vrienden voor de ondervonden steun.

Een laatste, heel speciaal dankwoordje gaat naar Raymond Willems, die mij met alle nuttige personen in contact heeft gebracht.

INLEIDING

Over De Kelk schrijven is aan geschiedschrijving doen. Dit theatertje behoort immers tot het verleden en bestaat enkel nog in de herinnering van de toneelmensen die actief bij de werking ervan betrokken waren. Als die personen eenmaal komen te overlijden, verdwijnt meteen elke herinnering aan dit theatertje.

Gezien de kwaliteit van de toneelproducties die daar in de loop der jaren op de planken werden gezet, vond ik het zeker de moeite waard om al deze herinneringen te "vereeuwigen".

De opzet van deze verhandeling is de bestaansgeschiedenis van het Teater De Kelk zo objectief en zo volledig mogelijk te reconstrueren. Het is dan ook een koel, gedetailleerd overzicht geworden.

Bij het begin van mijn opzoekingswerk beschikte ik slechts over een vijftal mappen dat het kelkarchief moesten voorstellen en over de adressen van de sleutelfiguren van De Kelk: Rudy Geldhof en Jacky Tummers.

Aan de hand van archiefstukken, persrecensies en persoonlijke gesprekken, heb ik dan stukje voor stukje de legpuzzel van de boeiende Kelkgeschiedenis proberen op te lossen.

In het eerste deel van mijn verhandeling heb ik geschetst hoe De Kelk evolueerde van een oude balzaal waar gastproducties werden opgevoerd, naar een model-beroepstheatertje dat jarenlang door vele Bruggelingen werd geapprecieerd.

Een vraag die ik hier heb proberen te beantwoorden luidt: "Wat heeft Rudy Geldhof bezielde om op eigen kosten en initiatief een toneelgezelschap uit de grond te stampen?"

Daarnaast ging mijn aandacht ook uit naar enkele losse onderdelen van de Kelkgeschiedenis: de interne werking van het gezelschap, de belangrijkste medewerkers van Rudy Geldhof, de reclame, het publiek en de speciale sfeer die er heerste.

In het tweede deel behandel ik het repertoire van De Kelk. Hierbij heb ik vooral aandacht willen schenken aan de toneelmensen die er achter de schermen werkten. Zij bepaalden immers de doelstelling, de keuze en de uitvoering van de stukken en het imago van het gezelschap. Enkelen onder hen werden afzonderlijk onder de loupe genomen. Het gaat om hen die duidelijk hun stempel als enkeling op het theater hebben gedrukt. Er werd dan ook grondig ingegaan op hun opinies en hun voorkeuren i.v.m. het toneel.

Van elke Kelkproductie werden de technische gegevens vermeld, een inhoudsbespreking, een decoromschrijving en tenslotte een bespreking van de eigenlijke opvoering. Wat de weerklank van de toneelvoorstellingen betreft, daarvoor werden telkens de reacties in de pers nagegaan.

Hiertoe werden minstens drie kranten of tijdschriften geraadpleegd. Een globaal persoordeel van alle Kelkproducties werd in de bijlagen opgenomen. Ook het toeschouwersaantal, op basis van de verkoop van toegangskaarten en abonnementen uitgerekend, werd vanaf 1979 voor elk stuk genoteerd. De evolutie ervan per seizoen werd in tabellen en grafieken weergegeven in de bijlagen.

Onder de hoofding "Beschouwingen" werden een aantal krachtlijnen in de werking van De Kelk onderstreept, met aandacht voor enkele hoogte- en laagtepunten uit de artistieke prestaties van het gezelschap.

In "Het einde van De Kelk" heb ik alle aandacht gericht naar de manier waarop De Kelk van de lijst van de erkende gezelschappen werd geschrapt. Door elk officieel argument dat tegen De Kelk werd ingebracht te kunnen weerleggen, heb ik bewezen dat De Kelk ten onrechte "ter dood" veroordeeld werd.

In het "Besluit" kreeg De Kelk een eigen gezicht. Een vergelijking met de overige Brugse theaters drong zich hier op, evenals de impact van De Kelk op het Vlaamse theaterleven in de jaren '70 en '80.

De "Bijlagen" bevatten, naast een globaal persoordeel over de verschillende Kelkproducties, ook enkele belangrijke cijfergegevens i.v.m. de exploitatiesituatie van het gezelschap, de subsidiebijdragen en het toeschouwersaantal.

DEEL I. HET ONTSTAAN VAN TEATER DE KELK

1. DE VOORGESCHIEDENIS

1.1 RUDY GELDHOF PROGRAMMEERT GASTPRODUCTIES IN EEN BALZAAL

De stichter van Teater De Kelk was Rudy Geldhof. Hij werd op 13 oktober 1942 te Knesselare geboren. Zijn kinderjaren bracht hij door in verschillende Oost-Vlaamse dorpen. Op dertienjarige leeftijd kwam hij met zijn ouders in Assebroek bij Brugge wonen, waar ze een handschoenenfabriekje bezaten. Geldhof volbracht zijn humaniorastudie in het Onze-Lieve-Vrouwcollege te Assebroek, waar hij Grieks-Latijnse volgde. Hij ondernam daarna het eerste jaar Klassieke Filologie te Leuven, maar slaagde niet. Er volgde toen een periode waarin hij allerlei seizoenwerken uitoefende op pakketboten, souvenirs verkocht in Lourdes en een tijdlang lederbewerker was in het familiale handschoenenfabriekje.

In december 1973 werd hij de uitbater van De Kelk, een cafébalzaal, gelegen in de Langestraat te Brugge. Het was de bedoeling een ruimte te vinden waarmee hij zijn brood kon verdienen maar ook om daar aan theater te gaan doen. Het behoorde toen uiteraard niet tot de mogelijkheden om onmiddellijk een officieel gezelschap te stichten - hoedanook - daar ging zijn belangstelling naar toe.

In het begin programmeerde De Kelk enkel gastproducties. Tien dagen na de opening was Malpertuis-Tielt daar reeds te gast met "Play Strindberg" van Dürrenmatt, in een regie van Jacky Tummers en met Ben Malbrancke, Raymond Willems en Tine Ruyschaert in de bezetting.

Tijdens de beginjaren ontving De Kelk vooral producties van het Nieuw Vlaams Toneel De Waag (N.V.T. De Waag) en van Malpertuis-Tielt. Er werd toen gespeeld in de bovenzaal, een niet al te geschikte ruimte voor toneelopvoeringen. Die zaal had wel een heel apart sfeertje, het was een oude balzaal van voor de Tweede Wereldoorlog. Toen er in De Kelk gastproducties werden geprogrammeerd, ademde de toneelruimte nog precies dat tussen-de-twee-oorlogen sfeertje uit: grote spiegels aan de wanden, een nogal barok behang, een tapkast en geen centrale verwarming. Het toneel bestond uit een verzameling lege bierbakken waarop houten planken lagen, bedekt met zwarte doeken. Het geheel was niet zeer stabiel en de akoestiek was slecht.

Stilaan rijpte bij Rudy Geldhof de idee om een eigen gezelschap te stichten dat zelf producties kon op touw zetten. Het was uiteraard niet zomaar zijn bedoeling om café te houden toen hij met De Kelk van start ging. Dat was levensnoodzakelijk. Wat hij vooral wilde was toneelstukken schrijven en een eigen gezelschap oprichten om in de praktijk van het theater te kunnen staan.

Geldhof schreef toen al een paar jaar maar werd nog niet opgevoerd. Zijn stijl paste niet in de lijn van het toenmalige avant-garde theater. Hij schreef liever eenvoudig gestructureerde toneelstukken waarin hij diepmenselijke problemen kon behandelen. Er is hem in de loop van de jaren veel verweten dat hij dat theater zou opgericht hebben met de enige bedoeling zijn eigen werk te laten opvoeren. Hoewel deze aantijgingen volledig ongegrond zijn, kan er wel een verklaring voor gevonden worden.

Rudy Geldhof verklaart hierbij:

Ik was een eind in de twintig en ik schreef al een paar jaar toneel. Ik raakte nergens mijn teksten kwijt. Dat was altijd ei zo na gebeurd om dan op het laatste moment toch weer niet geprogrammeerd te worden.

Wat ik aan mezelf voelde was dat ik contact mankeerde met de theaterpractici. Ik moest dringend in die wereld leven, zoals een vis die water nodig heeft (...). Ik zat op die manier tussen de theaternissen en ik leerde bij en dat was vooral de bedoeling.¹

Hij heeft De Kelk zeker niet opgericht om bekendheid te krijgen. Wat bepaalde critici wel kan gebracht hebben tot dit soort conclusie is het volgende. De meeste van Geldhofs stukken werden in andere Vlaamse theaters gecreëerd, terwijl hij al een eigen ruimte had.

In 1975 worden "De Geit" en "Buurt" opgevoerd door N.V.T. De Waag in Antwerpen. "Carmen, de Vamp van Sevilla" werd in 1976 opgevoerd door het N.V.T. De Waag in Antwerpen. "Het Souper" werd in 1976 voor het eerst gecreëerd door Malpertuis-Tielt... De directeurs van het N.V.T. De Waag en Malpertuis-Tielt wisten dat Rudy Geldhof ook een eigen ruimte had. Zij zagen brood in een afzetgebiedje in Brugge en zij kwamen met een paar voorstellingen van Geldhofs stukken in De Kelk tegen gunstige voorwaarden. Zo kwamen er in die beginperiode veel stukken van hem in De Kelk. Deze manier van werken kan enkele critici ertoe gebracht hebben te denken dat Geldhof De Kelk zou gesticht hebben om zichzelf te lanceren. Niet is minder waar, hij had De Kelk niet nodig om bekend te worden. Van alle toneelstukken die hij totnogtoe heeft geschreven, waren er slechts twee specifiek voor De Kelk, "Katanga Diane" (1978) en "Bob en Liesbeth" (1981).

Hij verklaart:

Ik durf zeggen - het klinkt misschien pretentius maar dat is de waarheid - dat, als ik een stuk schreef specifiek voor De Kelk, dit een gunst was van mij aan De Kelk. Omdat het publiek dat vroeg: De Kelk, Geldhof, Tummers, dat hoorde ergens samen. Dat bracht me bitter weinig op.²

1.2 DE MEDEWERKERS

De plannen kregen vaste vorm toen de medewerkers kwamen opdagen. Rudy Geldhof leerde ze heel toevallig kennen.

Jacky Tummers

Met hem had Rudy Geldhof samengewerkt voor de creatie van "Het Souper" in 1975 voor Malpertuis-Tielt. Deze eerste samenwerking was heel vlot verlopen en had vriendschapsbanden gesmeed.

Rudy Geldhof hierover:

Jacky had twee zeer uitgesproken stijlen. De intimistische drama's en de exuberante collages waarin hij mensen probeerde te provoceren. Het waren zijn intimistische drama's die mij boeiden, dat was iets wat mij lag. Het eerste van mijn stukken die hij geregisseerd heeft was "Het Souper". Het heeft onmiddellijk geklikt, we hebben elkaar toen echt goed aangevuld. De samenwerking tussen Jacky en ik is dikwijls goed geweest maar nooit zo optimaal als toen.³

¹ Persoonlijk gesprek met Rudy Geldhof op 28.01.1987

² Persoonlijk gesprek met Rudy Geldhof op 28.01.1987

³ Persoonlijk gesprek met Rudy Geldhof op 25.01.1986

Tummers kwam in de beginjaren veel over de vloer in De Kelk met stukken uit andere theaters. Hij was op dat ogenblik de meest ervaren theaterpracticus. Hij had Germaanse Filologie gestudeerd aan de Rijksuniversiteit te Gent, waarna hij naar Wenen getrokken was om aan het Max Reinhardt Seminar gedurende twee jaar een regisseursopleiding te krijgen. In 1969 was hij als freelance regisseur begonnen en hij is sindsdien onafgebroken bezig geweest. Hij deed in De Kelk het merendeel van de regies. Dat kwam gewoon door de omstandigheden. Het had veel te zien met persoonlijke verhoudingen, de vriendschap met Rudy Geldhof en het feit dat ze dezelfde opinies deelden over theater, programmatie, bezetting, enzomeer.

Leo Hubrecht

Hij liet zich opmerken als de man die het theater zou helpen inrichten en de decors uitvoeren. Hij was pas afgestudeerd als beeldend kunstenaar aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten te Gent. Een specifieke theateropleiding had hij dus niet gekregen. De Kelk was voor hem eigenlijk een stamcafé. Hij begon zich pas aan Geldhofs projecten te interesseren naar aanleiding van een opvoering die hij in de bovenzaal had gezien: "Carmen, de Vamp van Sevilla". Dit "toneelstuk" steunde op een idee van Jacky Tummers die toen volop in zijn "enfant terrible"-periode verkeerde. Rudy Geldhof had zijn medewerking verleend voor het leveren van de teksten. Het was de bedoeling een provocerende collage te maken omtrent de plaats van de vrouw in de mannenwereld. De titel verwees naar "Carmen", de opera van Bizet en "De Barbier van Sevilla" van Rossini. Maar dit was maar een alibi. In een tiental tafereeltjes werden de meest scandaleuze toestanden in de man-vrouw relatie geïllustreerd met het nodige naakt op het toneel. Het was in 1976 opgevoerd door het N.V.T. De Waag in Antwerpen waar het veel succes had gekend. Toen het als een gastproductie in De Kelk gebracht werd had het daar voor heel wat ophef gezorgd.

Leo Hubrecht vindt:

Er staken heel goede ideeën in, een duidelijke visie op uitwerking en een enorme inventiviteit. Aan de hand daarvan heb ik contact genomen met die mensen.⁴

1.3 DE OFFICIËLE ERKENNING WORDT VOORBEREID

Geldhof en zijn medewerkers beseften vlug dat er twee essentiële dingen moesten gebeuren om zich een plaatsje te verzekeren tussen de andere beroepstheaters:

- a. een geschikte toneelzaal bouwen
- b. een eigen gezelschap oprichten

Met zijn drieën zijn ze dus begonnen, met een flinke dosis inzet en idealisme. Rudy Geldhof financierde, samen met de brouwerij die het café bevoorraadde, de kosten om het theater in te richten. Tijdens de jaren waarin De Kelk niet gesubsidieerd werd, betaalde hij ook de lopende kosten.

Geldhof zegt:

Dat viel nogal mee. Het waren tijden waarin de brouwerijen nog geld hadden.⁵

⁴ Persoonlijk gesprek met Leo Hubrecht op 6.03.1986

⁵ Persoonlijk gesprek met Rudy Geldhof op 25.01.1986

1.3.1 De nieuwe zaal

Na het ongelukkige gedoe in de bovenzaal was een nieuwe zaal een noodzaak geworden. Met het oog hierop bestond er reeds een kleine verwaarloosde ruimte die achter het café gelegen was en als opslagplaats voor allerlei rommel diende. Deze ruimte werd na veel zwoegen omgebouwd tot een uiterst gezellige theaterzaal. De nieuwe zaal was tot in de puntjes uitgerust met kamerbreed tapijt, negenenzeventig gemakkelijke klapstoelen waarbij de helling van de vloer zeer goed uitgekiend was, centrale verwarming en een ruim toneel. Rudy Geldhof had samen met zijn medewerkers speciaal geopteerd voor een ruim toneel ten koste van de zitplaatsen. Daar hebben ze in de loop van de jaren veel baat bij gehad, vooral dan om artistieke redenen. De inhuldiging van de benedenzaal had plaats op maandag 24 januari 1977 om 20u30 naar aanleiding van het in première gaan van "De Geliefde Stem" van Jean Cocteau in een regie van Jacky Tummers en met Rita Lommée in de hoofdrol. Zowel de nieuwe zaal als de opvoering werden door de pers, het publiek en de artistieke medewerkers op lovende woorden onthaald. De volgende getuigenissen maken dit duidelijk.⁶ Een losse greep uit de toenmalige persreacties getuigt hoezeer het nieuwe toneelzaaltje werd gewaardeerd.

Zo schrijft H.P. in Het Laatste Nieuws:

Het vestzaktheater "De Kelk" aan de Langestraat 69 te Brugge, werd zopas volkomen vernieuwd, zodat het werkelijk een model-minitheaterje geworden is.⁷

Ook G.V.M. schrijft een lovend artikel over de nieuwe Kelk in het Brugsch Handelsblad:

Even een pluim voor de nieuwe toneelzaal van "De Kelk" ter Langestraat Brugge. Na het café te zijn doorgelopen, kom je tot je verrassing in een buitengewoon functionele ruimte met een 100-tal zitplaatsen - allen even goed - en een grote scène, een ware luxe voor een klein theater. Voor Brugge beslist een aanwinst.⁸

Een laatste goedkeuring van G. Meuleman in Het Volk:

(...) deze drie hebben met veel zweet en met de fikse financiële hulp van de Brugse brouwerij die het café bevoorraadt achteraan in het pand een kleine (zowat 80 zitplaatsen) maar bepaald gezellige ruimte opgebouwd, in een voor kamertoneel ideale dimensie.

(...) weliswaar is de toneeloutillage begrijpelijkerwijze vooralsnog weinig uitgebreid, maar er zijn een vijftiental spots, er zijn comfortabele klapstoelen, er is centrale verwarming, alles is geleverd, en er is zelfs kamerbreed tapijt.⁹

De artistieke medewerkers waren eveneens enthousiast over hun nieuwe werkruimte.

⁶ Hier worden alleen de reacties op de nieuwe zaal behandeld. Een bespreking van "De Geliefde Stem" vindt men onder de hoofding "Repertoire".

⁷ H.P.: "De Kelk heropend met Cocteau's "De Geliefde Stem", Het Laatste Nieuws, 03.02.1977

⁸ G.M.V., "Rita Lommée op haar best in "De Geliefde Stem", Het Brugsch Handelsblad, 28.01.1977

⁹ G. Meuleman: "Nieuw kamertheater "De Kelk" ingespeeld", Het Volk, 26.01.1977

Rita Lommée zegt:

O, De Kelk, is de beste scène die ik ooit heb meegemaakt! Heel groot, veel ruimte en met een enorm contact met het publiek. De akoestiek is fantastisch. Je mag op de scène van De Kelk fluisteren, in het publiek hoor je tot op de laatste rij wat er gezegd wordt.¹⁰

Leo Hubrecht, die daar de meeste decors uitvoerde, oordeelt:

Ja, op die scène zijn in de loop der jaren een hoop decors gekomen die goed tot hun recht kwamen in dat zaaltje. De scène is zeer breed en daar konden decors gebracht worden waar drie of vier deuren inzaten. Alleen met de belichting hadden we soms last omdat de scène wel een beetje te laag was om bepaalde effecten die we bedoeld hadden goed te laten uitkomen.¹¹

Raymond Willems die veel in De Kelk was gekomen met gastproducties, was eveneens verrast met de nieuwe toneelruimte:

De scène van De Kelk was zeer goed ontworpen. Om theater te brengen vraag je ruimte en dat bood De Kelk ruimschoots. De scène is in dat theatertje bijna zo groot als de zaal zelf. Je kon er alle kanten mee uit, er was een goede gradatie in de zitplaatsen.¹²

We kunnen hieruit besluiten dat De Kelk een uiterst functioneel modeltheater geworden was.

1.3.2 Een eigen gezelschap

Rudy Geldhof, Leo Hubrecht en Jacky Tummers, stichtten een Vereniging Zonder Winstoogmerk. Veel keuze hadden ze hierin niet: Een theater wordt namelijk slechts gesubsidieerd op de tekorten of verliezen resulterend uit de werking, en kan als dusdanig geen winst maken of het juridisch statuut van een handelszaak aannemen, zonder het recht op betoelaging te verliezen.¹³ Het volstaat dat er drie mensen deel uitmaken van de Raad van Bestuur om juridisch in orde te zijn. Die zou oorspronkelijk bestaan hebben uit de personen die van bij het prille begin de werking hielpen opbouwen.

Maar Jacky Tummers weigerde categoriek deel uit te maken van de Raad van Bestuur van de VZW De Kelk:

Ik wist wat een explosieve materie theater was en welke spanningen er zich, ook op zo 'n kleinschalige context, onvermijdelijk zouden voordoen. Dan had ik liever een hiërarchische situatie waarin Rudy de voorzitter was van de Raad van Bestuur. Eén man had dus het finale beslissingsrecht en dat vond ik een gezonde situatie.¹⁴

¹⁰ Persoonlijk gesprek met Rita Lommée op 17.11.1986

¹¹ Persoonlijk gesprek met Leo Hubrecht op 06.03.1986

¹² Persoonlijk gesprek met Raymond Willems op 03.12.1986

¹³ Daan Bauwens, Kan Iemand ons vermaken? Documentaire over theater en samenleving in Vlaanderen. Gent, Masereelfonds, 1980, p. 162

¹⁴ Persoonlijk gesprek met Jacky Tummers op 18.03.1986

Tummers werd aldus vervangen door Marleen Vandenabeele, de echtgenote van Rudy. De functies werden op papier gezet en de statuten verschenen in het Staatsblad in februari 1977. De samenstelling van de Raad van Bestuur had weinig te maken met de artistieke werking van het gezelschap.

Zo zegt Leo Hubrecht:

De mensen die niet in de Raad van Beheer zetelden en toch meewerkten hadden evenveel te zeggen als de mensen die er wel deel van uitmaakten.¹⁵

In de loop van de jaren is er nooit iets veranderd aan de samenstelling van de Raad van Bestuur. Hierop is er later kritiek gekomen.¹⁶ De V.Z.W. De Kelk moest nu nog aan één voorwaarde voldoen om in aanmerking te kunnen komen voor een erkenning als beroepstheater; ze hoorden een artistiek programma voor te stellen. Het artistieke credo werd opgesteld door Rudy Geldhof in samenspraak met Jacky Tummers.

Rudy Geldhof omschrijft het credo van De Kelk als volgt:

In het algemeen realiteitsgebonden stukken brengen, liefst nieuw. In de problematiek wordt telkens gezocht naar de realiteitsgebondenheid maar met een grote diepgang. Dus: geëngageerd maar op zeer genuanceerde wijze. In het bijzonder heeft dit theater een werking die volgens mij meer zou moeten toegepast worden in andere theaters en die hier een beetje onze succesformule is: een nauwe samenwerking tussen de regisseur en auteur om nieuwe stukken op te zetten die ik schrijf. Ik zeg niet dat het een workshop is want het stuk wordt dan ook toch maar door mij op mijn kamertje geschreven en door de regisseur wordt een regie opgesteld en dan op de klassieke manier geregisseerd. Maar het ontstaan van een stuk verloopt vanzelfsprekender dan op andere plaatsen.^{17 18}

Rudy Geldhof diende zijn aanvraag tot erkenning in op basis van de werking van het seizoen 1977-1978. In dat seizoen presenteerde De Kelk een gevuld programma, dat weliswaar niet helemaal uit eigen producties bestond, maar toch heeft bijgedragen tot de erkenning van het theater.

1.4 DE OFFICIËLE ERKENNING

Teater De Kelk werd voor het eerst erkend binnen het Theaterdecreet van 13 juni 1975 voor het seizoen 1978-1979 als een D-gezelschap. In het Dekreet staan deze gezelschappen gedefinieerd als: Instellingen waarvan de activiteiten een experimenteel en-of vormend karakter hebben en kunnen bijdragen tot de ontwikkeling en de spreiding van de toneelkunst. Tevens moest De Kelk werken met

¹⁵ Persoonlijk gesprek met Leo Hubrecht op 06.03.1986

¹⁶ Dit wordt verder behandeld onder "Het einde van De Kelk"

¹⁷ Daan Bauwens, Kan Iemand ons vermaken? Documentaire over theater en samenleving in Vlaanderen. Gent, Masereelfonds 1980, p.157

¹⁸ Hier werd enkel de omschrijving van het artistieke credo gegeven. Deze tekst wordt integraal opgenomen onder "Theaterpolitiek van De Kelk". (2.2.1)

freelance acteurs en -regisseurs. Dit laatste klopt wat De Kelk betrof, maar van enig vormend of experimenteel werk is daar weinig of geen sprake geweest.

Daar zijn verschillende redenen voor:

De vernieuwende activiteiten die we per definitie van een theater als De Kelk mochten verwachten werden bemoeilijkt door datzelfde Dekreet. Als D-gezelschap moest De Kelk namelijk aan een aantal eisen voldoen: per seizoen 75 voorstellingen brengen van eigen producties, met 51% beroepsacteurs werken en in minimum 50 zitplaatsen voorzien. Deze eisen beperkten samen met de geringe betoelaging elke poging tot vormend of experimenteel werk.

- Het woord "experiment" houdt tevens in dat het kan mislukken en brengt ook minder inkomsten mee omdat er slechts een beperkte selecte groep op afkomt. Zo 'n risico's kon De Kelk zich niet permitteren.

Rudy Geldhof hierover:

Dat is nu juist de klucht van heel dat Theaterdecreet. Een compleet kunstmatige en zinloze indeling in A, B, C en D-gezelschappen. Iets wat ik veel gehoord heb op vergaderingen van theaterdirecteurs was: "Wat is experimenteel?". Wanneer wij de kans geven aan een pas afgestudeerde om in De Kelk een regie te doen, was dat experimenteel? Nu ja, het heeft geflopt, maar was het experimenteel? Ik denk van wel. Speel je nu Arrabal, Beckett, Ionesco, Brecht, ...is dat dan experimenteel? In de vijftiger jaren wel, maar nu?...¹⁹

- Met zijn laatste opmerking raakt Geldhof een fundamenteel punt: het tijds kader waarin De Kelk van start ging. De Kelk is volop in de crisisjaren begonnen, jaren waarin het gemiddelde publiek het theater enerzijds zag als een vorm van ontspanning aan het droefgeestig dagelijkse leven en er anderzijds zijn eigen leefwereld en problematiek in wilde behandeld zien. Zo 'n publiek had aldus geen boodschap aan wat experimentele stukken te bieden hadden.

- De geografische ligging van De Kelk heeft eveneens een niet onbelangrijke rol gespeeld in dit verband. Het feit dat De Kelk in Brugge gelegen is, is een beslissende factor geweest in de samenstelling van het repertoire; zoals Jacky Tummers het op snijdende wijze verwoordt:

De stad waarin men een bepaalde productie brengt is zeker niet onverschillig. Brugge is een kleinburgerlijk nest waar theater nog te veel gezien wordt als een sociale geplogenheid.²⁰

Ook Leo Hubrecht heeft een welomlijnde mening over het Brugse theaterpubliek:

Wat is het Brugse theaterpubliek? Breng iets nieuws en ze zullen overal rondvragen: "Hoe was het?" eer ze zelf schoorvoetend zullen komen kijken. Brugge heeft dat nogal sterk.²¹

¹⁹ Persoonlijk gesprek met Rudy Geldhof op 25.01.1986

²⁰ Persoonlijk gesprek met Jacky Tummers op 18.03.1986

²¹ Persoonlijk gesprek met Leo Hubrecht op 06.03.1986

Rudy Geldhof legt het anders uit:

In Antwerpen speelt men het hele jaar door toneel. In Brugge moet je zoiets niet proberen. Er zijn te veel terrasjes en de zee is te dicht.²²

In de gegeven situatie experimenteel of vormend theater brengen was dus risicolopend voor De Kelk. Hierbij komt nog dat dit genre toneel niet onmiddellijk binnen de belangstelling viel van de personen die De Kelk leidden.²³

We mogen hieruit besluiten dat De Kelk heel toevallig in een categorie werd onderverdeeld waarin het zeker niet paste. Geldhof en zijn medewerkers hebben zich daar in de loop van de jaren geenszins druk over gemaakt. De Kelk was dus een officieel kamertheater geworden in 1978. Het kreeg voor dit eerste seizoen een minimumsubsidie van 750.000 BF. Binnen de Raad van Advies voor de Toneelkunst (R.A.T.) was er kritiek. Men was niet akkoord om De Kelk te subsidiëren. Enerzijds dachten bepaalde leden van de R.A.T. dat De Kelk een verkapt plateau was van het N.V.T. De Waag. Dat kwam omdat er tijdens de receptieve werking nogal veel voorstellingen van dat theater in De Kelk waren gekomen. Maar die periode was voorbij en had niets te maken met de bedoelingen van Geldhof en zijn medewerkers als zelfstandig werkend gezelschap. Anderzijds weerklonken er ook pro-Kelk stemmen binnen de R.A.T. Men vond het een ideale samenwerking tussen een auteur, een regisseur en een paar acteurs, om nieuwe stukken van eigen bodem te creëren.

²² Persoonlijk gesprek met Rudy Geldhof op 25.01.1986

²³ Dit wordt uitgewerkt onder "Theaterpolitie van De Kelk". (2.2.1.)

2. HET SEIZOEN 1979-1980.

DE KELK WORDT EEN BELANGRIJK KAMERTHEATER EN KRIJGT EEN NIEUWE DIRECTEUR.

De subsidies waren voor dit seizoen opgelopen tot twee miljoen BF. Rudy Geldhof, die tot dan toe als voorzitter van de Raad van Bestuur ook de taak van directeur op zich had genomen, begon uit te kijken naar iemand om hem van deze laatste opdracht vrij te maken:

Ik moest schrijven en café houden en ik kon die bijkomende rol er niet meer bijnemen. Dat wil niet zeggen dat ik me van niets meer aantrok, de dagelijkse leiding liet ik over aan Johan Cloetens.²⁴

JOHAN CLOETENS

Geboren in 1953 en toen pas afgestudeerd aan het R.I.T.C.S. kwam regelmatig naar De Kelk. Hij had daar al een paar filmvoorstellingen georganiseerd in de bovenzaal. Hij zocht werk en aanvaardde de taak van Kelkdirecteur hoewel hij wist dat hij een weinig creatieve toekomst tegemoet ging. Hij werd op 01.10.1979 benoemd tot "directeurdramaturg" van het Teater De Kelk. Er was een verantwoordelijke persoon nodig in de geest van het Dekreet. Hij was directeur als hoofd van de werkende organisatie en dramaturg vanuit zijn studies. Volgens het Dekreet werd niet de administratieve maar wel de artistieke functie gesubsidieerd. Lang niet iedereen was het eens met de komst van een nieuwe directeur.

Leo Hubrecht verklaart:

(...) en dan is er een nieuwe directeur gekomen. Geen kwaad woord over die persoon, hij heeft goed werk geleverd. Maar er gingen veel centen naartoe. Weer iemand erbij die moest betaald worden, en dat was geen geld voor op de scène.²⁵

Voor Cloetens is er in De Kelk nooit plaats geweest voor regie, op één uitzondering na.²⁶ Zijn werk was een fulltime opdracht waarbij verondersteld werd dat hij de administratie deed. Hij had daar geen creatieve taak. De komst van Cloetens betekende een nieuwe stap naar een volmaakt kamertoneel. Het "gezicht" van het theater werd verzorgd. Dit kwam omdat hij daar als permanente opdracht had ervoor te zorgen dat er kunstig afgewerkte affiches en programmaboekjes gedrukt werden. Voor de affiches werd er voortaan een grafisch ontwerper aan het werk gezet: GUIDO CALLENS. In datzelfde jaar zijn er BTK-ers bijgekomen. Dat was een nuttige maatregel volgens Cloetens. Ze konden hem helpen in het opknappen van allerhande klusjes zoals instaan voor de administratieve rompslomp, voor het onderhoud, de decorbouw en de techniek en het openhouden van de bar na de voorstellingen.

²⁴ Persoonlijk gesprek met Rudy Geldhof op 25.01.1986

²⁵ Persoonlijk gesprek met Leo Hubrecht op 06.03.1986

²⁶ "Eendje, ga je mee?" - een poëzieprogramma van Rita Lommée. Dit wordt verder besproken onder "Repertoire".

3. DE REKLAME.

Hieraan werd er in De Kelk nooit veel aandacht besteed. Rudy Geldhof trok de effectiviteit van reclameteksten sterk in twijfel en vond de mond tot mond reclame belangrijker. In De Kelk werd het reclamewerk dan ook zeer traditioneel opgevat. Via persconferenties, affiches, een eigen krantje, aankondigingen in lokale dagbladen en programmabrochures werden de Kelkactiviteiten "aan de man" gebracht. De pers werkte altijd goed mee. De affiches waren bij de start niet zeer geslaagd, ze werden ontworpen door Mietje Denolf. De programmabrochures waren traditioneel van opzet: de korte inhoud van het stuk dat gebracht werd, een korte biografie van de auteur, het curriculum vitae van de regisseur en de acteur(s), een technische steekkaart waarop alle taakverdelingen stonden en tenslotte nog een paar bladzijden reclame voor lokale bedrijven die materiaal hadden uitgeleend. Er werd tevens een driemaandelijks informatietijdschriftje uitgegeven waarin alle activiteiten van De Kelk voor de komende maanden te lezen stonden. De komst van Cloetens zorgde samen met de verhoogde subsidiebijdragen dat er meer aandacht kon besteed worden aan de uiterlijke vormgeving: affiches en programmaboekjes werden luxueuzer uitgevoerd.

4. DE INTERNE ORGANISATIE VAN HET TEATER DE KELK

In De Kelk was er geen officiële splitsing tussen de zakelijke en de artistieke leiding. In werkelijkheid gebeurde dit wel. Een theaterdirecteur kan in de meeste gevallen maar één ding goed doen, hetzij de artistieke werking, hetzij de administratie en het financieel beheer. Johan Cloetens vervulde de taak van de zakelijke directeur, terwijl Rudy Geldhof met Jacky Tummers de artistieke beslissingen troffen. Bezoldigde ambten zijn er in De Kelk nooit geweest, behalve die van Cloetens. Niemand werkte er ooit in een vast verband.

De interne taakverdeling zag er in De Kelk als volgt uit:

Rudy Geldhof was er de auteur, de vertaler en/of bewerker van bepaalde stukken. Hij was naast de artistieke directeur tevens de voorzitter van de Raad van Bestuur van het gezelschap en tenslotte hield hij ook het café open.

Jacky Tummers stond Rudy Geldhof terzijde bij de keuze van de stukken en de acteurs. Bovendien regisseerde hij de meeste Kelkproducties.

De scenografie en de technische leiding berustten bij Leo Hubrecht die tevens secretaris van de Raad van Bestuur van het theater was.

Johan Cloetens verzorgde de zakelijke leiding en Guido Callens fungeerde als grafisch ontwerper in De Kelk.

5. DE SFEER

In De Kelk hing er een heel apart sfeertje. Nadat men het café doorgewandeld had, kwam men in een gezellige toneelruimte terecht. De sfeer die er heerste was die van een kelderruimte. In het begin oefende het café een nadelige invloed uit op het theater. Het kon een rem geweest zijn voor bepaalde mensen om door een café naar het theater te moeten gaan.

Rudy Geldhof zegt:

Ik had nu eenmaal het geld niet om De Kelk als theater te laten beginnen. Het begon dus als café. Het is een feit dat voor een gedeelte van het theaterpubliek dat caféaspect - hoe gezellig het ook ingericht was - soms storend werkte. Later is dat wel veranderd.²⁷

Inderdaad, in de loop der jaren kreeg het café zelfs een gunstige invloed op het theater. Het publiek vond het charmant om na de voorstelling nog even te kunnen napraten met de acteurs. Het was dan ook een merkwaardig uitgebouwd café, met een antieke kachel en een oude piano. In feite kon men het een theaterbar noemen waar men kon eten en waar men meer drankjes kon krijgen dan in een gewoon café.

²⁷ Persoonlijk gesprek met Rudy Geldhof op 25.01.1986

6. HET PUBLIEK VAN DE KELK

Het was een gemiddeld theaterpubliek met weinig jongeren want De Kelk trok geen studentenpubliek aan. Een jonger publiek hadden ze wel toen ze een stuk programmeerden dat afweek van het realisme. De Kelk had een vast publiek van dertigers en veertigers die in paar naar het theater kwamen en die meestal van burgerlijke afkomst waren. Rudy Geldhof en zijn medewerkers konden rekenen op een kern getrouwen die alles kwamen bijwonen wat daar opgevoerd werd. Ze hadden zo 'n driehonderd abonnementen per seizoen.

Dit soort publiek was niet te vergelijken met het publiek dat op zaterdagavond De Kelk overrompelde. 's Zaterdags werd er nooit gespeeld in De Kelk, want dan werden er fuiven gegeven in de bovenzaal. Dit is het theater niet ten goede gekomen.

Johan Cloetens beweert hierover:

Ik kreeg veel reservaties voor de zaterdagavond van mensen die dat niet wisten. De fuiven van De Kelk hadden een slechte naam in het Brugse en dat kon voor bepaalde mensen een zekere drempelvrees meegebracht hebben. Zij associeerde de naam van het theater met het fuifgeweld.²⁸

Ook Leo Hubrecht heeft hier zijn mening over:

Er zijn veel mensen die mij verteld hebben dat De Kelk te tweeslachtig was. Er waren daar party's die een slechte naam hadden. Er waren dan ook theatermensen die daar langs kwamen en dachten: "De Kelk, dat theater, wat zal dat zijn? Daar gaan we gewoonweg niet."²⁹

Rita Lommée die in De Kelk de hoofdrol vertolkte in de allereerste eigen productie, weet te vertellen:

Ik herinner mij nog goed, het was met "La Voix Humaine", dat veel mensen achteraf zegden: Ja maar, daar gaan wij niet meer heen, want we moeten door dat café. Echt waar. Er waren er dan ook die het gezellig vonden, en terecht! Pas op hoor, in 1977 was het helemaal anders dan nu. Er is toen op korte tijd veel veranderd. Nu gaan mensen makkelijker op café, theatermensen althans. In die tijd niet. Want, wat had je hier in Brugge? De Korrekelder, en daar was dat een heel andere bedoening. Daar ging je eerst naar de kapper voor je naar toneel ging. Het heeft dan ook een tijdje geduurd eer de Bruggelingen hun drempelvrees voor De Kelk hadden overwonnen.³⁰

²⁸ Persoonlijk gesprek met Johan Cloetens op 21.02.1986

²⁹ Persoonlijk gesprek met Leo Hubrecht op 06.03.1986

³⁰ Persoonlijk gesprek met Rita Lommée op 17.11.1986

DEEL II. HET REPERTOIRE

1. DE INFORMATIEVERZAMELING

Voor men aan de samenstelling van het repertoire begon, won men in De Kelk inlichtingen in over het nieuwste op de theatermarkt via de traditionele kanalen: de grote internationale theatertijdschriften doornemen, zelf gaan kijken in het binnen- en buitenland en persoonlijke contacten leggen met collega's en auteurs. Rudy Geldhof en Jacky Tummers waren geabonneerd op enkele internationale tijdschriften zoals "Plays and Players", "Theater Heute" en "L'Avant Scène". Af en toe gingen ze een kijkje nemen in Londen. Om het voortdurende heen en weer reizen te vermijden hadden ze een systeem bedacht; ze hadden een contract gesloten met de Londense boekhandel "Foil's" voor het maandelijks ontvangen van informatie. In die informatiefolders stipten ze de stukken aan met een kleine bezetting waarvan de inhoud hen aansprak. Aan de hand van die gegevens bestelden ze dan de voor hen interessante toneelstukken. Geldhof en Tummers volgden ook het theatergebeuren in Vlaanderen op de voet. Daarnaast bracht Jacky Tummers een niet onbelangrijk aantal stukken aan. Op het vlak van de programmering werd er in De Kelk trouwens een grote inbreng van hem verwacht. Hij bracht vooral oudere stukken aan waarmee hij sinds zijn studententijd dweepte, maar af en toe ook wel eens een nieuw stuk. Tummers werkte immers niet alleen voor De Kelk. Soms gebeurde het dat een ander theater een voorstel van hem afwees. Dit gebeurde niet altijd om artistieke redenen, maar omdat dat theater bijvoorbeeld een stuk met een grotere bezetting op het oog had. In die gevallen kwam Tummers met zijn voorstel in De Kelk aanzetten. Ook Johan Cloetens had het recht op het aanbrenge van ideeën, maar dit werd niet zozeer van hem verwacht. In De Kelk stond men ook altijd open voor de suggesties van derden. Zo heeft Gerda Marchand hen het stuk "En God schiep de Vrouw" van Dario Fo voorgesteld.

2. DE KEUZE VAN DE STUKKEN

2.1 DE GEHANTEERDE KRITERIA

Bij de eigenlijke samenstelling van het repertoire kan men slechts met duidelijke objectieven zoeken als men daartoe geïnspireerd en geactiveerd wordt door welomschreven doelstellingen. Een duidelijke programmaverklaring is hier dus van belang. Het artistieke credo van De Kelk, dat door Rudy Geldhof in samenspraak met Jacky Tummers werd opgemaakt, luidde als volgt:

Naast de bestaande toneelliteratuur die vanuit een vernieuwd gezichtspunt zal benaderd worden, zal ook gestreefd worden naar het creëren van nieuwe stukken, die, al maken ze weinig kans om opgevoerd te worden in A, B of C-gezelschappen, toch alle aandacht verdienen. De programmatie zal zich niet uitsluitend toespitsen op buitenlandse waardevolle stukken, er zal ook gestreefd worden naar de theatrale uitdrukking van de eigen volksaard, opdat allengs de idee van een authentiek volkstoneel gestalte zou krijgen. In dit verband wordt belang gehecht aan een nauwe samenwerking tussen de eventuele auteur, vertaler, dramaturg, regisseur en acteurs, reeds voor het schrijven of het bewerken van een stuk plaats heeft. Bij iedere productie moet gestreefd worden naar de theatrale expressie van een authentiek menselijke inhoud, van een uitgesproken tijdsbetrokkenheid en menselijk engagement. Vanzelfsprekend ligt hierbij het accent op een maximale theatraliteit en esthetisch verantwoorde aanschouwelijkheid. Pamflet- en slogantoneel worden geweerd. Verder zal, rekening houdend met de eigen speelruimte, de beoogde theatraliteit niet zozeer spectaculaire vormen aannemen, maar zal de aandacht verder toegespitst worden op uiterst zorgvuldige, dramatisch doordachte ensceneringen, waarin de acteursprestatie een centrale plaats inneemt. Dit theater moet een volmaakt huwelijk tussen verbeelding en intellectueel engagement kunnen realiseren, het moet m.a.w. een uiterst precieze inhoud en fantasierijke speeltijd aan een waarachtige menselijke inhoud paren.³¹

De keuze van de stukken werd gemaakt door Rudy Geldhof in samenspraak met Jacky Tummers. Hoewel Jacky Tummers de meeste stukken aanbracht, lag het finale beslissingsrecht bij Rudy Geldhof. Dit nam niet weg, dat het meestal Tummers was die de keuze van een stuk bepaalde.

Zo beweert Rudy Geldhof:

Al weigerde ik drie vierde van Jacky's voorstellen, is het onloochenbaar dat zijn stempel duidelijk op de programmatie stond, meer zelfs dan van mij.³²

Hiertegen protesteert Jacky Tummers:

Dat ontken ik ten stelligste. Ik zie niet in hoe iemand, zonder het programmaboekje te hebben gelezen, al die voorstellingen na elkaar aan dezelfde regisseur zou toeschrijven.³³

Maar de regisseur kende een tweede artistieke periode die samenviel met zijn activiteiten in De Kelk. Hij interesseerde zich toen meer voor het intimistische genre. Jacky Tummers heeft als

³¹ Uit: Archief Teater De Kelk v.z.w.: bijlage 8a. bij de aanvraag tot erkenning en subsidiëring van het toneelgezelschap De Kelk v.z.w.

³² Persoonlijk gesprek met Rudy Geldhof op 25.01.1986

³³ Persoonlijk gesprek met Jacky Tummers op 18.03.1986

theaterpracticus niet een soort programmaverklaring en zeker geen sluitende toneeltheorie. Dit is in strijd met zijn idee van wat theater maken is. Hij heeft uiteraard wel een mening over theater, maar hij gebruikt zijn praktijk niet als een illustratie bij zijn opinies. Als men wil weten wat het theater voor Jacky Tummers dan wel betekent, volstaat het om even stil te staan bij datgene wat hem in al die jaren praktijk heeft geboeid. Jacky Tummers is een regisseur die veel aandacht schenkt aan de acteur(s). Personages hebben hem altijd gefascineerd en hij is de mening toegedaan dat een toneelstuk voor negentig procent uit de acteursprestatie(s) bestaat. Hij staat bekend als een regisseur die een zeer goede leiding kan geven aan actrices en dat heeft hij tijdens zijn Kelkperiode grondig bewezen. Daar zijn in de loop der jaren veel boeiende vrouwelijke personages op het toneel gebracht. Veel acteurs werken graag met hem samen omdat hij de tijd neemt door de personages die hij op het toneel wil zetten volledig uit te diepen. Hij is een sterk analist van de menselijke gevoelens.

Zo beweert Rita Lommée:

Jacky is enorm voorbereid. Het is eigenlijk meer praten over een personage. Hij interesseert zich erg voor personages en dat is zeer interessant voor een acteur. Hij gaat uit van de mens. Wat bezielt hem, wat houdt hem bezig, wat is er vooraf gebeurd, hoe gaat dat evolueren, wat heeft dat personage meegemaakt en hoe gaat het dat oplossen. Dat is wel zeer interessant.³⁴

In de stukken die Jacky Tummers voor De Kelk regisseerde komen een aantal veel terugkerende thema's voor: de wereldvreemdheid van personages, het zelfbedrog, de leugen, de contradicties van het leven, de hulpeloosheid van bepaalde personages, enzomeer. Zijn strikt persoonlijke bekommernissen op het gebied van het theater omschrijft Jacky Tummers als volgt:

Stukken brengen waarin zeer elementaire en diepgrijpende dingen gebeuren die zich concreet elke dag met eenieder van ons kunnen voordoen. Het leven wordt verscheurd door diepgaande contradicties tussen trouw en ontrouw, in de meest ruime betekenis, tussen zekerheid en onzekerheid waarmee de hele problematiek van het bourgeois leven omvat is. Wij willen toch allemaal de onzekerheid in zekerheid omzetten om een bepaalde behaaglijke vorm van leven te hebben. Tegelijk voelen we dat dit de meest creatieve impulsen van ons leven dreigt te verstikken. We rebelleren daartegen en snakken dan in zekere zin naar onzekerheid. Dat wil ik zien op theater en mijn strikt persoonlijke bekommernissen als ik theater doe, liggen op dat niveau, denk ik. Waar het mensenleven zo overspoeld wordt door dat probleem van tegenstrijdigheden ontstaat er een soort hulpeloosheid. Het is die staat van hulpeloosheid die mij immens ontroert in het observeren van menselijke gedragingen. Dit vertaalt zich bij mij in een zich willen ontfermen over die personages. Dat zich willen ontfermen, betekent het tonen van hun gedragingen, maar dan wel in de totaliteit van hun gedragingen. Daarnaast komt ook het fenomeen van het zelfbedrog veel voor in mijn regies. De onmogelijkheid om inzicht te hebben in de werkelijke drijfveren die iemand tot de werkelijke beslissingen in zijn leven brengen - en alle misverstanden die hieruit voortvloeien. Tenslotte zijn mijn lievelingsstukken die waarin het probleem van een zekere wereldvreemdheid schuilgaat. Personages die zich een beetje verliezen, die bijna meer gebonden zijn aan de producten die de mensen maken dan aan de mensen zelf.³⁵

³⁴ Persoonlijk gesprek met Rita Lommée op 17.11.1986

³⁵ Persoonlijk gesprek met Jacky Tummers op 18.03.1986

Als theaterpracticus is Tummers vooral geïnteresseerd in het tonen van menselijke gedragingen. Zijn grootste bekommernis op toneelgebied bestaat in het proberen te vermijden van elke vorm van misverstand betreffende de aller diepste motieven die aan de basis liggen van het handelen van personages. Daartoe wil hij het spectrum van kronkels dat in hun hoofden aanwezig is, zo ver mogelijk opentrekken. Wanneer men hierin slaagt, moet men, volgens Tummers, aan elk personage zijn gelijk geven. Dat moet gebeuren tijdens de repetities. Hij probeert een zo ruim mogelijk beeld van personages te creëren om zodoende een stukje waarheid te proberen te ontfuselen aan de menselijke waarheid. Het is die idee van waarheid die Tummers in de eerste plaats zou combineren met het begrip "realisme". De regisseur heeft het niet graag over die term en hij gebruikt hem dan ook met de meeste omzichtigheid. Omdat dit begrip dikwijls in verband gebracht wordt met een procedé dat eerder op een clichématig nabootsen van herkenbare gedragingen neerkomt, hetgeen hij absoluut wil vermijden. Met welke stilistische middelen hij die gedragingen wil tonen, interesseert hem minder:

Ik ben geen stilist, ik heb geen voorstelling van hoe men in de eerste plaats theater moet brengen. Ik wil gewoon een stukje werkelijkheid onderzoeken, en dan, naargelang de aard van dat stukje werkelijkheid, probeer ik de middelen daarvoor te ontdekken.

Tot slot vermelden we nog enkele algemeenheden in verband met Jacky Tummers' werkwijze. Hij heeft respect voor de tekst van een toneelstuk, maar dan wel voor de totaliteit van de tekst, ook voor de blanco gedeelten. Tummers meent dat een regisseur bij het omzetten van de tekst in handelingen niet zo maar van het blad mag aflezen. Op die manier krijgt men een gebrek aan interpretatie, die er volgens hem altijd moet zijn. Anderzijds is de tekst slechts een deelaspect van een toneelopvoering en in die precieze onvolledigheid ervan schuilt de artistieke geslaagdheid: "Wat een toneelstuk aan blanco passages inhoudt, is ingecalculereerd door de auteur en die gedeelten moet de regisseur waar maken": aldus Jacky Tummers.³⁶ Vooraleer hij met de eerste repetitie start, heeft hij nog geen concrete visie omtrent de evolutie van een bepaald stuk. Hij vindt dat hij zichzelf hierdoor van immens veel mogelijkheden zou beroven. Natuurlijk heeft hij heel eigenzinnige opvattingen over de inhoud en de personages van een toneelstuk, maar dit betekent niet dat hij daar geen afstand zou van doen. Een toneelopvoering wordt bij Tummers opgebouwd aan de hand van wisselwerkingen tussen de inbreng van de acteurs en die van de regisseur. Het decor vindt hij een belangrijk element. Maar al verschijnt er slechts één enkel rekwisiet op het toneel, dan krijgt hij nog graag de raad van een bevoegd persoon. Tummers hecht zeer weinig belang aan zijn beeldregie. Hij heeft altijd weinig interesse gehad voor de technische aspecten van een toneelopvoering, zoals de belichting of de uiterlijke vormgeving. Een toneelstuk bestaat voor hem voor negentig procent uit de acteursprestatie(s). Rudy Geldhof heeft een tijdlang deze opvatting gedeeld, maar is daar naderhand van afgestapt. De uiterlijke vormgeving waarin men zijn ideeën en gevoelens verpakt, heeft volgens de auteur ook haar bestaansrecht.³⁷ Zoiets als een "mise-en-place" kent Tummers niet.

Rita Lommée verklaart hierbij:

Zijn plaatsing gebeurt altijd aan de hand van de gevoelens. Als je kwaad wordt bijvoorbeeld, dan zegt hij: "Loop maar rond", maar, waar naar toe, dat heeft hij op voorhand niet gepland.³⁸

³⁶ Persoonlijk gesprek met Jacky Tummers op 18.03.1986

³⁷ Persoonlijk gesprek met Rudy Geldhof op 28.01.1987

³⁸ Persoonlijk gesprek met Rita Lommée op 17.11.1986

De persoonlijke voorkeuren van Rudy Geldhof lopen in grote lijnen parallel met die van Jacky Tummers. We kunnen zijn theatertheorie het best distilleren uit datgene wat hij het liefst in zijn eigen toneelstukken behandelt. Rudy Geldhof wordt dikwijls gecatalogeerd als een realistisch auteur, een term waarmee hij niet altijd gelukkig is. Hij houdt van theater met herkenbare toestanden. Het hoeft geen naturalistisch toneel te zijn, maar de gevoelens en de emoties die hij in zijn stukken beschrijft moeten volgens de auteur herkenbaar zijn. In de tekening van de personages en in datgene wat hij te vertellen heeft probeert hij een zekere diepgang te leggen. Bij dit alles tracht hij het publiek hoog te schatten. Het boeit hem om teksten te schrijven waarin de personages een onderhuidse spanning proberen te verbergen die ondanks hetgeen ze zeggen toch tot uiting komt. Dit levert soms een zekere vorm van humor op omdat het publiek het proces kan maken van datgene wat het op het toneel ziet. Hij valt ook veel terug op dezelfde onderwerpen: familiale problemen, vrouwen die centraal staan, personages die in een marginale sfeer leven en tenslotte de problemen die in een middenstandsgezin kunnen opduiken. Aan de basis hiervan liggen autobiografische gegevens. Wat de auteur immens boeit is het fenomeen van het zelfbedrog dat zich in elke mens manifesteert. Men kan de mens zien - ook in een toneelstuk - als het slachtoffer van structuren en van de maatschappij. Een mens is geconditioneerd door het milieu waarin hij geboren wordt en opgroeit. Volgens Rudy Geldhof is dit zo 'n evidentie dat het nauwelijks de moeite loont erover te schrijven. Voor hem is het veel boeiender om een verdoken aspect van het mens-zijn te behandelen. Mensen hebben een soort aangeboren "talent" om de schuld van het eigen falen aan derden toe te schrijven. Zij maken het niet alleen de anderen wijs, maar geloven ook zelf hun eigen leugens. Het boeit Geldhof uitermate om dit fenomeen in zijn stukken bloot te leggen: de leugens die de mens rechthouden. Zelf beantwoordt hij de schuldvraag niet. Impliciet stelt hij het probleem wel, maar hij laat het publiek beslissen. Hij geeft nooit een pasklare oplossing voor een gesteld probleem, een boodschap evenmin. Zelf houdt hij niet zozeer van experimenten. Experimenteel toneel definieert hij als:

Een masturbatie van sommige regisseurs die minder met de tekst maar met eigen verbeelding iets willen maken. Ik heb daar niets op tegen maar daar heb ik ook geen boodschap aan.³⁹

Hij gelooft evenmin in de vormende waarde van het theater. Als er dan toch vormende aspecten mochten inzitten, dan moeten ze, volgens de auteur, heel impliciet aanwezig zijn en moet men zijn publiek als zo intelligent beschouwen dat het zelf zijn conclusies kan trekken. Tenslotte houdt Geldhof niet van de absurdisten; hij vindt de "condition humaine" al rijk genoeg om over te schrijven. In De Kelk hield men in verband met de keuze van de stukken ook rekening met een derde criterium: de technische en financiële mogelijkheden van het gezelschap. De moeilijkheden waren altijd gesitueerd in de fase van de programmatie. Rudy Geldhof moest rekening houden met een beperkt budget en was hierdoor bijna onvermijdelijk gedwongen om terug te vallen op stukken met een kleine bezetting.

Jacky Tummers omschrijft deze problemen als volgt:

Dan komen er nog momenten waarop men zich moet aanpassen aan de reële gegevens. Er zijn stukken geweest waar we echt niet honderd procent achter stonden, maar die we toch geprogrammeerd hebben. Maar de beperkte financiële middelen stonden bijvoorbeeld geen

³⁹ Persoonlijk gesprek met Rudy Geldhof op 28.01.1987

grotere bezetting toe. Er moest bijvoorbeeld door de geringe reismogelijkheid een monoloog bij zijn. Er waren ook praktische beperkingen.⁴⁰

De praktische beperkingen hielden voornamelijk verband met de afmetingen van het toneel in De Kelk. Het toneel had ideale dimensies voor het brengen van kamertoneel, maar wanneer er meer "spektakelstukken" werden gebracht kon het wel een beetje te klein uitvallen.

⁴⁰ Persoonlijk gesprek met Jacky Tummers op 18.03.1986

3. DE PROGRAMMATIE

De programmatie moest officieel voor 15 maart vastliggen, maar daar werd in De Kelk nogal van afgeweken. Door de onzekere financiële toestand van het gezelschap, kon Rudy Geldhof niet iets op lange termijn vastleggen. Hij plande dan ook gemiddeld per seizoen. In De Kelk werkte men uitsluitend met freelance acteurs. Hierdoor was Geldhof verplicht zo vlug mogelijk engagementen af te sluiten, wilde hij tot een degelijke "casting" komen voor De Kelkproducties. Het werken met freelance acteurs hield anderzijds ook bepaalde voordelen in. Het kwam financieel voordeliger uit dan het werken met acteurs in een vast verband. Bovendien was het een artistiek pluspunt dat het publiek niet altijd dezelfde gezichten zag. Rudy Geldhof diende elk jaar tegen eind maart de aanvraag in tot erkenning en subsidiëring van het gezelschap. Officieus wist hij of De Kelk erkend was en hoeveel het zou krijgen, rond eind augustus, begin september. Zo startte men in De Kelk dus met een voorwaardelijke toezegging voor subsidies die pas rond december officieel werd. Vandaar dat het samenstellen van het repertoire louter een gokspel was. In het programma werd tevens de interne taakverdeling vastgelegd. In De Kelk bepaalde Rudy Geldhof wie wat zou spelen maar hield hierbij zeer veel rekening met de wensen van de regisseur. Hij hield bij de keuze van de acteurs meer rekening met Tummers' voorstellen dan bij de keuze van de stukken. Een regisseur moet immers een grote affiniteit hebben met zijn acteurs. Bij de keuze van de acteurs probeerde Tummers vooral "typecasting" te vermijden. Veel regisseurs, en vooral Jacky Tummers, hebben een beperkt aantal acteurs rond zich met wie ze goed kunnen samenwerken. Die namen zag men wel telkens in De Kelk terugkomen: Suzanne Saerens, Marleen Maes, Werther Van Der Sarren, Rita Lommée en Raymond Willems. Verder werd er bij het samenstellen van het repertoire vooral gelet op de variatie van het aanbod. De vlotte werking en de uitstraling van een theatergezelschap kunnen sterk bepaald worden door de programmatie en de vakkundigheid waarmee die opgesteld is. Dit soort management was vreemd aan de directie van het Teater De Kelk. Kunst- en vliegwerk werd daar wel eens meer beoefend.

4. WERKING VAN HET TEATER DE KELK

In dit deel van mijn verhandeling geef ik een overzicht van de werking van het Teater De Kelk. Van de gastproducties worden - in de mate van het mogelijke - enkel bepaalde technische gegevens vermeld. De eigenlijke Kelkproducties worden daarentegen uitvoerig behandeld. Na een korte voorstelling van de technische gegevens en de inhoud van de stukken, wordt de aandacht vooral toegespitst op de opvoeringen. Het imago van het gezelschap komt immers pas echt tot uiting via datgene wat door de jaren heen in De Kelk op de planken werd gezet. Daar ik niet alle voorstellingen zelf heb kunnen meemaken, deed ik een beroep op getuigenissen van betrokken personen, op persrecensies en op programmabrochures en informatieblaadjes van De Kelk zelf, om de opvoeringen te kunnen heropbouwen. Ik hechte hierbij veel belang aan de waardeoordelen van de verschillende ondervraagde personen betreffende de kwaliteiten en de nadelen van de te behandelen Kelkproducties. Uit de vele goede en slechte herinneringen van de mensen die van ver of van dichtbij de werking van het gezelschap hebben gevolgd, heb ik getracht een zo objectief mogelijke weergave van de verschillende opvoeringen te distilleren.

4.1 GASTPRODUCTIES IN DE BOVENZAAL

4.1.1. Het seizoen 1973-1974

I "Play Strindberg"

Technische steekkaart⁴¹

- oorspronkelijke titel: "Play Strindberg"
- de auteur: Friedrich Dürrenmatt
- de vertaler: Bert Voeten
- de productie: Malpertuis-Tielt
- de productieleiding: Herman Verschelden
- de technische leiding: Armin Verhaegen
- het ontwerp van het decor: Willy Decroos, Raf Deruyttere en Luk Vandewalle
- de regie: Jacky Tummers
- de vertolking:
 - o Raymond Willems
 - o Tine Ruyschaert
 - o Ben Malbrancke
- de speeldata: 6, 10 en 13 december 1973

II "Madeleine of de greep naar de macht"

Technische steekkaart⁴²

- de oorspronkelijke titel: "Elle, ou la prise du pouvoir"

⁴¹ Uit de programmabrochure van het West-Vlaams Teaterkollektief Malpertuis

⁴² Uit de programmabrochure van het Westvlaams Teaterkollektief Malpertuis

- de auteur: Edouardo Manet
- de productie: Malpertuis-Tielt in samenwerking met het Centrum voor Teaterstudie
- de productieleiding: Herman Verschelden
- de regie: Tony Willems
- de vertolking:
 - o Rita Lommée
 - o Nolle Versyp
- de speeldata: 4, 11, 13 en 21 mei 1974.

III "Krapp's laatste band"

Technische steekkaart⁴³

- de oorspronkelijke titel: "Krapp's last tape"
- de auteur: Samuel Beckett
- de vertaler: Jacoba van Velde
- de productie: Nationaal Jeugdteater Gent
- de productieleiding: Daan Hughaert
- het ontwerp van het decor: Julien Rodts
- de regie: Jacky Tummers
- de vertolking: Werther van der Sarren
- de speeldata: 14, 15 en 21 juni 1974

4.1.2. Het seizoen 1974-1975

I "Masscheroen"

Technische steekkaart⁴⁴

- de oorspronkelijke titel: "Masscheroen"
- de auteur: Hugo Claus
- de productie: het Nieuw Vlaams Toneel De Waag
- de technische leiding: Hans van Omme en Sim van den Bos
- het ontwerp van het decor: Hans van Omme
- de regie: Jacky Tummers
- de vertolking:
 - o Daan Hughaert
 - o Suzanne Saerens
 - o Wil Beckers
- de speeldata: 24 en 29 oktober, 1 november 1974

⁴³ Teaterjaarboek voor Vlaanderen, nr 8, 1973-1974, p. 63.

⁴⁴ Teaterjaarboek voor Vlaanderen, nr 9, 1974-1975, p. 90.

II "De Geit" en "Buurt"⁴⁵

Technische steekkaart

II a. "De Geit"

- de auteur: Rudy Geldhof
- de productie: het Nieuw Vlaams Toneel De Waag
- de technische leiding: Hans Van Omme
- het ontwerp van het decor: Hans Van Omme
- de regie: Wil Beckers
- de vertolking:
 - o Liliane Raeymaeckers
 - o Pierre Dechièvre

II b. "Buurt"

- de auteur: Rudy Geldhof
- de productie: het Nieuw Vlaams Toneel De Waag
- de technische leiding: Hans Van Omme
- het ontwerp van het decor: Hans Van Omme
- de regie: Wil Beckers
- de vertolking:
 - o Rob Van Der Wildt
 - o Inge Mollet
 - o Pierre Dechièvre

II a. en II b.: de speeldata: 11, 19 en 20 februari 1975

III "Wittezwartepietenpoppen"

Technische steekkaart⁴⁶

- de oorspronkelijke titel: "What the butler saw"
- de auteur: Joe Orton
- de vertaler: Joël Hanssens
- de productie: Malpertuis-Tielt
- de productieleiding: Herman Verschelden
- de technische leiding: Armin Verhaegen
- het ontwerp van het decor: Ernest Verkest
- de regie: Jacky Tummers
- de vertolking:
 - o Raymond Willems
 - o Antoon Carette

⁴⁵ Teaterjaarboek voor Vlaanderen, nr 9, 1974-1975, p. 90.

⁴⁶ Uit de programmabrochure van het Westvlaams Teaterkollektief Malpertuis.

- Myriam Gobyn
- Cécille Rigolle
- Walter Deweirdt
- Daan Hugaert
- de speeldata: 4, 11 en 13 mei 1975

4.1.3. Het seizoen 1975-1976

I "Olaf en Albert"

Technische steekkaart⁴⁷

- de oorspronkelijke titel: "Olaf und Albert"
- de auteur: Heinrich Henkel
- de vertaler: Alice Toen
- de productie: Het Brussels Kamertoneel
- de productieleiding: Leo Haelterman
- de technische leiding: Hugo Ral
- het ontwerp van het decor: Jacques Berwouts
- de regie: Jacky Tummers
- de vertolking:
 - Leo Haelterman
 - Paul Ricour
- de speeldata: 5 maart 1976

II "Carmen, de Vamp van Sevilla"

Technische steekkaart⁴⁸

- de auteur: Rudy Geldhof, naar een idee van Jacky Tummers
- de productie: Het Nieuw Vlaams Toneel De Waag
- de productieleiding: Wil Beckers
- de technische leiding: Marc Maerschalc
- het ontwerp van het decor: Frank Daniëls
- de regie: Jacky Tummers
- de vertolking:
 - Claudia Calberson
 - Anita Koninckx
 - Maria Pittoors
 - Werther Van Der Sarren
 - de speeldata: 23 maart, 4 en 5 april 1976

III "Abraham en Samuel"

Technische steekkaart⁴⁹

⁴⁷ Teaterjaarboek voor Vlaanderen, nr 10, 1975-1976, p. 84.

⁴⁸ Teaterjaarboek voor Vlaanderen, nr 10, 1975-1976, p. 97.

- de auteur: Victor Haim
- de vertaler: Luk De Bruycker
- de productie: Het Nationaal Eigentijds Teater (Kelderteater Arca)
- de productieleiding: Wilfried De Sauter en Jo Branteghem
- de technische leiding: Jo Branteghem, Jan Coessens en Rudi Delhem
- het ontwerp van het decor: Jo Branteghem
- de regie: Winnie Enghien
- de vertolking: Jo Decaluwé
- de speeldata: 5, 7, 10 en 11 mei 1976

IV "Het Souper"

Technische steekkaart⁵⁰

- de auteur: Rudy Geldhof
- de productie: Malpertuis-Tielt
- de productieleiding: Herman Verschelden
- de technische leiding: Armin Verhaegen
- het ontwerp van het decor: Willy Decroos
- de regie: Jacky Tummers
- de vertolking:
 - o Klaar Leyre
 - o Raymond Willems
- de speeldata: 13, 15 en 18 juni 1976

4.1.4. Beschouwingen

Tijdens de eerste jaren waren vooral Malpertuis-Tielt en het Nieuw Vlaams Toneel De Waag te gast in het Teater De Kelk. Naast theaterstukken stonden ook vele andere culturele activiteiten op het programma. Er werden regelmatig spreekbeurten, popconcerten, film- en diavoorstellingen en poëzieprogramma's in de bovenzaal georganiseerd.

4.2. EIGEN PRODUCTIES NAAST GASTPRODUCTIES OP HET PROGRAMMA VAN HET NIEUWE TEATER DE KELK

4.2.1. De niet-gesubsidieerde werking

4.2.1.1. Het seizoen 1976-1977

I "Straks is allang voorbij"

(een gastproductie)

⁴⁹ Teaterjaarboek voor Vlaanderen, nr 10, 1975-1976, p. 94.

⁵⁰ Uit de programmabrochure van het Westvlaams Teaterkollektief Malpertuis.

Een poëzieprogramma door Mireille Contenjté en Gerd Deley gebracht.
Het was een eenmalige voorstelling.

II "De Geliefde Stem"

(een Kelkproductie)

II a. Technische steekkaart⁵¹

- de oorspronkelijke titel: "La Voix Humaine"
- de auteur: Jean Cocteau (°1889 - +1963)
- de vertaler: Rudy Geldhof
- de productie: Teater De Kelk
- de productieleiding: Leo Hubrecht
- de technische leiding: Leo Hubrecht
- het ontwerp van de affiche: Mietje Denolf
- het ontwerp van het decor: er was geen decor
- de regie: Jacky Tummers
- de vertolking: Rita Lommée
- de speeldata: 24 en 31 januari 1977, 4, 6, 7, 13, 18, 21 en 27 februari 1977

II b. De decorbeschrijving

In deze opvoering werd er geen gebruik gemaakt van een decor; slechts een tweetal rekwisieten verschenen op het toneel: een bed en een telefoon.

II c. De inhoud⁵²

In "La Voix Humaine" zet Jean Cocteau (1889-1963) een vrouw op het toneel die, naar aanleiding van een laatste telefonisch gesprek met haar minnaar, een crisismoment doormaakt.

II d. De opvoering, bespreking en beoordeling

Deze monoloog neemt in de herinneringen van elke artistieke medewerker van De Kelk een heel belangrijke plaats in. Het is hun allereerste productie waarvan de première in de gloednieuwe toneelzaal doorgaat. Dan pas treedt De Kelk als een nieuw kamertheater naar buiten. In deze monoloog vinden we een eerste toepassing van de concepten die aan de basis liggen van de theatervoorkeuren van Geldhof en Tummers. Een thema dat opvallend veel voorkomt in de regies van Jacky Tummers, is het fenomeen van het zelfbedrog. De inzichteloosheid van personages die de werkelijke drijfveren die hen aanzetten tot het nemen van de essentiële beslissingen in hun leven, en alle misverstanden die hieruit voortvloeien. Dit fenomeen ligt ook hier aan de grondslag van het gehele regieconcept van Tummers. Het is hem voorgekomen, dat in

⁵¹ Informatieblad Teater De Kelk, 1^e jg. nr. 1 - januari-februari-maart 1977, p. 1

⁵² Informatieblad Teater De Kelk, 1^e jg. nr 1 - januari-februari-maart 1977, p. 1

de loop van de opvoeringgeschiedenis deze solo-act dikwijls een aanleiding is geweest tot het demonstreren van virtuoos acteertalent.⁵³ Hierdoor is de analyse van het psychologische portret van die vrouw verwaarloosd. Tummers gelooft dat de tekst van Cocteau wel veel meer concrete informatie bevat en dat het stuk mag gelden als een precieze ontleding van een maatschappelijk-psychologische werkelijkheid.⁵⁴ Maar ideeën, van welke strekking ook, worden op het toneel alleen zichtbaar en herkenbaar in de vorm van concrete gedragspatronen. In de gedragingen van het personage heeft de regisseur vooral de schuldvraag proberen te beantwoorden. Die vrouw, met haar beperkt, geaffecteerd en zeer ingesloten bourgeois leven - waarvan zij natuurlijk denkt dat het de goede levenswijze is - ligt aan de grondslag van de ongeïnteresseerdheid die haar minnaar vroeg of laat moet beginnen kweken tegenover haar. Dit beseft zij niet omdat zij het inzicht niet heeft dat wij, als toeschouwers, in haar situatie hebben. Met deze monoloog staat men in De Kelk voor een zware opdracht. Hierbij kunnen we de vraag stellen: "aan hoeveel werkelijkheid kan één actrice gestalte geven wie de Spartaanse beperking wordt opgelegd een crisismoment uit te beelden met als enig hulpmiddel één enkel dominerend rekwisiet: een telefoon?" Jacky Tummers doet voor deze opdracht een beroep op Rita Lommée, niet alleen omwille van haar acteertalent maar ook omdat haar naam voor een beginnend Brugs theatertje toch wel aan een zekere prestige gekoppeld wordt. Voor de actrice houdt deze rol een grote uitdaging in. Technisch alleen al staat ze hier voor een moeilijke opdracht, maar het waarmaken van het personage is bovendien aartsmoeilijk.

Rita Lommée herinnert zich:

Dat personage heeft problemen en die zijn waardevol om naar voren te brengen. Maar, de manier waarop die vrouw haar problemen uit, is ronduit belachelijk. Zij zit door haar eigen domme schuld in de put. Om dat voor het publiek natuurlijk te laten overkomen, en om het zinvol te laten lijken om anderhalf uur met dat probleem bezig te zijn, dat is echt moeilijk.⁵⁵

II e. Besluit

De openingsproductie was voor het nieuwe Teater De Kelk een waagstuk. Het ging hierbij niet alleen om de hoge eisen die aan de actrice gesteld werden, maar evenzeer om de regie die erin moest slagen via één speler de tweede te suggereren. Het werd een succes over de hele lijn. De voorstellingen waren artistiek heel geslaagd en genoten meteen de belangstelling van een groot gedeelte van het Brugse theaterpubliek.

III "Wereldoorlog 2 ½"

(een Kelkproductie)

⁵³ Persoonlijk gesprek met Jacky Tummers op 18.03.1986

⁵⁴ Persoonlijk gesprek met Jacky Tummers op 18.03.1986

⁵⁵ Persoonlijk gesprek met Rita Lommée op 17.11.1986

III a. Technische steekkaart⁵⁶

- de oorspronkelijke titel: "World War 2 ½"
- de auteur: Roger O. Hirson (° 1930)
- de vertaler: Jules Royaards
- de productie: Teater De Kelk
- de productieleiding: Leo Hubrecht
- de technische leiding: Leo Hubrecht
- het ontwerp van de affiche: Mietje Denolf
- de regie: Leo Haelterman
- de vertolking:
 - o Erna Palsterman
 - o Anton Cogen
- de speeldata: 9, 16, 17, 20, 22, 23, 24, 27, 29, 30 en 31 mei 1977 en 6 en 7 juni 1977

III b. De decoromschrijving

Voor deze productie werden er twee verschillende interieurs op het toneel gezet. Ook kwamen hier veel rekwisieten bij kijken. Dit was een decor dat moeilijk te verwezenlijken was op het toneel van De Kelk.

III c. De inhoud⁵⁷

Roger O. Hirson behandelt in zijn stuk "World War 2 ½" de eeuwige conflicten die zich in het huwelijk tussen een man en een vrouw kunnen voordoen. Ze zijn geen wereldoorlog 3 waard, hoogstens een wereldoorlog 2 ½. Het gaat over de alle gekke, wrede en leuke spelletjes die dagelijks door mannen en vrouwen gespeeld worden om hun uitgewoonde huwelijk fris en vrolijk te houden.

III d. De opvoering, bespreking en beoordeling

In zijn stuk plaatst Hirson (°1930) scènes naast elkaar waarin een man en een vrouw voortdurend wisselend minitoneelspelletjes spelen. Dit doen ze heel bewust en met opzet om de leegte die na zes jaar huwelijk is ontstaan, op te vullen. Het stuk is omgekeerd omgebouwd. In het eerste bedrijf wordt het laatste spelletje getoond en de fatale afloop ervan. Na de pauze wordt de toeschouwer getoond wat daaraan voorafgaat. In het eerste bedrijf zien we een jonge onhandige advocaat op het toneel die een doortrapte moordnares wil redden. Maar, hij wordt door haar stilaan in een jolige kringloop meegetrokken. Het eerste bedrijf is strak van opbouw. In drie parallelle scènes wordt de verhouding tussen de twee personages opgebouwd en tot een climax geleid met de moord op de advocaat. Na de pauze wordt het een opwindend mimespel waarin de twee acteurs, in tal van transfiguraties, scènes uitbeelden die zich in een verkleurd huwelijksleven kunnen afspelen. De situaties

⁵⁶ Informatieblad Teater De Kelk, 1e jg. nr. 2 - april-mei-juni 1977, p. 1

⁵⁷ Informatieblad Teater De Kelk, 1e jg. nr 2 - april-mei-juni 1977, p. 1

volgen elkaar zonder logica op. De rode draad in het stuk is het thema van de huwelijksconflicten. Hirson heeft voor zijn werk een uitermate moeilijk toneelprocedé gekozen; om de twee tellen in de huid van een ander personage moeten kruipen, is voor de acteurs een zware opdracht. Ze hebben allebei een zeer verdienstelijke prestatie geleverd.

III e. Besluit

Deze tweede Kelkproductie was een handig geschreven "divertissement" waarin Leo Haelterman zijn twee hilarante en vaak ook tragische multipersonages handig heeft geregisseerd. Het stuk was bovendien vlot vertolkt en vond een grote bijval.

IV "Het was de leeuwerik"

(een gastproductie)

Technische steekkaart⁵⁸

- de oorspronkelijke titel: "How now Juliet"
- de auteur: Ephraïm Kishon
- de vertaler: David Cohn
- de productie: Toneelgezelschap Yvonne Lex
- de productieleiding: /
- de technische leiding: Hans Van Omme
- het ontwerp van het decor: Andreï Ivaneanu
- de regie: Ephraïm Kishon en Renée Schmidt-Roux
- de vertolking:
 - o Herman Coertjens
 - o Yvonne Lex
 - o Frans Maas
- de speeldata: 11 juni 1977

4.2.1.2. Het seizoen 1977-1978

I "Eenentwintigen"

(een gastproductie)

Technische steekkaart⁵⁹

- de oorspronkelijke titel: "Eenentwintigen"
- de auteur: Rudy Geldhof (° 1942)
- de vertaler: /
- de productie: Het Nieuw Vlaams Toneel De Waag

⁵⁸ Teaterjaarboek voor Vlaanderen, nr. 11, 1976-1977, p. 107

⁵⁹ Teaterjaarboek voor Vlaanderen, nr. 12, 1977-1978, p. 70

- de productieleiding: Frank Daniëls
- de technische leiding: Marc Maerschalc
- het ontwerp van het decor: Frank Daniëls
- de regie: Jacky Tummers
- de vertolking:
 - o Wil Beckers
 - o Liliane Raeymaeckers
 - o Yollie Verbeeck
 - o Rik Bravenboer
 - o Claudia Calberson
- de speeldata: 24 en 31 oktober 1977; 2, 8, 9, 15 en 16 november 1977

II "Het Souper"

(een Kelkproductie)

II a. Technische steekkaart⁶⁰

- de oorspronkelijke titel: "Het Souper"
- de auteur: Rudy Geldhof (° 1942)
- de vertaler: /
- de productie: Teater De Kelk
- de productieleiding: Leo Hubrecht
- de technische leiding: Leo Hubrecht
- het ontwerp van de affiche: Mietje Denolf
- het ontwerp van het decor: Leo Hubrecht
- de regie: Jacky Tummers
- de vertolking:
 - o Raymond Willems
 - o Rita Lommée
- de speeldata: 11, 18, 22, 23, 29 en 30 november 1977; 5, 6, 8 en 13 januari 1978

II b. De decoromschrijving

Bij deze productie ontwierp Leo Hubrecht een decor dat een zeer realistische weergave was van een traditionele flat.

II c. De inhoud⁶¹

Agnes en Bernard, twee bedienden van het Ministerie van het Gezin, zijn samengekomen op Agnes' flat om het afscheidsfeestje van hun chef, die met pensioen gaat, voor te bereiden. Ze zijn beiden van middelbare leeftijd en nog steeds vrijgezel. Het verloop van de avond zal duidelijk maken dat ze allebei uit zijn op wat dieper contact met elkaar. Hierin zullen ze echter niet slagen. Bernard wil zich per se

⁶⁰ Informatieblad Teater De Kelk, 2^e jg., nr. 2, november-december 1977, p. 1

⁶¹ Rudy Geldhof, Het Souper, Wuustwezel, Hedendaags Nederlands Toneel, 4^e jg. nr 15, 1978

manifesteren als een leuke, grappige kerel. Hij heeft zich immers een stevige reputatie opgebouwd als grapjas op de trouwfeesten in zijn dorp. Maar zijn humor faalt bij Agnes, die zeer stijf en deftig is. Agnes heeft Bernard willen verrassen met een fondue maar de fles brandalcohol is leeg en zo ziet zij het hele dineetje mislukken. Mijnheer Bernard probeert haar een beetje op te beuren. Hij slaagt hierin totdat uit het flatje boven hen luide muziek weerklinkt. Daar woont een dame van lichte zeden, een doorn in Agnes' oog. Bernard draait de volumeknop van de televisie volledig open en doet hiermee de muziek boven hen verstommen. Later, tijdens de koffie, begint Bernard over "zijn voetbal" te praten. Hij geeft Agnes een kleine demonstratie waarbij hij zijn broek scheurt. Terwijl Agnes de broek ver stelt, heerst er een zeer rustige sfeer die Bernard doet mijmeren over het huwelijk. Deze vredige sfeer wordt teniet gedaan door het vulgair burleske toneeltje dat Bernard heeft opgezet ter gelegenheid van het personeelsfeestje. Agnes is zeer verontwaardigd en waarschuwt Bernard voor zijn overmatig drinken. Hij blijft jenever drinken en windt zich erg op zodat hij begint te braken. Nadat hij wat opgeknapt is, maakt Agnes hem duidelijk dat van dat toneeltje niets in huis zal komen. Zij zal zelf een tekst schrijven die hij eventueel kan voorlezen. Bernard voelt zich beledigd en besluit te vertrekken. Agnes kan hem weerhouden met een kopje koffie. Ze vertellen elkaar over hun jeugd. Hiermee zitten Bernard en Agnes duidelijk een korte tijd op dezelfde golflengte. Dit duurt totdat Bernard Agnes probeert te omhelzen. Agnes klapt volledig dicht en Bernard vertrekt na zich uitvoerig te hebben verontschuldigd. Agnes blijft wenend achter.

II d. De opvoering, bespreking en beoordeling

"Het Souper" is Geldhofs meest succesrijke stuk. Het is gecreëerd door Malpertuis-Tielt in 1976, maar komt verder op de affiche bij Arca-NET in Gent (1977), in het Teater De Kelk (1977) en bij het Ankerruitheater in Antwerpen (1979). Daarbij komt het ook op het repertoire van vele amateurgezelschappen. De bekroning van dit alles komt op 13 maart 1983, wanneer "Het Souper" in de reeks "Made in Vlaanderen" wordt uitgezonden op de B.R.T. Aan de basis van de creatie van "Het Souper" ligt de allereerste samenwerking tussen Rudy Geldhof en Jacky Tummers. Laatstgenoemde start de repetities met amper een vijftal bladzijden tekst. De auteur schrijft het stuk grotendeels tijdens de repetities. Deze werkwijze houdt wel enig gevaar in, zo weet men immers nooit of het resultaat bevredigend zal zijn. Een dergelijke manier van werken heeft echter ook voordelen; de acteurs kunnen hier een rol vertolken die hen letterlijk op het lijf geschreven is.

Raymond Willems ("Mijnheer Bernard") beweert in dit verband:

Ik ben eigenlijk aan dat stuk begonnen zonder te weten wat er mij te wachten stond. Wij zagen het stuk groeien en dat was zeer fascinerend.⁶²

Alles wordt vooraf besproken tussen de auteur en de regisseur. Hierbij inspireren en beïnvloeden ze elkaar wederzijds. Rudy Geldhof inspireert Jacky Tummers in de creatie van het mannelijke personage. Op zijn beurt helpt Tummers de auteur bij het

⁶² Persoonlijk gesprek met Raymond Willems op 03.12.1986

scheppen van het vrouwelijke personage. "Juffrouw Agnes" is het prototype van het soort personages dat hij graag op het toneel brengt: een vrouw uit de burgerij die haar kwetsbaarheid achter een dikke laag vernis probeert te verbergen. Wanneer "Het Souper" als Kelkproductie in Brugge wordt opgevoerd, kent het een overdonderend succes. Het chauvinisme van het Brugse theaterpubliek kan hierbij wel eens een flinke hulp geweest zijn; twee acteurs uit eigen stad vertolken er immers de hoofdrollen. Raymond Willems en Rita Lommée zijn bovendien fantastisch op elkaar ingespeeld. Willems is reeds "Mijnheer Bernard" geweest bij de creatie in Tielt. Klaar Leyre die in Malpertuis de rol van "Juffrouw Agnes" toebedeeld krijgt, wordt in Brugge vervangen door Rita Lommée. Laatstgenoemde houdt zeer veel van haar rol. In De Kelk kan "Het Souper" in een fantastisch korte tijdspanne opnieuw ingestudeerd worden. De problemen die in dit stuk behandeld worden, sluiten vanzelfsprekend prefect aan bij de theatervoorkeuren van Geldhof en Tummers. Het stuk kunnen we dan ook een typisch "Kelkproduct" noemen. De beide personages kunnen we als marginalen bestempelen omwille van hun eenzaamheid en hun daaruit voortvloeiende onmacht tot communicatie. Sociaal gezien behoren Agnes en Bernard echter niet tot de marginaliteit. Ze zitten gevangen in een netwerk van kleine ritueeltjes en vooroordeeltjes dat hen emotioneel monddood maakt. Hierdoor ontstaat bij deze mensen een enorme staat van hulpeloosheid. Zij zijn op het affectieve vlak zodanig geremd dat het beleven van een idylle hen onmogelijk lijkt. Beide personages zijn zeer levensecht getekend en hun onmacht tot communicatie is schrijnend. We zien ook hun kleine kantjes en de vele komische situaties helpen om de tragiek van de situatie nog eens extra in de verf te zetten. Als toeschouwer wordt men hierdoor steeds geamuseerd door het gebeuren maar is men zich tegelijk bewust van het tragische karakter ervan.

II e. Besluit

"Het Souper" is heel beknopt gezegd het beste wat Rudy Geldhof ooit op de theatermarkt bracht.

Jaak Van Schoor karakteriseert het stuk als volgt:

"Het Souper" is een van de beste toneelproducten van de hedendaagse Vlaamse dramaturgie geworden. Met zijn indringende en bevreedende inhoud, zijn efficiënte mededeling, volgehouden dramatiek en fundamentele menselijkheid, kan het een vergelijking doorstaan met buitenlands werk van gelijke aard, zoals van W. Fassbinder of F.X. Kroetz.⁶³

Jacky Tummers regisseerde het stuk bovendien op meesterlijke wijze. Hij heeft hier trouwens meer gedaan dan alleen geregisseerd; hij heeft de auteur min of meer begeleid in het schrijven. Raymond Willems en Rita Lommée blonken uit in het respectievelijke rollen. Kortom, De Kelk bereikte met dit toneelproduct een hoogtepunt van artistieke kwaliteit.

III "Mijnheer Karel"

⁶³ Jaak Van Schoor, De Vlaamse dramaturgie sinds 1945, Brussel, Stichting Theater en Cultuur, 1979, p. 246.

(een gastproductie)

Technische steekkaart⁶⁴

- de oorspronkelijke titel: "Der Herr Karl"
- de auteurs: H. Qualtinger en Carl Merz
- de vertaler en bewerker: Rudy Geldhof
- de productie: Malpertuis-Tielt
- de productieleiding: Herman Verschelden
- de technische leiding: Dirk De Dobbelaere
- het ontwerp van het decor: geen vermelding
- de regie: Jacky Tummers
- de vertolking: Werther Van Der Sarren
- de speeldata: 14, 19, 21, 26, en 28 januari 1978; 5, 12, 16, 17 en 19 februari 1978

IV "Twee Vrouwen"

(een Kelkproductie)

IV a. Technische steekkaart⁶⁵

- de oorspronkelijke titel: "Twee Vrouwen"
- de auteur: Rudy Geldhof (°1942)
- de productie: Teater De Kelk in samenwerking met het Nieuw Vlaams Toneel De Waag
- de productieleiding: Leo Hubrecht
- de technische leiding: Leo Hubrecht
- het ontwerp van de affiche: Mietje Denolf
- het ontwerp van het decor: Leo Hubrecht
- de regie: Jacky Tummers
- de vertolking:
 - o Rita Lommée
 - o Liliane Raeymaeckers
- de speeldata: 5, 12, 16, 17, 19, 23, 24, 26 en 30 maart 1978; 2 april 1978

IV b. De decorbeschrijving

Het decor moest de sfeer weergeven van een typische goedkope kamer die men aan de Belgische kust kan huren. Er werd een traditioneel interieur van een gemeubileerde kamer gereconstrueerd, voorzien van bij elkaar geraapte meubels om het "goedkope" effect ervan te benadrukken.

IV c. De inhoud⁶⁶

⁶⁴ Informatieblad Teater De Kelk, 3^e jg., nr. 3, januari-februari-maart 1978, p. 1

⁶⁵ Uit de programmabrochure van het Teater De Kelk vzw

⁶⁶ Rudy Geldhof, Twee Vrouwen, stencil, 1980

Madeleine, een actrice van middelbare leeftijd, heeft zich teruggetrokken in een leegstaande vakantievilla aan de kust. Ze studeert er een monoloog in, "La voix humaine" van Jean Cocteau. Ze is van plan die monoloog op te voeren zonder de hulp van haar regisseur, waarmee ze jaren een verhouding heeft gehad. Hij heeft haar in de steek gelaten voor een jongere Hollandse actrice. Madeleine drinkt echter meer dan dat ze studeert. Op een avond komt Suzy, doornat en uitgeput, Madeleines kamer binnen. Ze probeert Madeleine een lidkaart van de ECI boekenclub aan te praten. Madeleine vindt Suzy een welkome afleiding. Suzy wil vertrekken maar ze wordt duizelig en gaat wat uitblazen op de sofa. Ze valt er in slaap en ontwaakt pas de volgende morgen. Aan het ontbijt vertellen beide vrouwen elkaar over hun verleden. Ook Suzy heeft haar man verlaten. Hij was dikwijls dronken en sloeg haar. Aangezien ze beiden in hetzelfde schuitje zitten, stelt Madeleine Suzy voor om bij haar te komen wonen. Suzy neemt het aanbod aan. Na een week samen is de verstandhouding nog steeds opperbest. Ze lokken Suzy's man uit zijn huis om zo haar spulletjes te kunnen ophalen. Madeleines jaloezie doen hen wat kibbelen over een actrice in een televisiespel en later vertellen ze elkaar over hun seksuele ervaringen. Madeleine ondergaat een goede invloed vanwege Suzy en begint ernstiger te repeteren. Bij hun terugkeer uit Antwerpen, waar Suzy haar man heeft teruggezien, is er nog steeds geen vuiltje aan de lucht. Suzy voelt wel wat medelijden met haar man maar Madeleine praat haar daar vlug overheen. Op dat ogenblik rinkelt de telefoon. Het is Madeleines regisseur en ze maken een afspraak voor de volgende dag. Voor het raam voert Madeleine dan een nummertje op voor de arbeiders van Vercruysse die er de dijk herstellen. Ze maakt enkele knopen van haar bloes los en insinueert dat zij en Suzy een lesbische relatie hebben. Suzy kan echter het voorgevoel dat ze Madeleine zal verliezen niet onderdrukken. Dat gebeurt dan ook de volgende dag. Madeleine besluit opnieuw bij haar regisseur in te trekken omdat hij rollen voor haar heeft. Suzy is eerst radeloos en probeert Madeleine te kussen. Madeleine wijst haar echter ruw af. Nu beseft Suzy dat ze er opnieuw alleen voor staat. Ze belt haar man op en zegt dat ze een gesprek wil met hem over een eventuele terugkeer. Maar dan wel een terugkeer onder haar eigen voorwaarden.

IV d. De opvoering, bespreking en beoordeling

"Twee Vrouwen" wordt voor het eerst gecreëerd in 1978 als een coproductie van het N.V.T. De Waag en het Teater De Kelk. Het behoort tot de lievelingsstukken van Jacky Tummers, want ook hierin wordt een typisch Kelkthema verwerkt: het zelfbedrog van Madeleine dat als een rode draad doorheen het stuk loopt. De twee vrouwen hebben behalve hun liefdesperikelen niet het minste met elkaar gemeen. Ze streven ook allebei naar onafhankelijkheid. Ze willen elkaar, maar vooral zichzelf, overtuigen dat ze geen man nodig hebben. De ogenschijnlijke zwakkere volkswrouw laat zich door de actrice oppeppen tot een ware euforie van zelfstandigheid. Tot op de dag dat er een telefoontje komt van haar regisseur. Madeleine laat Suzy en haar zorgvuldig opgebouwde onafhankelijkheidstheorieën varen, gaat ogenblikkelijk naar haar man toe en ontpopt zich tot het meest onderdanige wijfjesdier. Madeleine komt niet tot zelfinzicht, ondanks alle woordenrijkdom en expressiemogelijkheden waarover zij beschikt. Het gebrek aan zelfkennis dat zij hier ten toon spreidt is schrijnend.

In zijn regie richt Tummers een ietsje te veel de aandacht op het personage van de actrice en toont hij de volkswrouw te veel als aangeefster. Suzy komt niet genoeg als een vrouw "van vlees en bloed" over. Nochtans is zij het die in de loop van de handeling een kleine ontwikkeling doormaakt. Aan het einde is ze van plan om haar leven een klein beetje anders aan te pakken terwijl Madeleines ontvoogding totaal mislukt. Rudy Geldhof is zich bewust van deze kleine regiefout maar voegt eraan toe dat hij hiervoor medeverantwoordelijk is. Zelf vindt hij het einde van zijn stuk minder goed geslaagd:

Het stuk bestaat uit zes scènes. Je hebt een sterke vijfde scène met de grote confrontatie tussen de twee enige personages. De zesde scène is een lijn die ik er nog onder wilde trekken, waarin ik geprobeerd heb nog iets te accentueren. Maar, het is een anticlimax geworden. Dat heeft iedereen gevoeld.⁶⁷

IV d. Besluit

Hoewel de auteur met verdeelde gevoelens over de kwaliteit van zijn stuk oordeelt, werden zijn "Twee Vrouwen" op algemeen lovende pers- en toeschouwerkritieken onthaald.⁶⁸

V "Oude Successen"

(een Kelkproductie)

V a. Technische steekkaart⁶⁹

- de oorspronkelijke titel: "Wunschkonzert"
- de auteur: Franx Xaver Kroetz (° 1946)
- de vertaler: /
- de productie: Teater De Kelk
- de productieleiding: Leo Hubrecht
- de technische leiding: Leo Hubrecht
- het ontwerp van de affiche: Mietje Denolf
- het ontwerp van het decor: Leo Hubrecht
- de regie: Jacky Tummers
- de vertolking: Suzanne Saerens
- de speeldata: 16, 23, 27, en 28 april 1978; 4, 5, 7, 18, 19 en 21 mei 1978

V b. De decorbeschrijving

De studio van Juffrouw Vermeulen moest ingericht worden zoals zij alleen, met haar obsessie voor orde en netheid, het zelf zou ingericht hebben: strak, ietwat conservatief,

⁶⁷ Persoonlijk gesprek met Rudy Geldhof op 28.01.1987

⁶⁸ De persartikelen op deze productie worden uitvoerig behandeld in de bijlagen.

⁶⁹ Informatieblad Teater De Kelk vzw, 2^e jg. nr. 5, april-mei 1978.

maar toch warm en met smaak voor vormen en kleuren. Het hele interieur was op het toneel zichtbaar. Er kwam tevens veel technisch werk bij kijken. Op twee verschillende plaatsen (de keuken en de badkamer) was er stromend water voorzien. Juffrouw Vermeulen beschikte bovendien over een gasfornuis waar ze echt op kon koken.

V c. De inhoud⁷⁰

"Wunschkonzert" van Franz Xaver Kroetz beschrijft het laatste anderhalf uur van het leven van een vrouw. Zij is een vrijgezel, een vrij kleurloos iemand. We zien haar 's avonds thuiskomen van haar werk. Als elke avond verricht zij het identieke huishoudelijke werk tot ze bij het slapengaan zelfmoord pleegt door het innemen van vergif.

V d. De opvoering, bespreking en beoordeling

De programmering van "Wunschkonzert" is een erg persoonlijke keuze van Rudy Geldhof geweest. Hij had het gezien in een productie van Malpertuis-Tielt en had het een fascinerend schouwspel gevonden.

In het seizoen dat aan de officiële erkenning voorafgaat, programmeert hij "Wunschkonzert" in De Kelk en dit om twee zeer uiteenlopende redenen. Enerzijds vindt hij het artistiek zeer hoogstaand en anderzijds kan het nieuwe Kelkproduct in een viertal repetities opnieuw opgebouwd worden vermits de vroegere voorstellingen nog vers in het geheugen van de regisseur (Jacky Tummers) en actrice (Suzanne Saerens) geprent zijn.

Het scenario van Kroetz houdt eigenlijk niet meer dan drie bladzijden regieaanwijzingen in. Het is een merkwaardig stuk waarbij niet het geringste woord gesproken wordt.

De voorstelling stelt het laatste levensuur van Juffrouw Vermeulen voor. We zien haar 's avonds thuiskomen in haar knusse flat. Gedurende de hele voorstelling vervult ze huishoudelijke taken: afstoffen, eten bereiden, de vaat doen, onder de douche gaan, en zo meer.

Dit alles wordt uiterst realistisch uitgebeeld. De kunstvaardigheid van de regisseur bestaat erin te kunnen bewijzen dat het onvermogen van die vrouw, om dat soort leven te blijven leiden, reeds diep in haar geworteld zit. Dit heeft hij dan ook in elk van haar handelingen weten te benadrukken. Die vrouw lijdt duidelijk aan een soort ordenings- en hygiënedwang. Ze verkeert in een soort paniektoestand wanneer ze niets om handen heeft om aan die ordeningszucht een welbepaald doel te geven. Alles wat zij doet gebeurt met zo 'n ongelooflijke precisie, dat het duidelijk wordt dat zij ondergeschikt komt te staan aan de voorwerpen die ze behandelt. Dit culmineert op het moment dat zij onder de douche gaat, wat een schandaleus erotisch moment had

⁷⁰ Franz Xaver Kroetz, Gesammelte Stücke, Frankfurt-am-Main, Suhrkamp Taschenbücher, 1975.

kunnen worden want alles wordt zeer realistisch uitgebeeld. Het wordt daarentegen een zeer meelijwekkend ogenblik waarin duidelijk wordt dat zij ook zichzelf tot een voorwerp heeft gereduceerd.

In dit "toneelspel" wordt een thema verwerkt dat Jacky Tummers nauw aan het hart ligt. De immense vervreemding tussen die vrouw en haar eigen leven die zo groot wordt dat dit leven voor haar geen enkele betekenis meer kan hebben. Dit resulteert in een extreme vorm van hulpeloosheid.

Het zelfmoordritueel zelf voert ze uit volgens hetzelfde ceremonieel als het schoonmaken. Het gebeurt met eenzelfde planmatigheid, onberispelijk geordend, zoals alle activiteiten die ze tijdens haar leven heeft verricht. Zelfmoord is trouwens haar enige alternatief om haar eenzaamheid en onmondigheid terug te duwen en zo mogelijk te vergeten.

V e. Besluit

Dat dit stuk geen stormloop zou ontketenen, wist iedereen. Toch was Rudy Geldhof van oordeel, dat hij zich dit soort "theater voor de ingewijden" wel eens kon permitteren na de relatieve successen die hij eerder in het seizoen had geboekt. Met "Wunschkonzert" bewees het Teater De Kelk dat het ook eens een niet-kommercieel toneelstuk durfde brengen in tegenstelling tot de andere Brugse theater(tje)s.

4.2.1.3. Beschouwingen

In de eerste periode slaagde Jacky Tummers erin als bijna enige regisseur met beperkte middelen voor een argwanend Brugs publiek het betere beroepstoneel te brengen.

Recente werken, oudere stukken in een recente bewerking, en vooral de eigen creaties van Rudy Geldhof verdienen alle aandacht.

Geldhof diende zijn aanvraag tot erkenning van het gezelschap in op basis van de werking van het speelseizoen 1977-1978.

De Kelk presenteerde toen een heel gevuld programma dat op één uitzondering na ("Wunschkonzert") uitsluitend uit stukken van Rudy Geldhof bestond.

4.2.2. De gesubsidieerde werking

4.2.2.1 Het seizoen 1978-1979

I "Katanga Diane"

I a. Technische steekkaart⁷¹

⁷¹ Uit de programmabrochure van het Teater De Kelk vzw

- de oorspronkelijke titel: "Katanga Diane"
- de auteur: Rudy Geldhof (°1942)
- de productie: Teater De Kelk
- de productieleiding: Leo Hubrecht
- de technische leiding: Leo Hubrecht
- het ontwerp van de affiche: Mietje Denolf
- de regie: Jacky Tummers
- de vertolking: Suzanne Saerens
- de speeldata: 15 voorstellingen waarvan de eerste op 1 oktober 1978

I b. De decorbeschrijving

Het decor stelde een geïmproviseerd podium voor in een experimentele psychiatrische kliniek. De ziekenhuissfeer werd zeer goed gesuggereerd door de kale witte muren en het sobere meubilair.

I c. De inhoud⁷²

Diane van Daele is een ex-prostitutie die in een psychiatrische instelling belandt nadat ze een moord heeft gepleegd, een dubbele moord in feite, waarop in het stuk alleen maar gezinspeeld wordt.

In de instelling waar Diane verblijft is er een gebruik dat elke patiënte een soort optreden verzorgt waarbij ze haar levensverhaal vertelt aan haar medepatiënten en dokters. Aanvankelijk weigerde Diane aan deze therapie deel te nemen omdat ze van zichzelf vindt dat ze niet ziek is.

Ze heeft beslist er toch aan mee te werken, zo vertelt ze, op vriendelijk verzoek van dokter Delbecq en om te bewijzen dat ze inderdaad kerngezond is. Nadat ze zich heeft voorgesteld aan het publiek als mevrouw Diane Venneman-Van Daele, begint ze haar leven chronologisch te vertellen. Over haar ouders weet ze nog erg weinig want op zesjarige leeftijd werd ze wees. Ze verbleef dan in een weeshuis. Om niet te hoeven meehelpen aan de afwas mocht ze bij de kok op de schoot om hem verhaaltjes te vertellen. Die verhaaltjes "eindigden" op haar veertiende in haar eerste seksuele ervaring met de kok.

Op een dag is haar oom Charles, een bordeelhouder, haar komen halen uit het weeshuis en heeft haar ingezet als prostituee in "Les Richesses du Congo". De klanten van dit bordeel waren vooral oud-kolonialen. Diane voerde dan ook iedere avond een aangepast kabaretnummertje-striptease op, waaraan ze de bijnaam Katanga Diane te danken heeft. Tijdens zo 'n voorstelling van haar nummertje protesteerden op een keer twee heren tegen de racistische inhoud ervan. Een ervan is Jan Venneman, haar toekomstige echtgenoot, die ze dus op die manier heeft leren kennen.

⁷² Rudy Geldhof, Katanga Diane, stencil, 1978.

Tot aan het overlijden van zijn eerste vrouw voorzag hij al in het onderhoud van Diane, die hij op een flatje geïnstalleerd had. Nu was ze dus geen prostituee meer, maar al een minnares en uiteindelijk werd ze dan de tweede echtgenote van Jan Venneman. Dit zeer tegen de zin van zijn rijke familie. Haar geluk was bijna compleet, enkel het moederschap ontbrak er nog aan. Het echtpaar kon geen kinderen krijgen en op uitdrukkelijk verzoek van Diane hebben ze toen een mulatje, een meisje geadopteerd dat de Kongo moest verlaten.

Dianes man wordt ziek en sterft tenslotte maar nu heeft Diane haar dochter om al haar aandacht aan te schenken. Ondanks haar goede zorgen, gaat haar dochter al op dertienjarige leeftijd op het slechte pad. Terstond brengt ze haar dochter naar een jeugdinstituut. Nu staat ze opnieuw helemaal alleen op de wereld en wanneer haar schoonfamilie ervoor zorgt dat ze niets erft van haar overleden man, moet ze opnieuw als hoer de straat op om in leven te blijven. Dit kan Diane niet verwerken en op een avond meent ze in een prostituee haar dochter te herkennen en slaat ze neer.

Ook een man, als symbool van alle mannen die haar gebruikt hebben, wordt het slachtoffer van haar blinde agressie.

I d. De opvoering, bespreking en beoordeling

"Katanga Diane" is het eerste stuk dat Rudy Geldhof speciaal voor zijn eigen theatertje schrijft. Het wordt een monoloog omdat hij zijn stuk wil aanpassen aan de beperkte financiële middelen van zijn beginnend theatertje. Bovendien leent dit toneelstuk zich uitstekend voor reisvoorstellingen.

Geldhof bevindt zich met "Katanga Diane" weer op vertrouwd terrein. Het is een realistisch stuk dat handelt over het leven van een marginaal individu. De auteur klaagt niets direct aan, maar uit Dianes levensverhaal komt impliciet naar voor wat aan onze samenleving schort.

In dat stuk doet hij een poging om met een grote diepgang een personage te tekenen van wie het wereldbeeld volledig verstoord is. Zijn heeft geen zin meer voor de werkelijkheid. Hier schetst hij een personage dat zich weer eens anders voordoet dan ze in werkelijkheid is en zonder dat ze het zelf beseft geeft ze zich bloot aan het publiek.

Volgens de auteur is dit een interessante vorm van toneel omdat men - als toneelmaker - het publiek hierbij hoogschat.⁷³

In 1986 staat hij wel iets anders tegenover de tekst dan bij de creatie ervan. Er zitten grote dosissen agressiviteit in verwerkt, tegenover een beperkte hoeveelheid ontroering. Alles wat ontroering is wordt onmiddellijk ontmaskerd als valse ontroering.

⁷³ Persoonlijk gesprek met Rudy Geldhof op 28.01.1987.

"Katanga Diane" is een schoolvoorbeeld van de problemen die Geldhof en Tummers het liefst op het toneel uitgewerkt zien.

Diane Van Daele is eigenlijk een luxehoer geweest die haar hele leven lang heeft gestreefd naar een status van fatsoen. Ze wil kost wat kost geaccepteerd worden door de burgerlijke samenleving. Ze ziet echter niet in dat die wereld eigenlijk haar ondergang betekent. Haar levenswijze is nu eenmaal onverenigbaar met het respect waar ze naar verlangt. Die onverenigbaarheid wordt zo extreem dat het naar schizofrenie neigt. Ze zit trouwens in een psychiatrische kliniek en vertelt haar levensverhaal aan het publiek bij wijze van therapie.

Zo voelt men zich als toeschouwer voortdurend direct aangesproken of uitgescholden door die heftig reagerende en in haar eigen gevoelsleven verstrikte vrouw. Op die manier is men ook direct betrokken bij deze opvoering. Men wordt meegesleept in de legpuzzel van haar leven die broksgewijs in elkaar wordt gestoken.

De auteur had zich de opvoering anders voorgesteld, vooral dan bij het begin van het stuk. Zijn voorkeur zou uitgegaan zijn naar een sterker benadrukken van de rebellie en de agressie die van die vrouw uitgaan tegenover de ongrijpbare waarden die zij wil maar niet kan bereiken.

Het regieconcept van Tummers is echter gebaseerd op het accentueren van de wereldvreemdheid van die vrouw. Het opkomen zelf bijvoorbeeld in de allereerste scène, betekent een schok voor het personage in de opvatting van de regisseur. Zij wordt plots geconfronteerd met zoveel mensen dat ze langs de muren begint weg te sluipen; ze kruipt terug in haar schelp om die confrontatie te ontvluchten. Hier had Geldhof eerder een uitval naar het publiek verwacht.

I e. Besluit

"Katanga Diane" werd niettemin een schitterende toneelcreatie. Het werd tot tweemaal toe hernomen en het was tevens beschikbaar voor reisvoorstellingen. Eigenaardig genoeg boekte het veel meer succes in andere theaters dan in de eigen zaal. Dit zegt genoeg over het theaterenthousiasme van het Brugse publiek.

II "Angst en Ellende van het Derde Rijk"

(een Kelk-productie)

II a. Technische steekkaart⁷⁴

- de oorspronkelijke titel: "Furcht und Elend des dritten Reiches"
- de auteur: Bertolt Brecht (1898-1956)
- de vertaler: Nel Bakker
- de productie: Teater De Kelk

⁷⁴ Uit de programmabrochure van het Teater De Kelk vzw

- de productieleiding: Leo Hubrecht
- de technische leiding: Leo Hubrecht
- het ontwerp van het decor: Leo Hubrecht
- het ontwerp van de affiche: Leo Hubrecht
- de regie: Jacky Tummers
- de vertolking:
 - o Katrien Devos
 - o Suzanne Saerens
 - o Paul Codde
 - o Jules Van Houtte
- de speeldata: 26 en 30 november 1978; 6, 7, 10, 13, 14, 17, 20, 21, 27 en 28 december 1978; 3, 4 en 7 januari 1979

II b. De decorbeschrijving

Het toneel was volledig in zwarte doeken gehuld. Daar het hier om vier verschillende scènes ging, moest de toneelmeester telkens met het hoogstnodige een bepaalde omgeving zien te suggereren. Er werd gewerkt met zetstukken.

II c. De inhoud⁷⁵

"Furcht und Elend des dritten Reiches" is de verzameltitel voor een reeks scènes, zowel eenakters als korte schetsen omvattend, die verschillende aspecten van het Hitler-Duitsland beschrijven: de brutaliteit van de concentratiekampen, de strijd van het ondergrondse verzet, het antisemitisme, de Gobbelspropaganda, enzomeer.

Voor dit toneelstuk heeft Brecht uitzonderlijk afstand gedaan van zijn principes betreffende het episch theater. Hij heeft deze scènes in een realistische traditie geschreven om de toeschouwers op een directe emotionele manier bij het gebeuren te betrekken. De Kelkversie van "Angst en Ellende van het Derde Rijk" heeft slechts vier van de vierentwintig fragmenten behouden.

In het eerste deel, "De Spion", wordt aangetoond hoe het mogelijk is dat ouders hun eigen kind niet meer vertrouwen, dat ze hun eigen gesprekken moeten censureren omdat niets aan het oor van de buitenwereld zou komen.

In het tweede deel, "De Fysici", zien we twee geleerden aan het werk. Niemand mag weten dat ze met Joodse geleerden in contact staan.

In het derde deel zien we een "Joodse Vrouw" die op het punt staat naar Amsterdam te vluchten.

⁷⁵ Bertolt Brecht, Stücke aus dem Exil. Erster Band. Die Rundköpfe und die Spitzköpfe. Furcht und Elend der dritten Reiches. Berlin, Frankfurt, Suhrkamp Verlag, 1957.

Deze afschuwelijke toestanden worden nog duidelijker in "Het Kruis van Krijt" waarin een S.A.-er een truuk vertelt om Joden en marxisten op te sporen. Er wordt ook aangetoond hoe de liefde voor de Führer sterker is dan de liefde voor de vrouw.

II d. De opvoering, bespreking en beoordeling

Afgezien van het politieke belang van die stukken, zitten daar ook weer bepaalde thema's en motieven in verwerkt die in de lijn van Tummers' belangstelling liggen. In "De Joodse Vrouw" bijvoorbeeld duiken de thema's van het zelfbedrog en de leugen op. Zij is getrouwd met een Ariër en moet naar het buitenland vluchten om de positie van haar man niet te schaden. Zij weet dat zij Duitsland definitief zal moeten verlaten en belt enkele vrienden op om afscheid van ze te nemen. Zij zegt hierbij telkens dat het voor niet lang zal zijn; er zijn een paar politieke verwickelingen en na de zomer komt ze terug. Ze zegt hierbij nooit openlijk dat ze eigenlijk moet vluchten. Wanneer haar man 's avonds thuiskomt, handhaven ze de leugen nog even tegenover elkaar. Op een bepaald ogenblik zegt ze tegen haar man dat het wel allemaal in orde komt en dat ze na de zomer terug is. Een paar replieken verder vraagt ze hem of hij haar winterjas even wil halen.

In die vier fragmenten wordt vooral het alles en iedereen omvattende wantrouwen getoond dat voortvloeit uit de voortdurende angst om verklikt te worden.

II e. Besluit

Deze productie heeft in De Kelk niet het succes gehad dat Geldhof en Tummers ermee gehoopt hadden te bereiken.

De angst en de ellende die in de tekst van Brecht geaccentueerd werden, kwamen uit de voorstellingen in De Kelk niet duidelijk naar voor. Misschien lag het aan de keuze van de fragmenten. Die keuze was niet alleen artistiek bepaald, maar was vooral beperkt door de technische en materiële mogelijkheden van het theatertje.

Zowel de acteursprestaties als de regie werden niettemin op lovende perskritieken onthaald.⁷⁶

III "Nepal"

(een Kelk-productie)

III a. Technische steekkaart⁷⁷

- de oorspronkelijke titel: "Nepal"
- de auteur: Urs Widmer (°1938)
- de vertaler: Franz Van Boxelaer

⁷⁶ De perskritieken op deze productie worden uitvoerig behandeld in de bijlagen.

⁷⁷ Informatieblad Teater De Kelk vzw, 3^e jg. nr 4, februari-maart 1979, p. 1

- de bewerkers: Achiel Van Malderen en Rudy Geldhof
- de productie: Teater De Kelk
- de productieleiding: Leo Hubrecht
- de technische leiding: Leo Hubrecht
- het ontwerp van het decor: Leo Hubrecht
- het ontwerp van de affiche: Guido Callens
- de regie: Achiel Van Malderen
- de vertolking:
 - o Achiel Van Malderen
 - o Raymond Willems
- de speeldata: 25 februari 1979; 1, 2, 4, 8, 9, 11, 15, 16, 18, 22, 23, 25 en 29 maart 1979 en 1 april 1979

III b. De decorbeschrijving

Op het toneel werd de sfeer van een oud en vervallen theater gecreëerd. Daar waren een heleboel rekwisieten te zien, een ledenpop en een samenraapsel van decorstukken waarmee de personages tijdens de loop van de opvoeringen allerhande voorwerpen in elkaar knutselen.

III c. De inhoud⁷⁸

Het stuk verhaalt de bizar-komische belevenissen van twee nogal wereldvreemde individuen die op de vlucht zijn voor een aan allerlei rampen ten ondergaande wereld. Zij hebben het geluk een schuilplaats te vinden in een oud theater. Hun aanvankelijke vijandschap schijnt te zullen uitgroeien tot een hecht samenhorigheidsgevoel, ook al omdat ze volledig op elkaar aangewezen zijn. De een beweert een artiest te zijn, de andere is een uitvinder van meestal nutteloze dingen. In de loop van het verhaal zal blijken dat de artiest, die zich als een "man van de wereld" beschouwt en het allemaal voor het zeggen heeft, eigenlijk hulpelozer tegenover zijn situatie staat dan die "underdog" die zich met materiële zaken beter kan verhelpen. De dreiging van de buitenwereld wordt tenslotte zo groot dat ze inzien tot op het einde van hun dagen vast te zitten in deze schuilplaats. Ze proberen dan een eigen overblijversleven te organiseren. Na een weelde van pogingen om met poëzie, gekke toeren en dagdromen over de zuivere blauwe lucht in het verre Nepal de claustrofobie te weren, gaan de twee mannen aan de ramp ten onder. De eerste wordt versteend met een mooie ledenpop in de armen en de andere slaat met zijn gasmasker op de vlucht door een tunnel waar hij het slachtoffer wordt van een handig defensieprocedé dat de eerste in elkaar heeft geknutseld.

II d. De opvoering, bespreking en beoordeling

"Nepal" is voor De Kelk een problemenstuk geworden. Er is zowel aan de tekst als aan de opvoering enorm veel gesleuteld en de resultaten zijn er dan ook naar. Het stuk

⁷⁸ Informatieblad Teater De Kelk vzw, 3e jg. nr 4, februari-maart 1979, p. 1

is verschenen in "Teater Heute" en na lezing blijkt het een interessant maar moeilijk Zwitsers-Duits stuk te zijn.

Rudy Geldhof spreekt een vertaler aan, maar het resultaat van diens werk blijkt niet op een hoog niveau te staan.

De Nederlandse versie wordt dan eerst door Achiel Van Malderen en daarna door Rudy Geldhof herschreven. Van de oorspronkelijke tekst blijft er tenslotte bitter weinig over. De bezetting is bovendien niet erg geslaagd. De oorspronkelijke bedoeling was dat Werther Van der Sarren en Raymond Willems het stuk zouden vertolken in een regie van Achiel Van Malderen. Maar Van der Sarren is op dat ogenblik niet vrij en Achiel Van Malderen ziet zich verplicht diens taak op zich te nemen en in eigen regie te spelen. Hierbij gaat de hoofdbedoeling van het stuk verloren. Uit de opvoering moet de desolate dood van die twee zeer tegengestelde figuren, die ervaren dat men zelfs met dromen niet ontkomen kan aan de teloorgang van een omgeving, duidelijk worden. Noch het contrast tussen beide figuren, noch het escapisme worden uit deze opvoering duidelijk. Het stuk tolt op een heel stel episodes waarin mime, sotternieën en woordspelletjes het drama cabaretiseren.

III e. Besluit

Met deze productie stapte men wel van het gebruikelijke Kelkrealisme af. "Nepal" was een "niet-Kelk stuk" dat geen hoog niveau heeft gehaald. De hoofdoorzaak waren hier de beperkte financiële middelen die ter beschikking werden gesteld.

IV "Bomalarm"

(een Kelk-productie)

IV a. Technische steekkaart⁷⁹

- de oorspronkelijke titel: "Hitting Town"
- de auteur: Stephen Poliakoff (°1952)
- de vertaler: Maggy Van Herreweghe
- de productie: Teater De Kelk
- de productieleiding: Leo Hubrecht
- de technische leiding: Leo Hubrecht
- het ontwerp van het decor: Leo Hubrecht
- het ontwerp van de affiche: Guido Callens
- de regie: Jacky Tummers
- de vertolking:
 - o Suzanne Saerens
 - o Ludo Busschots
 - o Mieke Felix

⁷⁹ Uit de programmabrochure van het Teater De Kelk vzw.

- de speeldata: 22, 27 en 29 april 1979; 3, 4, 6, 10, 11, 13, 17, 18, 20, 25, 27 en 31 mei 1979

IV b. De decorbeschrijving

Het decor had hier de vorm van een boek omdat de handeling zich in deze opvoering op verschillende plaatsen afspeelde: op straat, in de slaapkamer, in een restaurant. Die plaatsen kwamen ook heel dikwijls terug.

Het was een heel vindingrijk idee van Leo Hubrecht om als oplossing hiervoor het decor te concipiëren als een rechtopstaand boek waarvan de rug het scharnierpunt was. Zo konden de acteurs de wanden zelf omdraaien en bevonden ze zich op die manier onmiddellijk in een andere omgeving.

IV c. De inhoud⁸⁰

Ralph, het hoofdpersonage, is een mislukt student in de architectuur die totaal verward zijn zuster Clare in Londen gaat opzoeken die net met de nasleep van een ongelukkige liefdesgeschiedenis worstelt. Deze twee gekwelde en vereenzaamde mensen besluiten samen de bloemetjes buiten te zetten. Ze trekken de stad in. Tegen de achtergrond van een nauwelijks leefbaar en overrompend stadsleven, van commerciële radioprogramma's, bars en luidruchtige discotheken zal er iets tussen hun groeien. Ze komen tot een soort zelfbevestiging door toe te geven aan hun wederzijds seksuele aantrekking. Ze werpen zich hals over kop in het gevaarlijke avontuur van een incestueuze relatie. Ze beleven dit niet zozeer als een krachtadig verzet tegen een verstikkende omwereld, maar eerder als een bekentenis van onmacht en berusting.

IV d. De opvoering, bespreking en beoordeling

Het toneelspel wordt hier beheerst door één dominerend hoofdpersonage, Ralph. De twee overige personages spelen er eerder een figuratierol. We kunnen het stuk dan ook bijna als een monoloog bestempelen waarin geweld, agressie en verwarring rijkelijk aan bod komen.

Het stuk houdt in die periode bijna profetische waarden in voor het klimaat van onzekerheid en agressiviteit dat onze huidige leefwereld overspoelt. Maar, het stuk komt anno 1979 niet goed over bij het publiek. Misschien ligt de fout hier wel bij diegenen die het repertoire samenstellen. De thematiek van de bomaanslagen en het terrorisme in de steden heeft in 1979 een nog erg Engels en Iers karakter. Daarnaast werken de zware agressieve aksenten die Tummers in de voorstellingen heeft gelegd, enorm zenuwslopend. Het is zijn keuze om het lawaai, dat volgens Poliakov voortdurend geproduceerd moet worden en waardoor Ralph over zijn toeren raakt, sterk te benadrukken. Dit houdt hij gedurende de hele opvoering vol, wat wel eens irriterend kan werken bij een gedeelte van het publiek. Zoals Ludo Busschots het personage van Ralph uitbeeldt, daar is iets hysterisch ongezonds aan. Hierdoor krijgt

⁸⁰ Stephen Poliakov, Hitting Town, Londen, Eyre Methuen, 1978

men de indruk dat de interpretatie ergens misloopt en dan ook heel het stuk scheeftrekt. Suzanne Saerens zorgt hier wel een beetje voor het evenwicht door geduldig en liefdevol haar zwalpende broer op te vangen. Zij staat emotioneel evenzeer in de kou als haar broer, maar zijn laat het niet onmiddellijk blijken. Eigenlijk houdt de actrice geen mooie herinneringen over aan die productie. Hoewel het hier ook om een karakterrol gaat, houdt deze opdracht voor haar niet de uitdaging in van een "Freule Julie" of een "Katanga Diane".⁸¹

Mieke Felix, het zielloze discomeisje, heeft de moeilijke taak het stompzinnige van de klatergouden show- en discowereld gestalte te geven.

IV e. Besluit

De regisseur heeft "Bomalarm" opgevat als een sociaal geëngageerd stuk, waarin het ontsporen van mensen toegeschreven wordt aan de vaak onmenselijke samenleving en aan de grootstad of verstedelijking.

Het is een moeilijke opvoering geworden die door haar extreem agressief en onzekermakend karakter het publiek niet echt heeft weten aan te spreken.

4.2.2.2. Het seizoen 1979 - 1980

I "De Advertentie"

(een Kelk-productie)

I a. Technische steekkaart⁸²

- de oorspronkelijke titel: "L'Inserzione"
- de auteur: Natalia Ginzburg
- de vertaler: Hugo Claus
- de productie: Teater De Kelk
- de productieleiding: Leo Hubrecht
- de technische leiding: Leo Hubrecht
- het ontwerp van het decor: Leo Hubrecht
- het ontwerp van de affiche: Guido Callens
- de regie: Jacky Tummers
- de vertolking:
 - o Rita Lommée
 - o Liliane De Waegeneer
 - o Leo Haelterman
- de speeldata: 30 september 1979; 7, 11, 12, 14, 19, 21, 25, 26 en 28 oktober 1979; 2 en 4 november 1979

⁸¹ Persoonlijk gesprek met Suzanne Saerens op 05.03.1987.

⁸² Informatieblad Teater De Kelk vzw, 4e jg. nr 1, augustus-september 1979, p. 1

I b. De decorbeschrijving

Het decor stelde een rijk Italiaans interieur voor, met stijlmeubelen en mooie schilderijen aan de muren.

I c. De inhoud⁸³

Teresa, het hoofdpersonage, behoort tot het soort Italiaanse volkswomen, dat via Italiaanse films en zedenkomedies gemeengoed is geworden. Zij is vroeger een tijdlang starlet geweest. In die periode leerde ze Lorenzo kennen, met wie ze trouwde en een rijkelijk leven leidde. Hun huwelijk bleek al vlug mank te lopen. Lorenzo verdween uit haar leven en zij bleef vereenzaamd achter. Om haar eenzaamheid te verlichten, heeft ze een advertentie in de kranten laten plaatsen waarin ze om een gezelschapsdame vraagt.

Het stuk begint wanneer een jonge vrouw, Elena, zich komt aanbieden. Onmiddellijk betreft Teresa het meisje in de verstikkende sfeer van haar isolement. Ze overstelpt haar met de wildste verhalen over het geweldige leven dat ze met Lorenzo deelde. In het tweede bedrijf verschijnt Lorenzo ten tonele. Nu blijkt dat er van die geïdealiseerde figuur niet veel waar is. Maar, ondertussen is er iets gebeurd. Elena is bijna emotioneel naar Lorenzo toegeprogrammeerd en door de verhalen van Teresa is ze verliefd op hem geworden.

In het derde bedrijf bekent Elena aan Teresa dat ze met Lorenzo gaat samenwonen. Terwijl Elena achter het toneel haar koffers pakt verdwijnt ook Teresa achter de schermen met een revolver. Er wordt een schot afgevuurd en Teresa komt in allerijl het toneel opgerend en belt Lorenzo op om hem te verwittigen dat er iets ernstigs is gebeurd.

I d. De opvoering, bespreking en beoordeling

Tummers bestempelt deze productie als zijn "lijfstuk". Hij liep al heel lang met die tekst op zak maar hij had twijfels omtrent de technische realiseerbaarheid ervan. Het stuk is immers een verkapt dialoog. Het hoofdpersonage is schitterend getekend, maar de twee overige figuren fungeren eerder als bijpersonages; bijna als figuranten. Het stuk schept de indruk dat de auteur schreef met een actrice voor ogen die hij de gelegenheid wilde bieden te schitteren in een rol vol virtuoze momenten. Centraal staat natuurlijk Teresa, zij moet gedurende twee derden van de opvoering Elena overspoelen met een eindeloze woordenstroom. Dit resulteerde bij Jacky Tummers in speltechnische angst omtrent de wijze waarop dit het best kon gebracht worden. Maar, hierin ligt juist de sterkte van het stuk. Teresa ratelt aan één stuk door, zij weent, zij lacht, ze paradeert, zij vleit, zij wanhoopt, zij vertelt haar levensloop in een onstuitbaar ritme. Haar relaas bestaat uit het aan elkaar rijgen van een hele reeks onbenullige details die op zichzelf het publiek niet kunnen interesseren. Als toeschouwer voel je dat achter dit alles een andere werkelijkheid schuilt. Alle gegevens die Jacky Tummers

⁸³ Natalia Ginzburg, *L'Inserzione. Ti ho sposato per allegria e altra commedia*. Torino, Einaudi, 1968.

op het toneelgebied boeien komen hier in een soort brandpunt samen: de leugen, het zelfbedrog, het bedrog en het niet inzien van de werkelijkheid. Rita Lommée vertolkt de moeilijke maar boeiende rol van Teresa.

Zij omschrijft haar opdracht als volgt:

Praten, praten, praten... met veel hoogtes en laagtes zoals de Italianen dat kunnen. Een heel moeilijke, maar een zeer leuke rol.⁸⁴

I e. Besluit

"De Advertentie" is een toneelproduct waarvan de vertolking wel de allergrootste verdienste was. Een sterke opvoering is het niet geworden, maar ze werd wel geschraagd door de alomprezen prestatie van Rita Lommée.

II "Winnaars en Verliezers"

(een Kelk-productie in samenwerking met Teater Vertikaal en het Nieuw Vlaams Toneel De Waag)

II a. Technische steekkaart⁸⁵

- de oorspronkelijke titel: "Winnaars en Verliezers"
- de auteur: Rudy Geldhof (°1942)
- de productie: Teater De Kelk in samenwerking met Teater Vertikaal en het Nieuw Vlaams Toneel De Waag
- de productieleiding: Leo Hubrecht
- de technische leiding: Leo Hubrecht
- het ontwerp van het decor: Lee Preedy
- het ontwerp van de affiche: Guido Callens
- de regie: Eddy Asselbergs
- de vertolking:
 - o Liliane Raeymaeckers
 - o Miek de Schepper
 - o Door Van Boeckel
 - o Lode Janssens
- de speeldata: 16 voorstellingen waarvan de eerste op 16 november 1979

II b. De decorbeschrijving

Het decor stelde het interieur van een huis voor uit een simpele volksbuurt. Het geheel was ook hier heel realistisch opgevat.

II c. De inhoud⁸⁶

⁸⁴ Persoonlijk gesprek met Rita Lommée op 17.11.1986.

⁸⁵ Teaterjaarboek voor Vlaanderen, nr 14, 1979-1980, p.56, 58 en 61.

Simonne, een simpele volkswrouw, woont in een afgelegen huisje en krijgt er wekelijks het bezoek van haar geboortebuur Alexander voor een spelletje met de pietjesbak. Alexander heeft haar een fluitje cadeau gedaan, zodat Simonne hem kan verwittigen als ze hem nodig heeft voor één of ander klusje. Op een avond dat Simonne en Alexander aan het spelen zijn, valt John, ongeveer 25 jaar oud, de woonkamer binnen. Hij vraagt naar Arie en beweert een afspraak met hem te hebben. Simonne antwoordt dat Arie, haar man, al ongeveer een maand geleden vertrokken is met onbekende bestemming. John, die vier maanden met Arie in dezelfde cel had gezeten, besluit op zijn vriend te wachten. Hij blijft bij Simonne logeren en ontmoet er Els, de dochter van Simonnes baas. Hij doet haar geloven dat hij een student is, een neef van Simonne. Ondertussen ontstaat er tussen Simonne en John een eigenaardige verhouding. Arie is bijna het enige onderwerp van hun gesprekken. Simonne waarschuwt John ervoor dat Arie onbetrouwbaar is. Maar John is ervan overtuigd dat Arie nog op de afspraak zal komen en samen zullen ze dan grote inbraken plegen. Simonne is op een bepaald ogenblik te overtuigend als ze John verzekert dat Arie nooit meer terugkomt. John ruikt onraad en hij ontdekt het lijk van Arie in Simonnes kelder. Hierdoor verliest John alle hoop op zijn toekomst en hij beslist om, net als Arie vroeger deed, Simonne te terroriseren. Ook is hij zijn stoute plannen nog niet vergeten. Hij probeert Els ertoe te overtuigen hem mee te nemen op reis naar Zuid-Frankrijk. John blijft treuren om Arie, zijn vriend en zijn idool. Het is voor hem dan ook een klap die hij niet te boven komt als Simonne hem Aries veroordeling toont. Arie was geen grote boef. Hij zat alleen wegens slagen en verwondingen. John stort volledig in elkaar en hij gaat Simonne lijfelijk mishandelen. Deze verdraagt de pijn totdat John er uitgeput mee ophoudt. Simonne vindt dat ook John nu te ver is gegaan en ze neemt opnieuw het recht in eigen handen en vermoordt hem. Na Johns "vertrek" valt haar leven opnieuw in de gewone plooi. Samen met Alexander speelt ze om wat geld met de pietjesbak.

II d. De opvoering, bespreking en beoordeling

In 1979 is Rudy Geldhof van plan een stuk te schrijven voor zijn eigen theater. In datzelfde jaar wordt ook door Teater Vertikaal en het Ankerruitheater een stuk gevraagd voor hun repertoire. De drie theaterdirecteurs besluiten de handen in elkaar te slaan en een tripleproductie op te zetten. De ruimere financiële mogelijkheden die zo ontstaan, stellen de auteur in staat naast de twee centrale personages in het stuk nog twee nevenpersonages ten tonele te voeren. Deze samenwerking heeft ook tot gevolg dat "Winnaars en Verliezers" zes maanden onafgebroken op de planken staat.

Een thema dat bij Rudy Geldhof veel voorkomt is dat van de "outsider". Ook hier is die sterk uitgesproken. Simonne zowel als John worden door de maatschappij behandeld als lastige buitenstaanders. Simonnes huwelijk is voor haar een marteling en John van zijn kant heeft er nog nooit bijgehoord. Van jongs af aan werd hij in instellingen gestopt en is uiteindelijk in de gevangenis beland. Beiden beseffen niet dat ze het slachtoffer zijn van de maatschappij. Ze troosten zichzelf met bepaalde

⁸⁶ Rudy Geldhof, Winnaars en Verliezers. Deurne, Wil Beckers, 1979.

zoethoudertjes. Simonne helpt zichzelf door te geloven in haar uiteindelijke overmacht op de man. John heeft al zijn hoop op Arie gesteld. Ze wensen dan ook geen echte verandering in hun situatie, maar wel een verbetering. Simonne wil een lieve man, die haar goed behandelt en John wil iemand worden die meetelt in de wereld. Allebei zijn ze zodanig doordrongen van de traditionele waarden dat het hen ontbreekt aan een gezonde opstandige reactie. Hun frustraties reageren ze niet af op de wereld die ze veroorzaakt. Wel bestoken ze elkaar met hun opgekropte agressie.

De interpretatie van Eddy Asselbergs loopt een totaal verkeerde richting uit. Waar Rudy Geldhof vooral het fenomeen van de "outsider" had beklemtoond, heeft de regisseur alles te sterk op het thema van het geweld toegespitst. Het hoofdpersonage bijvoorbeeld is een soort woordenheld in een lederen jekker, een fragiel mannetje dat een grote bek kan opzetten. Hij wil per se tot de onderwereld behoren terwijl hij eigenlijk niets van een onderwereldfiguur heeft. Hij wordt agressief uit onmacht. Maar wat wordt er op het toneel gezet? Door Van Boeckel incarneert hier een echte agressieve en gevaarlijke kerel, echt iemand om bang van te worden. Deze "houding" wordt dan nog eens gesteund en beklemtoond door de regie van Asselbergs. Hierdoor heeft dit stuk zijn bedoelingen gemist.

II e. Besluit

"Winnaars en Verliezers" is ondanks de ontevredenheid van de auteur over het regieconcept van Asselbergs, een sterke opvoering geworden. Het werd algemeen lovend ontvangen in de Vlaamse pers.⁸⁷

III "De Ventster"

(een Kelk-productie)

III a. Technische steekkaart⁸⁸

- de oorspronkelijke titel: "La Foraine"
- de auteur: Gilbert Léautier
- de vertaler: Maggy Van Herreweghe
- de productie: Teater De Kelk
- de productieleiding: Leo Hubrecht
- de technische leiding: Leo Hubrecht
- het ontwerp van het decor: Leo Hubrecht
- het ontwerp van de affiche: Guido Callens
- de regie: Marc Lybaert
- de vertolking: Huguette Goossens
- de speeldata: 12 voorstellingen waarvan de eerste op 13 januari 1980

⁸⁷ De perskritieken op deze opvoering worden verder behandeld in de bijlage over het globale persoordeel van de Kelkproducties.

⁸⁸ Teaterjaarboek voor Vlaanderen, nr 14, 1979-1980, p. 58.

III b. De decorbeschrijving

Het decor stelde een stadsbeeld voor, maar nu eens helemaal niet realistisch uitgebeeld. Enkel het geraamte van een aantal dakenconstructies werd op het toneel gezet. Het geheel was met witte doeken overtrokken waar licht onder scheen.

III c. De inhoud⁸⁹

"De Ventster" is een komedie waar eigenlijk helemaal geen verhaal in zit. De inhoud ervan neerschrijven is dan ook een moeilijke opdracht. Het is een aaneenschakeling van bedenkingen en boutades in verband met geluk en ongeluk in het leven.

In het stuk springen Solange, Sonja, Suzanne, ... (ze wordt negen verschillende personages in de loop van het stuk) van de ene herinnering op de andere.

Het begint met het menselijk alleen zijn, het telefonisch oproepen van allerlei vrienden. Het zijn vrienden die niet kunnen (of niet willen) komen. Desolaat, die eenzaamheid. En dan maar leuren met goedkope artikelen die in papieren en kartonnen dozen verpakt zitten. Een goedkope knop die alles regelt, een paar klompen die het begin zijn van een boerderij, een doos met honderden foto's en dia's waarop alle miseries van onze wereld staan afgebeeld. Tussenin is het stukje krijt uit de gemeenteschool aan de beurt gekomen, de miserie met de ouders en het dwepen met Tarzan, Buffalo Bill en Zorro. Alles eindigt met een nare, wrange en harde scène waarbij de ventster een fietswiel met gelukjes en ongelukjes doet draaien. Een soort doos van Pandora.

III d. De opvoering, bespreking en beoordeling

Gilbert Léautier schrijft van die fantastische bloem- en woordenrijke stukjes - op en top Frans - voor zijn echtgenote die een goede cabaretière moet zijn. In die periode zijn er twee stukken van dezelfde auteur verschenen in "L'Avant Scène": "La Jacassière" en "La Foraine". Het zijn alle twee monologen voor vrouwen. Na vergelijking is Geldhof de mening toegedaan dat er veel meer mogelijkheden in "La Foraine" zitten en hij opteert dan ook voor dit stuk. Merkwaardig genoeg is net het omgekeerde gebleken. Het andere stuk boekt een enorm succes onder de titel "De Tettertrien" met Doris Van Caeneghem in de hoofdrol.

In De Kelk gaat "De Ventster" volledig de mist in. Het kan aan de programmatie gelegen hebben, maar het grootste tekort ligt hier ongetwijfeld bij Marc Lybaert, een pas afgestudeerde regisseur die in De Kelk zijn eerste kans krijgt. De tekst is absurd. Men kan dus niet zozeer door die tekst geboeid geraken dan wel door de manier van brengen. Dit soort cabarettteksten moet op een speelse manier gebracht worden. Lybaert heeft er daarentegen iets traags en slepends in gelegd.

⁸⁹ Informatieblad Teater De Kelk vzw, 4^e jg. nr 2, januari-februari 1980, p. 2.

Hier krijgt men nu eens echt het tegenovergestelde van een Tummers-regie. Men ziet er een visueel "spektakel" gevuld met allerhande uiterst verzorgde technische snuffjes waarbij de actrice haar tekst "afdreunt" zonder enige interpretatie. Toch is de regie niet helemaal zonder verdienste. Waar men met een beginnend regisseur rekening dient te houden is met zijn inventiviteit. Hij heeft dan toch de kans gegrepen om het stuk op een andere manier te brengen dan het in De Kelk normaal gezien zou gebeurd zijn. De hele opvoering is gehuld in een taalvaardige woordenvloed die de toeschouwer wel erg snel op zijn uurwerk doet blikken. Originele vondsten vergaan middenin de inflatie van zinnen, zodat het nochtans sterke einde van de monoloog op een zucht van verlichting wordt onthaald.

III e. Besluit

"De Ventster" is een productie wie door zowel Geldhof als Tummers volledig werd afgekeurd. De belangstelling van het publiek was nochtans niet de geringste van het seizoen. Marc Lybaert heeft als beginnend regisseur vooral willen bewijzen hoe diepzinnig en vol symboliek hij een regie kon uitbouwen.

IV "Première"

(een Kelk-productie)

IV a. Technische steekkaart⁹⁰

- de oorspronkelijke titel: "Opening Night"
- de auteur: John Cromwell (1914 – 1979)
- de vertaler: Maggy Van Herreweghe
- de productie: Teater De Kelk
- de productieleiding: Guido D'Hont
- de technische leiding: Henk Loose
- het ontwerp van het decor: Leo Hubrecht
- het ontwerp van de affiche: Guido Callens
- de regie: Jacky Tummers
- de vertolking: Suzanne Saerens en Huguette Goossens
- de speeldata: 20, 23, 27, 28 en 30 maart 1980; 3, 6, 7, 10, 11, 13, 17, 18, 20 en 24 april 1980

IV b. De decorbeschrijving

Leo Hubrecht zet hier een heel realistische weergave van de kledkamer van een actrice op het toneel, met alle mogelijke details. De kaptafel met de verlichte spiegel was een belangrijk decorstuk. Het is immers voor die spiegel dat Fanny gedurende de hele voorstelling haar levensverhaal aan het publiek vertelt.

IV c. Inhoud⁹¹

⁹⁰ Informatieblad Teater De Kelk, 4e jg. nr. 5, april - mei 1980, p. 2

Het stuk speelt zich af in de kleedkamer van de gerenommeerde actrice Fanny, een paar uur voor Tsjechovs stuk "De Meeuw" in première gaat en waarin zij de rol van Irina Arkadina zal vertolken.

Fanny heeft een ontwenningsskuur achter de rug en heeft sedert de aanvang van de repetities geen druppel alcohol meer aangeraakt. Ze heeft een kleedster die haar vriendin is van zoveel jaren maar tevens haar vijandin want zij is het die Fanny van de drank moet proberen af te houden. En uitgerekend nu, een uurtje voor de première, wordt Fanny het slachtoffer van een kwaadaardige grap. Een criticus stuurt haar als blijk van "bewondering" een fles cognac. De rest van het stuk wordt een innerlijke strijd voor de actrice, zal ze al dan niet drinken? Ze drinkt tenslotte niet, ze treedt op en de kleedster blijft in de kleedkamer achter. Voor de spiegel van de diva wordt ook zij heel eventjes belangrijk.

IV d. De opvoering, bespreking en beoordeling

"Première" is een bizar stuk, van een intrige kan men niet gewagen, het gegeven is vrij schraal. Misschien is dit wel de ziekte van bepaalde Kelk-producties maar we krijgen hier weer een tweepersonenstuk waarbij één van de twee personages enorm centraal staat terwijl het andere slechts een klein rolletje toebedeeld krijgt.

Rudy Geldhof had twijfels omtrent de kwaliteiten van dit stuk maar na bespreking met de regisseur dacht hij dat het toch wel een boeiend thema inhield. De baasknecht verhouding en de wederzijdse afhankelijkheid van die superactrice en haar kleedster worden in al hun aspecten getekend. Het is een vrij kort stuk dat eigenlijk meer een aanleiding is tot het ontplooiën van virtuoos acteertalent.

Huguette Goossens heeft in deze productie slechts een paar replieken te verzorgen terwijl ze de hele duur van de opvoering op het toneel staat. Dit wordt voor haar dus wel een moeilijke opdracht. Wil Fanny over haar leven vertellen, dan heeft ze daartoe een klankbord nodig. In "Katanga Diane" kan de actrice alleen op het toneel verschijnen, vermits zij haar levensverhaal vertelt aan de dokters en medepatiënten die haar publiek uitmaken.⁹²

"Première" speelt zich af in de kleedkamer van de actrice en omdat men haar niet in haar eentje kan laten praten, is het personage van de kleedster er nodig. Daarbij is de relatie tussen de twee vrouwen ook van belang.

Suzanne Saerens vertolkt de rol van Fanny die voor haar spiegel haar levensverhaal in stukken en brokken vertelt. Het is vooral een verantwoording van haar leven die ze daar wil geven. Haar houding is geïnspireerd door een razende angst. Een angst die haar alle gamma's van emoties dicteert. Want in de zaal zitten de meeste mensen als aasgieren te wachten of ze al dan niet in elkaar zal storten. Natuurlijk zal ze het halen;

⁹¹ Informatieblad Teater De Kelk, 4^e jg. nr 5, april - mei 1980, p. 3.

⁹² Zie bespreking onder 4.2.2.1 I d.

ze is immers een grote actrice geweest. Af en toe betreft ze haar kleedster in het verhaal. Een kleedster die nooit iets aan haar leven had en alles opgaf om Fanny te helpen, te bemoedigen en ten slotte te redden. Fanny bestookt haar met de meest uiteenlopende grillen die aan een prima donna eigen zijn: ze zoekt er genegenheid bij, ze heeft haar nodig, ze stoot haar af, enzomeer. Zij gebruikt haar tot haar speelbal. Gedurende iets langer dan een uur wordt een spelletje gespeeld van liefde, haat en macht tussen de twee vrouwen.

IV e. Besluit

Deze productie heeft geen succes gekend. Het begrip "succes" moet hier wel genuanceerd worden. De opvoering was artistiek heel geslaagd. Hoewel het wel een boeiend thema behandelde, was het blijkbaar een problematiek die ver van het publiek aflag. De mensen die het zagen bewonderden er vooral de fantastische acteerprestaties van zowel Suzanne Saerens als Huguette Goossens in.

V "Katanga Diane"

Een herneming van het stuk van Rudy Geldhof dat tijdens het vorige seizoen in De Kelk in première ging.⁹³

VI "Eendje, ga je mee?"

(een Kelk-productie)

Op maandag 24 april 1980 stelt Teater De Kelk een nieuwe productie voor. Uitzonderlijk gaat het hier om een poëzieprogramma gebracht en samengesteld door Rita Lommée die muzikaal begeleid wordt door Rony Geldhof op keyboards.

Het programma was als volgt samengesteld:

- "Het draaiorgeltje" van Jacques Prévert
- "Honger" van Jaques Prévert
- "Het beeld" van Paul Rodenko
- "Barbara" van Jacques Prévert
- "Dat soort volk" van Jacques Brel
- "Pijn en het meisje" van Leo Vroman
- "Dokter" van Herman Van Veen
- "Toen over achten" van Herman Van Veen
- "De Hoeksema's" van Annie M.G. Schmidt
- "Sara" van Herman De Coninck
- "'t Er viel ne keer" van Guido Gezelle
- "Eens, mijn geliefde" van Louis Paul Boon
- "Van Vrouw Marie van Bourgoengien" (Middeleeuws)
- "Ballade van de dingen die niet overgaan" van Weremeus Buning

⁹³ Deze productie wordt onder 4.2.2.1. I besproken.

- "Als er een ster valt" van Ellie Nieman
- "Omaatje" van Herman Van Veen
- "Eendje" van Jaap Fischer
- "Nachtelijke optocht" van Paul Van Ostayen
- "Blues voor Mibambwé" van Paul Berkenman
- "Ballade van Marie Ferrar" van Bertolt Brecht.

De opvoering, bespreking

De Brugse Koninklijke Roei- en Watersportvereniging is van plan op 22 februari 1980 een poëzieavond in te richten. Daar de organisatoren er iets heel "prestigieus" van willen maken, doen ze een beroep op het onmiskenbaar talent van Rita Lommée als voordrachtskustenares. Zijzelf wil dan ook eens een speciaal programma samenstellen. Ze wil poëzie brengen tegen een achtergrond van zware muzikale akcenten. Hiertoe krijgt ze de begeleiding van Rony Geldhof, jazzmuzikant en broer van Rudy, die het muzikale gedeelte voor zijn rekening neemt. Rita Lommée verzamelt een reeks goede gedichten waarin ze een lijn probeert te trekken zodat de voorstelling een afgerond geheel kan worden. Maar wanneer de repetities beginnen, beseft Rita Lommée dat ze dringend iemand nodig heeft om de voorstelling vanuit de zaal te bekijken en om bepaalde richtlijnen te geven.

Johan Cloetens, die zelf heel veel van poëzie houdt, heeft de beeldregie van het poëzieprogramma verzorgd. Een tweetal maanden later lanceert hij het in De Kelk.

Besluit

"Eendje, ga je mee?" kan niet op gelijke voet behandeld worden met de andere Kelkproducties, het is trouwens geen echt kelkproduct. Het is door Rita Lommée gecreëerd en het werd later door De Kelk overgenomen omdat de directeur er een financieel voordeel in zag; het lokte een ruim schoolpubliek en het leende zich bovendien uitstekend voor reisvoorstellingen.

4.2.2.3. Het seizoen 1980 - 1981

I "Met of zonder bomen"

(een Kelk-productie)

I a. Technische steekkaart⁹⁴

- de oorspronkelijke titel: "Avec ou sans arbres"
- de auteur: Jeannine Worms
- de productie: Teater De Kelk
- de productieleiding: Leo Hubrecht
- de technische leiding: Leo Hubrecht

⁹⁴ Informatieblad Teater De Kelk vzw, 5e jg nr 1, augustus - september 1980, p. 2

- het ontwerp van de affiche: Carl Kusters
- de regie: Jacky Tummers
- de vertolking: Rita Lommée en Paul Ricour
- de speeldata: 5, 12, 19, 23, 24, 26, 30 en 31 oktober 1980; 2, 6, 7, 9, 13, 14 en 16 november 1980

I b. De decorbeschrijving

Het was een decor dat een stuk uit een landschap voorstelde. Het werd niet realistisch uitgebeeld omdat het om praktische redenen niet op het toneel kon gebracht worden. Leo Hubrecht ontwierp glooiende vormen waarop de acteurs gemakkelijk konden bewegen.

I c. De inhoud⁹⁵

In "Met of zonder bomen" organiseert een echtpaar van middelbare leeftijd een picknick om de verjaardag van hun allereerste ontmoeting te vieren. Maar wat een feestje had moeten worden blijkt al gauw de bevestiging van een menselijk failliet. Na tien jaar huwelijk zijn ze uit elkaar gegroeid, vooral Louise kan deze vervreemding niet meer aan. In de loop van de opvoering zijn ze op zoek naar dezelfde plek waar ze elkaar, eveneens tijdens een picknick, tien jaar geleden ontmoet hebben. Hij, Leopold, moet tijdens deze zoektocht een zware mand dragen. Hierin steken alle voorwerpen die ze destijds ook hebben gebruikt. Ze komen tenslotte bij de gezochte plek, maar waar eens bomen en gras groeiden is alles nu door een dikke laag beton bedekt. Zij, Louise, wil een perfecte kopie maken van hun allereerste ontmoeting. Ze heeft zelfs de kleren meegebracht die ze destijds droegen. Wat Leopold echter niet weet is, dat zij met dit ritueelje heeft beslist afscheid van hem te nemen. Vijf jaar later ontmoeten ze elkaar toevallig op diezelfde plek. Ze zijn aangenaam door elkaar verrast. Blijkbaar hebben ze elkaar niet kunnen vergeten. Leopold wil terug bij Louise. Even komt het bijna tot een verzoening, maar Louise bedenkt zich en laat hem voor de tweede maal in de steek.

I d. De opvoering, bespreking en beoordeling

Deze productie is volledig de mist ingegaan. Het thema van het stuk is op zichzelf best aantrekkelijk. Wat Jacky Tummers er dan persoonlijk in interesseert is de amoureuze verwarring tussen die twee mensen en de manier waarop ze proberen ermee om te gaan. Het stuk is heel schematisch opgezet. Het gaat in feite meer om de uitgezuiverde "voorstelling" van een situatie dan om een reëel "spelen" ervan. Het is geen naturalistische weergave van een conflictsituatie maar eerder het aanwijzen van een existentie; de typische aanpak van veel absurdisten. Het wijkt af van de psychorealistische stukken over hetzelfde thema. De personages zijn niet echt.

Tummers getuigt hier van een inspiratieloze regie. Hij probeert de acteurs te laten overwippen naar het niveau van het "realistisch drama". Dit geeft het gevoel dat er op

⁹⁵ Informatieblad Teater De Kelk vzw, 5^e jg. nr. 1, augustus - september 1980, p. 3

twee paarden tegelijk wordt gewed. Hij observeert iets te nadrukkelijk de ongewild komische, zelfs groteske trekjes die nu eenmaal als tragikomisch bijproduct elke wegwijnende liefde begeleiden. Het aantonen van het lachwekkende van bepaalde situatiedetails, zoals het scheuren van Leopolds broek, is weinig inventief.

Het is dus niet de psychologische kluif geworden die we van een Tummers mochten verwachten gezien de thematiek van het stuk.

Tot zijn verontschuldiging kan men zeggen dat hij als vertrekpunt over een tekst beschikte die niet gaaf was. Als toeschouwer heeft men dus die allereerste picknickontmoeting niet meegemaakt. Alles wat die mensen op het toneel doen heeft voor hen een heel speciale symbolische waarde. Maar, als toeschouwer ervaart men die picknick als dusdanig.

En zoals Rita Lommée beweert kun je als acteur toch niet voortdurend zeggen: "Kijk, we eten nu sandwiches omdat we dat hier tien jaar geleden ook deden".⁹⁶ Dit had uit de opvoering duidelijk moeten worden.

I e. Besluit

"Met of zonder bomen" werd een opvoering zonder finesse, een grijs sprookje dat als weinig origineel overkwam. Achteraf bekeken is er niemand echt gelukkig met die Kelk-product.

De fout schuilt hier wel degelijk in het stadium van de programmatie. Wanneer het toch duidelijk was dat de tekst slechts een mager vertrekpunt was, hadden Rudy Geldhof en Jacky Tummers moeten ingrijpen. Een slechte tekst geeft heel zelden aanleiding tot een goede opvoering.

II "Kampioenen"

II a. Technische steekkaart⁹⁷

- de oorspronkelijk titel: "Campeones"
- de auteur: Raoul Mestre
- de vertaler: Lieve Staelens
- de productie: Teater De Kelk
- de productieleiding: Giedo D' Hont
- de technische leiding: Geert Christiaens
- het ontwerp van het decor: Johan Cloetens
- het ontwerp van de affiche: Guido Callens
- de regie: Jacky Tummers
- de vertolking: Suzanne Saerens en Herman Verschelden
- de speeldata: 16 voorstellingen waarvan de eerste op 23 november 1980

⁹⁶ Persoonlijk gesprek met Rita Lommée op 17.11.1986.

⁹⁷ Uit de programmabrochure van het Teater De Kelk

II b. De decorbeschrijving

Bij deze productie wilde Jacky Tummers geen volledig uitgebouwd decor. Hier moest eerder een Zuid-Amerikaanse atmosfeer gesuggereerd worden. Dit gebeurde met behulp van enkele goed uitgezochte rekwisieten: een ventilator aan het plafond, een zonnescherm voor de ruiten waardoor hier en daar een straaltje zonlicht binnendrong, een smoezig bureau en een karig meubilair.

II c. De inhoud⁹⁸

Argentinië 1978. Lucia woont alleen met haar zoon die aan de universiteit studeert. Op een avond krijgt ze het bezoek van ongevraagde gasten die beweren van de politie te zijn. Onder bedreigingen nemen ze haar zoon mee naar een onbekende bestemming. Na zes bange dagen gaat Lucia naar het politiecommissariaat. Het is twee juni 1978, op het moment dat de wereldbeker voetbal in Argentinië gespeeld wordt. Lucia komt bij de politie-inspecteur en ondervindt nu zelf welke methodes de politie gebruikt. De commissaris speelt een satanisch spelletje met haar. Met valse beschuldigingen probeert hij haar in de val te lokken. Hij bedreigt en terroriseert haar en gaat op een bepaald ogenblik zelfs over tot een schijnexecutie met een revolver. Hij chanteert haar en wil haar bezittingen en die van haar vrienden binnenrijven tegen de verzekering dat haar zoon vrijkomt.

II d. De opvoering, bespreking en beoordeling

Aan de opvoering van dit toneelstuk gaat een lange geschiedenis vooraf. Johan Cloetens heeft het stuk "Campeones" gezien op de Nederlandse televisie onder de titel "Strafschopgebied". Hij is er diep van onder de indruk en stelt voor om het stuk in De Kelk te brengen. Rudy Geldhof kan de tekst krijgen maar die blijkt te kort. Hij contacteert de auteur die in Madrid woont en vraagt zijn toestemming om het stuk samen met een andere eenakter op te voeren. Raoul Mestre antwoordt dat hij het spijtig zou vinden dat een stuk dat een dergelijke indringende problematiek behandelt, naast een andere "vermakende" eenakter zou worden gebracht. Hij stelt voor om van zijn eenakter een avondvullend stuk te maken, en dit gratis! Wanneer Rudy Geldhof de tekst toegestuurd krijgt, blijkt die na vertaling schitterend te zijn. Net voordat het stuk in première gaat, krijgt Geldhof een paniekerige brief toegestuurd van de auteur. Hij dringt erop aan dat zijn stuk onder een andere titel opgevoerd wordt en dat men zijn naam in De Kelk niet vermeldt. (Raoul Mestre is trouwens de schuilnaam voor Jacobo Langsner). Die man is immers uit Argentinië gevlucht en woont in Spanje, maar hij vreest dat de Argentijnse opsporingsdiensten represailles doorvoeren tegen zijn in Argentinië achtergebleven familieleden.

Plots is men in De Kelk niet meer zomaar met theater bezig, maar zit men volop in de internationale politiek. De Kelk is dan ook niet louter een ruimte waar

⁹⁸ Uit de programmabrochure van het Teater De Kelk v.z.w., aangevuld met informatie uit een persoonlijk gesprek met Jacky Tummers op 18.03.1986.

toneelvoorstellingen kunnen bijgewoond worden, maar wordt een verzamelplaats voor allerhande Argentijnse en Chileense inwijkelingen.

In de pers verwijt men Tummers zijn gebrek aan politieke stellingname. Theater moet er voor Jacky Tummers echter niet zijn om het bewijs te leveren voor iets. Hij vindt dan ook niet dat dit stuk er moet zijn om het publiek ervan te voertuigen dat de dictatuur in Argentinië iets weerzinwekkends en mensonterends is. Het is aan de hand van een concreet, persoonlijk "fait divers" dat de fantasieloosheid van de mensen als bron van alle kwaad wordt getoond.

De sterkte van deze opvoering steunt op de fascinerende acteerprestaties. Het stuk is bijna een monoloog voor Herman Verschelden. Suzanne Saerens mag er slechts weinig zeggen of doen. Toch is haar rol zeer belangrijk. Ze is de moeder die komt informeren naar haar zoon. Ze is hiertoe gedreven door een immense wanhoop. Jacky Tummers heeft die rol als volgt opgevat. Op het ogenblik dat die vrouw het commissariaat binnenstapt, beseft ze dat haar handeling geen enkele zin heeft. Dus vecht ze ook niet. Ze is heel bang en blijft de hele tijd met die verlamme angste voor de commissaris. Dit uit zich ook in elk van haar bewegingen. Zij geeft de moede op vanaf het ogenblik dat ze daar binnenkomt. Dit betekent voor Suzanne Saerens dat die hele rol gekleurd is door verslagenheid. Hier is geen sprake van alle registers opentrekken. Dat is de wonderlijke fascinatie die van die rol uitgaat.

II e. Besluit

Met "Kampioenen" bracht De Kelk sterk geëngageerd toneel. Het werd een aangrijpende productie waarin het gruwelijke maar tevens het verfijnde en valse spel van de geestelijke foltering en haarfijn en uiterst realistisch werd getekend. Het bewees hoe de politie in dergelijke totalitaire regimes niet langer haar eigen methodes, maar ook concrete corruptiemiddelen hanteert om een mens moreel te breken. Het werd geen visueel schouwspel, maar alle aandacht was toegespitst op het gesprek tussen de commissaris en de moeder.

Dit stuk veroorzaakte geen volkstoeloop. In een periode waar het theaterpubliek het goedkope amusement najaagt was dit niet erg verbazend.

III "Freule Julie"

(een Kelk-productie)

III a. Technische steekkaart⁹⁹

- de oorspronkelijke titel: "Fröken Julie"
- de auteur: August Strindberg (1849-1912)
- de vertaler: Gerrit Kouwenaar
- de productie: Teater De Kelk

⁹⁹ Informatieblad Teater De Kelk, 5^e jg. nr. 3, december - januari 1980 - 1981, p. 1.

- de productieleiding: Giedo D' Hont
- de technische leiding: Geert Christiaens
- het ontwerp van het decor: Leo Hubrecht
- het ontwerp van de affiche: Guido Callens
- de regie: Jacky Tummers
- de vertolking:
 - o Suzanne Saerens
 - o Carmen Jonckheere
 - o Daniël Muyllaert
- de speeldata: 25 en 30 januari 1981; 1, 5, 6, 8, 12, 13, 15, 19, 20, 22 en 26 februari 1981; 1 maart 1981

III b. De decorbeschrijving

Het decor stelde hier de kelderkeuken van een groot herenhuis voor, maar dan volledig in zijn tijds kader geplaatst. Dat betekende voor Hubrecht een zoektocht ondernemen om de juiste rekwisieten te vinden die de sfeer van de jaren 1880 konden opwekken.

III c. De inhoud¹⁰⁰

De actie heeft plaats op een Zweeds landgoed rond 1880. Freule Julie, de dochter van de graaf, werd door haar moeder opgevoed in een geest van haat en vrees voor de man. Ze kwam al ter wereld tegen de zin van haar moeder en moest alles doen wat een jongen doet omdat haar moeder met haar wilde bewijzen dat een vrouw niet voor een man hoeft onder te doen. Ze moet jongenskleren dragen en met paarden omgaan. Julie is eenzaam en vervreemd van zichzelf. Wanneer ze later probeert te reageren zal men haar eigenaardig of zelfs gek gaan beschouwen. Ze wijst de man af die haar vader als haar echtgenoot heeft uitgekozen.

Het is midzomernacht. Er wordt rond grote vuren gedanst, alom is het feest, uitgelatenheid en lawaai. Daar merkt men in de keuken van het slot niets van. Het is er doodstil. Tijdens die bewogen nacht wordt Julie gegrepen door het erotische spel en wordt zij verliefd op de knecht Jean. Hij wordt tot deze daad zowel aangezet door de behoefte zich te wreken voor de vernederingen die de aristocratische klasse hem deed ondergaan, als door het fysieke verlangen.

Deze passionele onderneming is niet alleen ongehoord, maar bovendien gevaarlijk. De onderdanige knecht wordt verteerd door een tomeloze begeerte om zich kost wat kost omhoog te werken. Hierbij kunnen het aanzien en de persoon van Julie hem nuttig zijn. In dit conflict zal Julie haar wankel evenwicht verliezen en zelfmoord plegen.

III d. De opvoering, bespreking en beoordeling

"Freule Julie" is één van die stukken die met een ijzeren regelmaat op het repertoire van opeenvolgende generaties toneelgezelschappen voorkomen. Het is een stuk dat

¹⁰⁰ August Strindberg, Freule Julie. Een naturalistisch treurspel, uit het Zweeds vertaald door R. Ter Laan. Amsterdam, J.M. Meulenhoff, 1919.

met zijn tijd meegroeit en steeds weer dicteert de tijd een andere benadering, andere aksenten.

Het is Jacky Tummers omgevallen dat in de loop van de opvoeringsgeschiedenis dit stuk van Strindberg meestal in het kader van een droom wordt gewerkt. Hij wil het eens anders aanpakken en vat de hele opvoering heel realistisch op. Achteraf is het hem pas duidelijk geworden waarom dit droomelement zo gretig wordt gehanteerd door andere regisseurs. Door het stuk grondig te bestuderen ontdekt Jacky Tummers dat "Freule Julie" als tekst dramatisch niet goed in elkaar haakt en voortdurend van de ene breuk over de andere valt.

In De Kelk verloopt de opvoering in een moedwillig ongewone sfeer, verwarrend en mysterieus. De drie personages zijn geheel in het zwart gekleed, indrukwekkend, ver van ons, vervreemd in een wereld van ingehouden drift. Alleen nu en dan komt een stuk romantische muziek het geheel nog onwerkelijker maken, op de rand van het melodramatische af.

In dit alles is er weer een boeiend "Kelkthema" verwerkt. Die eenzame Freule heeft qua temperament bijna alles in zich om zich tegenover de genormeerde burgerlijke wereld te verzetten. Maar daar kan zij niet buiten want zij draagt die burgerwereld eigenlijk in zich. Deze opvoering heeft de impact gemist die een stuk van Strindberg op het publiek zou moeten hebben.

III e. Besluit

Een echte mislukking is dit niet geworden maar het werd ook niet "het kassucces" van het seizoen. Die opvoering heeft de impact gemist die een Strindberg op het publiek zou moeten hebben ook al omdat de regisseur rekening moest houden met de beperkte materiële en financiële middelen van het theatertje. Bepaalde massascènes moesten ofwel geschrappt, ofwel heel kleinschalig gebracht worden. Hierdoor kon het stuk wel bepaalde bedoelingen gemist hebben.

IV "Katanga Diane"

Een herneming van het stuk van Rudy Geldhof dat onder 4.2.2.1. I besproken wordt.

V "Eendje, ga je mee?"

Een herneming van het poëzieprogramma van Rita Lommée dat onder 4.2.2.2. VI besproken wordt.

VI "Ceremonie voor een vermoorde neger"

(een gastproductie)

Technische steekkaart¹⁰¹

¹⁰¹ Teaterjaarboek voor Vlaanderen, nr. 15, 1980 -1981, p. 62.

- de oorspronkelijke titel: "Cérémonie pour un noir assassiné"
- de auteur: Fernando Arrabal
- de vertaler: Bernadette Damman
- de productie: Malpertuis-Tielt
- de productieleiding: Herman Verschelden
- het ontwerp van het decor: Leo Hubrecht
- de regie: Horst Mentzel
- de vertolking:
 - o Eddy Vereycken
 - o Jakob Beks
 - o Brie Leloup
 - o Pierre Callens
- de speeldata: 11 voorstellingen¹⁰²

4.2.2.4. Het seizoen 1981 - 1982

I "Kampioenen"

Een herneming van het stuk van Raoul Mestre dat onder 4.2.2.3 II besproken wordt.

II "Bob en Liesbeth"

(een Kelk-productie)

II a. Technische steekkaart¹⁰³

- de oorspronkelijke titel: "Bob en Liesbeth"
- de auteur: Rudy Geldhof
- de productie: Teater De Kelk
- de productieleiding: Leo Hubrecht
- de technische leiding: Geert Christiaens en Yannic Van Meckeren
- klankopname: Studio Azimut, met de stem van Gerda Marchand
- het ontwerp van het decor: Leo Hubrecht
- het ontwerp van de affiche: Guido Callens
- de regie: Jacky Tummers
- de vertolking: Chris Lomme en Werther Van Der Sarren
- de speeldata: 13, 19, 20, 22, 26, 27 en 29 november 1981; 3, 4, 6, 10, 11, 13, 17 en 18 december 1981

II b. De decorbeschrijving

Bij deze productie werd een uiterst realistische weergave van een moderne studio-inrichting op het toneel gezet.

¹⁰² De datum van de première in De Kelk is niet bekend.

¹⁰³ Informatieblad Teater De Kelk vzw, 6e jg nr 2, oktober - november 1981.

II c. De inhoud¹⁰⁴

Bob en Liesbeth ontmoeten elkaar na 25 jaar opnieuw op een bijeenkomst van oud-leerlingen.

Vijfentwintig jaar geleden hadden ze een verhouding. Hun ouders hebben hen toen gescheiden. Ze beloofden elkaar eeuwige trouw maar Liesbeth trad een jaar later in het huwelijk met een toekomstige senator. Bob huwde dan maar met de dochter van zijn baas, bij wie hij werkte als jobstudent. Ze ontmoeten elkaar dus na vijfentwintig jaar opnieuw voor het eerst. Algauw wordt duidelijk dat hun levens geen succes geworden zijn. Liesbeth gedraagt zich als een echte bourgeois dame, die enkel kan praten over luxe en steeds maar pittige allusies maakt op overspel. Bob probeert haar ironische woordenstroom steeds te onderbreken en het gesprek wat rustiger te houden. Hij slaagt daar niet in totdat Liesbeth per telefoon de bons krijgt van haar minnaar. Nu komt het gesprek op hun liefdesgeschiedenis. Het blijkt dat Bob eraan is blijven vasthangen. Hij heeft nog steeds de ring bij die hij van Liesbeth gekregen heeft. Ook kent hij nog steeds het liefdesgedicht waarvoor hij van school gestuurd is. Liesbeth begrijpt dit alles niet goed en ze schrikt nog meer wanneer Bob haar vertelt dat hij van zijn vrouw gescheiden is na twintig jaar huwelijk. Het eerste deel eindigt ermee dat Bob en Liesbeth opnieuw toenadering tot elkaar hebben gezocht en, in feite om elkaar te troosten in hun ongeluk, samen naar bed gaan.

De volgende morgen bereidt Liesbeth enthousiast het ontbijt voor. Ze belt haar meid om te zeggen dat ze die dag niet thuiskomt. Ze begrijpt dan ook Bob niet goed die wat terughoudend is gaan doen. Algauw blijkt dat zijn geïdealiseerd beeld van zijn jonge Liesje bij hem is stukgegaan. Hij kan niet goed verkroppen dat Liesbeth een ervaren minnares is geworden, dat zij bij wijze van spreken alle bedden van Knokke kent. Toch besluiten ze een nieuwe afspraak te maken, want ze hebben immers niets meer te verliezen.

De afspraak is dezelfde als die van 25 jaar geleden: ze zullen elkaar in Gent ontmoeten, halfweg tussen Knokke en Brussel. Wat ze verder met hun leven en met elkaar zullen aanvangen, blijft een open vraag.

II D. De opvoering, bespreking en beoordeling

Het schrijven van "Bob en Liesbeth" heeft een tweevoudige bestemming. De rol van Liesbeth is al van te voren voor Chris Lomme bestemd en Geldhof schrijft zijn stuk verder speciaal voor zijn eigen theatertje.

Chris Lomme die de rol van "Madeleine" heeft vertolkt in Geldhofs "Twee vrouwen" in het tweede plateau van de K.V.S. in 1981, krijgt belangstelling voor zijn werk. Dit leidt tot hun samenwerking voor "Bob en Liesbeth" in De Kelk. Het is al een tijdje geleden dat Geldhof nog een toneelstuk heeft geschreven en er wordt dan ook hoopvol naar uitgekeken door de hele pers.

Jacky Tummers zal het stuk regisseren. Ze huldigen een beetje dezelfde werkwijze als voor het creëren van "Het Souper". Jacky Tummers en Rudy Geldhof inspireren elkaar

¹⁰⁴ Rudy Geldhof, Bob en Liesbeth, stencil, 1981.

nu ook weer bij de creatie van de personages. Op de repetities schaaft Tummers hier en daar wat aan de tekst, in samenspraak met de auteur. Deze laatste zit immers in tijdnood om het stuk klaar te krijgen tegen de geplande premièredatum. Het wordt echter één van de minder geslaagde Kelk-creaties. Rudy Geldhof is er zelf niet tevreden over. Hij geeft het stuk niet meer vrij voor opvoeringen. Het is wel mogelijk dat hij het stuk nog herwerkt, want hij vindt het gegeven nog steeds interessant.¹⁰⁵

De fouten schuilen volgens hem in het tweede gedeelte. Het is Geldhofs eerste stuk dat zo uitgesproken uit de marginale sfeer treedt. Hij heeft er bepaalde problemen in willen behandelen waarover hij zelf de baas niet is en die dan ook vals klinken. Hierdoor worden de problemen van de beide personages slechts oppervlakkig aangehaald en zijn ze nogal clichématig. "Bob en Liesbeth" moet het vooral hebben van een vlotte dialoog die het gebrek aan psychologische diepte wat moet verbergen en daar dan ook in slaagt.

Goede spitsvondige dialogen zijn wel belangrijk en kunnen een stuk schragen, maar zijn zeker niet voldoende om het te redden. De personages boeien niet, ze komen niet tot leven. Ze fascineren enigszins wel door hun vlot en soms origineel taalgebruik, maar als personen stellen ze niet veel voor.

Terwijl Chris Lomme een schitterende prestatie had geleverd als "Madeleine" in Geldhofs "Twee Vrouwen", staat haar vertolking hier zeker niet op een hoog artistiek niveau.

Als aan het slot van het stuk nog niets wezenlijks aan de beginsituatie is veranderd, is het publiek er echt niet mee begaan of Bob en Liesbeth nu een stap verder zijn gekomen of niet.

II e. Besluit

De scheppers van deze productie hadden alle troeven in handen om er een succescreatie van te maken. "Bob en Liesbeth" werd echter een theatrale mislukking. De samenwerking tussen de auteur en de regisseur die meerdere malen degelijk toneelwerk tot gevolg heeft gehad en die zo 'n beetje de succesformule van De Kelk was geworden, bleek hier niet meer te vlotten. Het stuk wekt de indruk dat Rudy Geldhof het als een soort tussendoortje heeft geschreven, een tussendoortje dat als programmavulling moest fungeren.

III "Stijloefeningen"

(een Kelk-productie)

III a. Technische steekkaart¹⁰⁶

- de oorspronkelijke titel: "Excercises de style"
- de auteur: Raymond Queneau (°1903)
- de vertaler: Maggy Van Herreweghe
- de productie: Teater De Kelk

¹⁰⁵ Persoonlijk gesprek met Rudy Geldhof op 25.01.1986.

¹⁰⁶ Uit de programmabrochure van het Teater De Kelk.

- de productieleiding: Leo Hubrecht
- de technische leiding: Yannic Van Meckeren
- het ontwerp van het decor: voor deze productie werd er geen decor gecreëerd
- het ontwerp van de affiche: Guido Callens
- de regie: Jacky Tummers
- de vertolking:
 - o Gerda Marchand
 - o Werther Van Der Sarren
 - o Raymond Willems
 - o Dominiek Berten
 - o Dirk Derre
 - o Myriam Gobyn
- de speeldata: 27 december 1981, 3, 7, 8, 10, 13, 14, 15, 17, 20, 21, 22, 24, 29 en 31 januari 1982

III b. Het decor

Voor deze productie werd er geen decor gecreëerd.

II c. De inhoud¹⁰⁷

In zijn "Exercices de style" manifesteert Raymond Queneau zijn talent als taalvirtuoos. Hierin vertelt hij op 99 wijzen een onbelangrijk voorval. De 99 meestal korte prozastukjes van deze verzameling verhalen - telkens vanuit een verschillend syntactisch of stilistisch oogmerk bekeken - stoelen op een heel banaal relaas dat Queneau in zijn eerste nummertje als volgt noteert:

In lijn 16, op het spitsuur. Een kerel van zowat 26, slappe vilthoed met een koordje er omheen in plaats van een lint, net te lang alsof er aan getrokken was. De mensen stappen uit. De figuur in kwestie valt uit tegen een passagier naast hem, die hij ervan beschuldigt tegen hem op te botsen telkens als er iemand langs komt. Hij bedoelde hiermee bits te klinken maar de toon is eerder huilerig. Ziet een zitplaats vrijkomen en schiet er op af. Twee uur later kom ik hem tegen op het Theaterplein, bij de Stadsschouwburg. Hij is in het gezelschap van een kameraad die tegen hem zegt: Je zou eens een extra knoop aan je overjas moeten laten zetten. Hij wijst aan waar (bij de uitsnijding) en waarom.

III d. De opvoering, bespreking en beoordeling

Dit zuiver literaire hoogstandje van Queneau wordt niet in de gewone zin van het woord gedramatiseerd. Jacky Tummers is er van uitgegaan om aan een veertigtal variaties op hetzelfde thema een scenografische dimensie toe te voegen zonder een woord van de auteur, zonder zelfs een door hem aangebrachte komma weg te laten. Aldus wordt er zonder meer gepoogd Queneaus literaire "Stijloefeningen" in stijloefeningen voor de toneelspeelkunst om te zetten. Het komt er dus op aan om voor

¹⁰⁷ Raymond Queneau, Exercices de Style - Nouvelle édition revue et corrigée. Paris, Gallimard, 1947.

een vormaspect in de schrijfkunst een visueel equivalent in de toneelkunst te vinden. Het wordt een waagspel om stijl uit te beelden.

Jacky Tummers heeft deze "Stijloefeningen" drie maal geregisseerd. Een eerste keer in Malpertuis-Tielt met vier acteurs, daarna in De Kelk met zeven personen en een derde maal in het Kroontheater, opnieuw met een kleine bezetting. Een dergelijk vormexperiment kunnen we bestempelen als "een typische Tummers uit zijn beginperiode".

Rudy Geldhof en zijn medewerkers merken dat ze met bepaalde droefgeestige intimistische toneelwerken slechts een beperkt aantal toeschouwers aantrekken. Zo besluiten ze om eens een echte kaskraker op het programma van De Kelk te zetten. Met het oog hierop kan Jacky Tummers heel gemakkelijk inspiratie putten uit zijn eerste artistieke periode.

Het regieconcept is volledig opgebouwd rond de figuur van Werther Van Der Sarren. Met "Stijloefeningen" brengt men in De Kelk een uitzonderlijke grote bezetting op de planken. Dit is een keuze van Rudy Geldhof die van de idee uitgaat dat meer mensen op het toneel automatisch een pluspunt zijn.

Hoewel deze productie een fenomenaal succes is geworden, vindt Jacky Tummers de versies met een kleinere bezetting beter geslaagd.

III e. Besluit

"Stijloefeningen" werd een overweldigend succes in Brugge. Het moest tot drie maal toe verlengd worden. Ongelukkig genoeg kon het tijdens het volgende seizoen niet meer hernomen worden, omdat Werther Van Der Sarren, rond wie het hele regieconcept was opgebouwd, niet meer vrij was.

IV "En God schiep de Vrouw, voor Keuken, Kerk en Kinderen"

(een Kelk-productie)

IV a. Technische steekkaart¹⁰⁸

- de oorspronkelijke titel: "Tutta casa letto e chiesa"
- de auteurs: Dario Fo en Franca Rame (°1926)
- de vertalers: Jan Van Calsteren, Tony Lockefeer en Filip Van Luchene
- de productie: Teater De Kelk
- de productieleiding: Leo Hubrecht
- de technische leiding: Leo Hubrecht
- het ontwerp van het decor: Leo Hubrecht
- het ontwerp van de affiche: Guido Callens
- de regie: Jacky Tummers
- de vertolking: Gerda Marchand en Marleen Maes
- de speeldata: 19, 26 en 28 februari 1982; 4, 5, 7, 11, 12, 14, 18, 19, 21, 25, 26 en 28 maart 1982

¹⁰⁸ Informatieblad Teater De Kelk, 6e jg., nr. 4, februari - maart 1982. p. 2

IV b. De decorbeschrijving

Dit was één van de producties waarbij Leo Hubrecht naar eigen zeggen meer zijn zin heeft mogen doen en over dit decor was hij dan ook heel tevreden.

De actrices beschikten op het toneel over alle rekwisieten die ze essentieel nodig hadden, maar niets was echt. Leo Hubrecht had alles "nagebootst" in karton, hout, schuimrubber of papier.

IV c. De inhoud¹⁰⁹

Met "Tutta casa letto e chiesa" schreef het echtpaar Dario Fo - Franca Rame een negental eenakters over de positie van de vrouw.

In De Kelk worden er vijf momentopnames uit een vrouwenleven getoond. Ze zijn alle gegroepeerd rond de eenzaamheid van de vrouw die steeds in de hoek wordt geduwd en bovendien haar gevoelens dient te onderdrukken.

Het stuk laat vrouwen luidop lucht geven aan al hun frustraties. Ze richten zich tot een ingebeeelde toeschouwer, een biechtvader, een psychiater of een goedwillige buurvrouw, af ze laten hun gevoelens de vrije loop in een monologue-intérieur.

Een overwerkte arbeidster beleeft 's nachts in haar dromen nog de machinale fabrieksarbeid, reageert zich af op de baby en weet op de duur niet meer welke dag het is.

Een moeder bekent in de biechtstoel hoe ze haar hippe zoon achterna is gegaan en zelf een superfreak is geworden.

Een vrouw in communicatienood geeft vrije loop aan haar angsten in het surrealistisch sprookje van de lappipop die alsmaar vieze woordjes zegt.

Een huissloof, door mannen van allerlei slag belaagd, zoekt tenslotte bevrijding door een aantal belagers definitief uit te schakelen.

In de laatste monoloog komt Medea aan het woord om de moord op haar kinderen te verantwoorden.

IV d. De opvoering, bespreking en beoordeling

"En God schiep de Vrouw..." is een stuk dat door Gerda Marchand is aangebracht. Hoewel het niet onmiddellijk aansluit bij de strikt persoonlijke theaterinteresses van Geldhof en Tummers, vinden ze dat ze best eens een ander register mogen trekken en wat meer extraverte stukken brengen.

Elke scène van dit toneelstuk is in haar aanzet in feite een voorwendsel om de vrouw aan het woord te laten over haar sociale- en gezinssituatie.

De opvoering is geen vertelmonoloog geworden. De verhalen en commentaren worden uitgevoerd en geaccentueerd met fantasierijke bokkesprongen. Het grootste probleem bij deze opzet is dat de solospelers over voldoende "panache" moeten beschikken om zich tegenover hun fictieve tegenspelers te laten gelden en om af en toe een aantal rollen te mixen. Om deze opdracht tot een goed einde te brengen, kan Jacky Tummers op een prestigieuze bezetting rekenen, Gerda Marchand en Marleen Maes.

¹⁰⁹ Informatieblad Teater De Kelk, 6^e jg. nr. 4, februari - maart 1982, p. 3

Het stukje "We hebben allen dezelfde geschiedenis", een sprookjesmonoloog door Marleen Maes gebracht, is het absolute hoogtepunt van de opvoering geworden.

Maar de monoloog waarin Gerda Marchand een moeder speelt die in de biechtstoel bekent hoe ze haar hippe zoon is achternagegaan, leunt het beste aan bij de "Kelktraditie". Hierin vertelt de vrouw hoe ze zichzelf als een overjarige hippie heeft aangekleed om haar zoon op te sporen die ergens in een commune leeft en aan drugs verslaafd is. Zij ziet niet in hoe ze door de pogingen die ze onderneemt om vestimentair en qua gedragingen in zijn wereld te kunnen binnendringen, er verder vanaf is dan ooit. Het hele generatieconflict zit in dit stukje verwerkt.

IV e. Besluit

Deze opvoering was een hoogtepunt in de geschiedenis van het Teater De Kelk, zowel wat de artistieke geslaagdheid als de opkomst van het publiek betreffen. Ongelukkig genoeg kon het tijdens het volgende seizoen niet hernomen worden. "De Nieuwe Scène" had een paar jaar voordien met hetzelfde stuk uitpakkt en had voor het seizoen 1981-1982 de rechten opnieuw bemachtigd. Hoewel "De Nieuwe Scène" nooit gastproducties in Brugge bracht en De Kelk de stellige belofte zou houden er nooit mee buiten de stadspoorten te komen, konden ze "En God schiep de Vrouw..." niet meer opvoeren. Dit betekende een duchtige commerciële tegenvaller!

V "Jacques, de fatalist"

(een gastproductie)

V Technische steekkaart¹¹⁰

- de oorspronkelijke titel: "Les amours de Jacques le fataliste"
- de auteur: Denis Diderot
- de toneelbewerking: Francis Huster
- de vertaler: Walter Tillemans
- de productie: Raamtheater
- de regie: Julienne De Bruyn
- het ontwerp van het decor: John Bogaerts
- de vertolking: Roger Van Kerpel en John Willaert
- de speeldata: 11 voorstellingen waarvan de eerste op 2 oktober 1981.

VI "Hé Joe? Geef het op!"

(een gastproductie)

VI Technische steekkaart¹¹¹

- dit is een medley-musical

¹¹⁰ Teaterjaarboek voor Vlaanderen, nr. 17, 1984, p. 86.

¹¹¹ Teaterjaarboek voor Vlaanderen, nr. 16, 1984, p. 60

- de auteurs: Franz Kafka en Samuel Beckett
- de samenstelling, de regie en het speeldispositief: Jo Gevers
- de productie: Malpertuis-Tielt
- ontwerp van de kostuums: Marc Vandenrijdt
- de geluidsband: Luk De Smet
- het zangadvies: Ralph Colbey
- de vertolking:
 - o Herman Verschelden
 - o Lina De Cock
 - o Sylvia Verstraete
 - o Ann Galle
 - o Mark Vanderveken
 - o Filip Braeckeveldt
 - o Jo Gevers
- de speeldata: 4, 9, 11, 16 en 18 april 1982.

VII "De andere kant"

(een gastproductie)

VII Technische steekkaart¹¹²

- de oorspronkelijke titel: "The other side of the swamp"
- de auteur: Royce Ryton
- de vertaler: René Verheezen
- de productie: Fakkelteater
- het ontwerp van het decor en de kostuums: Trees Colruyt
- de regie: Leo Haelterman
- de vertolking: Rudi Delheim en Jos Van Gorp
- de speeldata: 14, 21 en 23 mei 1982

VIII "Eendje, ga je mee?"

Een herneming van het poëzieprogramma gecreëerd door Rita Lommée dat onder 4.2.2.2. VI besproken wordt.

4.2.2.5. Het seizoen 1982 - 1983

I "Dagboek van een kamermeisje"

(een Kelk-productie)

I a. Technische steekkaart¹¹³

¹¹² Teaterjaarboek voor Vlaanderen, nr. 16, 1981-1982, p. 37.

¹¹³ Uit de programmabrochure van het Teater De Kelk.

- de oorspronkelijke titel: "Journal d' une femme de chambre"
- de auteur: Octave Mirbeau (1850-1917)
- de vertaler en bewerker: Jacques Destoop
- de productie: Teater De Kelk
- de productieleiding: Leo Hubrecht
- de technische leiding: Yannic Van Meckeren en Dirk Vanhee
- het ontwerp van het decor: Leo Hubrecht
- de uitvoering van de kostuums: Priegel Koelman
- de regie: Jacky Tummers
- de vertolking: Marleen Maes
- de speeldata: 24 september 1982; 1, 3, 7, 8, 10, 14, 15, 17, 21 en 24 oktober 1982

I b. De decorbeschrijving

Dit decor bestond uit zetstukken in een omgeving die de sfeer van rond de jaren 1900 moest zien te wekken. Er werd geen volledig decor uitgebouwd. Hierbij was de inventiviteit van het publiek wel nodig.

Van dit decor heeft Hubrecht ook goede herinneringen. Hij kreeg hier de kans om te bewijzen dat hij ook met slechts een paar elementen een sfeer kon suggereren, zonder daartoe een volledig decor te moeten uitbouwen. Deze mogelijkheid werd hem geboden omdat het "Dagboek van een kamermeisje" ook voor reisvoorstellingen beschikbaar was.

I c. De inhoud¹¹⁴

In haar dagboek hangt het kamermeisje Célestine een ontluisterend beeld op van de gegoede burgerij die zij via talrijke diensten heeft kunnen observeren. Deze "elite" wordt vooral gemotiveerd door hebzucht, hypocrisie en seksuele perversiteiten. Het is echter niet zozeer sociale bewogenheid die haar deze kritische houding inspireert dan wel een onverbloemde afgunst. Zij voelt zich ver vergeven boven haar lotgenoten en ze houdt er de meest reactionaire opinies op na. Uiteindelijk slaagt ze er na verloop van tijd in om sociaal te promoveren door een huwelijk met de gewezen huisknecht Joseph. Deze Joseph, een royalist, antisemiet en als men wil "fascist avant la lettre", fascineert Célestine vooral door zijn wrede en kriminele natuur. Zij weet vrijwel zeker dat hij de verkrachter en moordenaar is van een twaalfjarig meisje. Maar, dit is geen bezwaar om samen met hem een "fatsoenlijk" bestaan te beginnen als welvarende café-uitbaters in de havenstad Cherbourg.

I d. De opvoering, bespreking en beoordeling

Deze opvoering is het absolute hoogtepunt in de bestaansgeschiedenis van De Kelk geworden. Anderhalfuur lang zet Marleen Maes in haar eentje fragmenten uit het dagboek neer. Met gepaste overstapjes en in overtuigende dubbelrollen treedt ze zowel op als biechtvader, huisknecht, werkgever of werkgeefster en natuurlijk als Célestine, het kamermeisje. Marleen Maes hanteert vele stemverschillen, omdat Jacky Tummers

¹¹⁴ Informatieblad Teater De Kelk vzw, 7e jg., nr. 2, september - oktober 1982, p. 2.

deze monoloog zo gevarieerd wil brengen dat het toneel vaak gevuld lijkt met een veelheid van personages. Het gevaar van eentonigheid in de voordracht wordt aldus weggeblazen door de abrupte stemmingswisselingen en plotselinge overgangen. Er zit tevens een boeiend aspect vast aan de psychologische figuur van het kamermeisje. Zij geeft op een uiterst naïeve en rebellerende wijze bericht over het bourgeoisie milieu waarin zij moet dienen. Uiteindelijk belandt zij zelf als een superbourgeois dame die zo mogelijk nog strenger en onverbiddelijker handelt dan de meesters die zij gekend heeft. Hierbij getuigt ze van een enorm gebrek aan zelfkennis.

Uit de Kelk-productie onthouden we de prachtige vertolking, op en top Frans, heel zwaar en betoverend.

De onthullende taal is heel omfloerst en Jacky Tummers heeft er vooral het sarcasme, de ironie en het cynisme in geaccentueerd.

I e. Besluit

Marleen Maes bezorgd De Kelk met haar fantastische acteerprestatie het fenomenale kassucces waar Geldhof al zo lang op hoopte.

"Het Dagboek" werd maar liefst drie maal verlengd en tijdens het volgend seizoen hernomen. Het was tevens beschikbaar voor reisvoorstellingen. In de andere Vlaamse theaters boekte het een even groot succes als in De Kelk.

II "Ubu Koning"

(een Kelk-productie)

II a. Technische steekkaart¹¹⁵

- de oorspronkelijke titel: "Ubu Roi"
- de auteur: Alfred Jarry (1873 - 1907)
- de productie: Teater de Kelk
- de productieleiding: Johan Cloetens
- de technische leiding: Yannic Van Meckeren en Dirk Vanhee
- het ontwerp van het decor, de kostuums en de rekwisieten: Leo Hubrecht
- de uitvoering van de kostuums: Priegel Koelman
- de bewerking en de regie: Jacky Tummers
- de vertolking:
 - o Werther Van Der Sarren
 - o Suzanne Saerens
 - o Didier Delmotte
 - o Jos Van Geel
 - o Annemie Mermuys
 - o Dominiek Berten
 - o Dirk Derre
 - o Herman Halet

¹¹⁵ Uit de programmabrochure van het Teater De Kelk.

- de speeldata: 12, 19, 24 en 26 november 1982; 3, 5, 9, 10, 12, 16, 17, 19, 22, 23 en 26 december 1982

II b. De decorbeschrijving

Een echt decor kon men dit hier niet noemen. "Ubu Roi" is een stuk waarvoor Leo Hubrecht meer kostuums en rekvisieten heeft ontworpen.

Het toneel was gewoon in witte doeken gehuld, maar de rekvisieten waren hier wel de moeite waard om bekeken te worden. Alles was nep. De rekvisieten varieerden van papieren zwaarden over badkuipen die als oceaan dienst deden, naar pispotten die helmen en andere hoofddeksels moesten voorstellen, enzomeer.

II c. De inhoud¹¹⁶

"Ubu Koning" is het verhaal van de wrede snoodaard Ubu die, na koning van Aragon te zijn geweest, de vertrouwensofficier van Vencelas, koning van Polen, geworden is. Ma Ubu stookt hem echter op om Vencelas van de troon te stoten en zelf de macht in te nemen.

Samen met kapitein Bordure en diens aanhangers smeedt Ubu een complot tegen Vencelas. Tijdens de jaarlijks gehouden grote parade, doden Ubu en zijn handlangers de koning en diens zonen Boleslas en Ladislas. De jongste koningszoon, Bougrelas, kan samen met zijn moeder de bergen invluchten. Ze verschansen zich in een grot waar de koningin aan uitputting en verdriet sterft. Bougrelas krijgt daar het onverwachte bezoek van de geest van één van zijn voorvaderen, Mathias van Köningsberg, die hem een zwaard overhandigt en hem de opdracht geeft de dood van de koning te wreken.

Ondertussen heeft Ubu zich tot koning van Polen uitgeroepen en heeft hij een dictatoriaal regime geïnstalleerd. Hij laat alle magistraten, adellieden en economen terechtstellen om al hun bezittingen te kunnen binnenrijven. Voortaan zal Ubu zelf recht spreken en belastingen innen.

Kapitein Bordure is ondertussen naar Rusland "overgelopen" waar hij zijn diensten gaat aanbieden aan Keizer Alexis. Hij is van plan om Bougrelas in zijn ambt te herstellen en vraagt hiertoe de hulp van Alexis. Laastgenoemde stemt toe en benoemt Bordure tot onderluitenant van het tiende Kozakkenregiment. Via de bode verneemt Ubu wat de Russische Keizer van plan is en hij verklaart de oorlog aan Rusland.

Terwijl Ubu met zijn leger op veldtocht trekt, probeert Ma Ubu de Poolse schatkist te roven. Maar Bourgrelas en zijn partizanen vallen het Pools paleis binnen en doden Ma Ubu's persoonlijke lijfwacht. Zijzelf kan tijdig vluchten.

Ondertussen verloopt de veldtocht van koning Ubu niet helemaal zoals gepland. Ook hij kiest het hazepad en samen met Cotice en Pile gaat hij zich in een grot verbergen. Tijdens diezelfde nacht verdwijnen Pile en Cotice ongemerkt uit hun schuiloord. Toevallig komt Ma Ubu ook de grot binnengewandeld waar pa Ubu rustig ligt te slapen. Maar, even later worden zij door Bougrelas en zijn soldaten aangevallen. Pa en Ma Ubu kunnen zich met de hulp van Cotine en Pile - die hen opnieuw ter hulp

¹¹⁶ Alfred Jarry, Ubu Roi ou les Polonais. Paris, Editions Fasquelles, 1965.

gesneld zijn - uit de handen van de Polen bevrijden. Zij bereiken de haven waaruit ze per schip de Noordzee zullen overvaren, richting Frankrijk.

II d. De opvoering, bespreking en beoordeling

Met het grote succes van Queneau's "Stijloefeningen" nog in gedachten, komt men in De Kelk terecht bij "Ubu Roi", het legendarisch geworden stuk van Alfred Jarry. Het is een uitdaging om aan te nemen, het stuk werd immers dikwijls onspeelbaar en heilig verklaard, tot een letterkundig "monstre sacré" verheven of als taboe van de hand gewezen.

Net als "Stijloefeningen" moet je "Ubu Koning" gezien hebben om er over mee te praten. Voor de rest houdt alle vergelijking tussen beide stukken op, tenzij dat Werther Van Der Sarren uit "Stijloefeningen" de rol van Ubu toebedeeld krijgt.

In een grotesk overtrokken poppenkaststijl wordt er anderhalfuur lang op het toneel gehotst, gehold, gejoeld, gegooid met allerhande projectielen - variërend van tomaten naar bloemkolen -, gescheld, gebruld, enzomeer.

Jacky Tummers bestempelt deze productie als "een Spielerei", de herneming van een regie die hij in 1972 voor het Arca Theater had verzorgd.

Het stuk heeft niet het succes van de "Stijloefeningen" gekend. Laatstgenoemde productie staat artistiek ook op een hoger niveau.

Het burleske en het luidruchtige worden veel te sterk benadrukt in "Ubu Koning". Er komt geen enkel rustpunt in, het is dan ook moeilijk om dat ongelofelijke ritme anderhalfuur lang vol te houden. Dit laatste geldt zowel voor de acteurs als voor het publiek.

De Kelk brengt in deze productie een uitzonderlijk grote bezetting op de planken. Hierbij loopt men het risico dat er mensen tussenzitten die hun taak niet erg beroepsmatig aanpakken.

II e. Besluit

De Kelk bracht met "Ubu Koning" een gewaagd brok toneel. Hoewel dit stuk het succes van "Stijloefeningen" niet kon evenaren werd het toch absurd toneel van een hoog niveau dat niet alleen voor de acteurs maar heel zeker ook voor het publiek een zeer vrolijke vertoning was.

III "Het Zeepaard"

(een Kelk-productie)

III a. Technische steekkaart¹¹⁷

- de oorspronkelijke titel: "The Seahorse"
- de auteur: Edward J. Moore (°1935)
- de vertaler: Mark Van Wesemael
- de productie: Teater De Kelk

¹¹⁷ Uit de programmabrochure van het Teater De Kelk.

- de productieleiding: Johan Cloetens
- de technische leiding: Yannic Van Meckeren en Dirk Vanhee
- het ontwerp van het decor: Leo Hubrecht
- het ontwerp van de affiche: Guido Callens
- de regie: Jacky Tummers
- de vertolking: Sjarel Branckaerts en Mieke Verheyden
- de speeldata: 28 januari 1983; 4, 6, 10, 11, 13, 17, 18, 20, 24, 25 en 27 februari 1983; 3, 4 en 6 maart 1983

III b. De decorbeschrijving

Het decor was hier de zeer realistische weergave van het interieur van een goedkoop havencafé.

III c. De inhoud¹¹⁸

Café "Zeepaard" in het havenkwartier wordt uitgebaat door Jeanne, een door het leven getekende vrouw. Ze gelooft niet meer in de liefde. Ze is te vaak belazerd door dronken liefdesverklaringen en beloften aan de tapkast van haar zeemanskroeg. Toch verlangt ze diep in haar hart naar een man, Harry, met wie ze heeft geslapen. Hij is verliefd op Jeanne en wil met haar trouwen. Ze weigert en hij vertrekt de volgende morgen opnieuw zonder dat er iets aan hun situatie veranderd is.

III d. De opvoering, bespreking en beoordeling

Met dit stuk zitten we weer volop in de lievelingsproblematiek van het Teater De Kelk. De hulpeloosheid van de twee personages, die zoveel met elkaar gemeen hebben, staat een relatie tussen hen in de weg. Jeanne baat een café uit in het havenkwartier, een buurt waarin ze niet onmiddellijk met de "fine fleur" van de samenleving in contact komt. Hij, Harry, is eveneens een verworpeling. Hij begrijpt maar één taal, het gestamp van de scheepsmachines op zee. Hoewel geen van beiden beschikt over een sterk ontwikkeld intellect, is hun simpelheid hartverscheurend, vertederend en tegelijk komisch. Het weinige vertrouwen dat ze ten opzichte van elkaar nog hebben is de dunne draad die hen moet samenbinden. Hierover blijven we enigszins in het ongewisse. Het stuk eindigt op een status quo. Het wantrouwen komt vooral van haar kant. Door de minder prettige levenservaringen heeft ze zo 'n wantrouwen gekweekt dat de spontaniteit van de voor de hand liggende idylle in het gedrang komt. Het stuk speelt zich af tussen een avond en de volgende ochtend. 's Morgens staan ze niet veel verder dan de vorige avond. Hij vertrekt opnieuw. Het bolster van wantrouwen is niet doorbroken, ook al door hun onvermogen, door hun hulpeloosheid en onmondigheid.

III e. Besluit

¹¹⁸ Uit de programmabrochure van het Teater De Kelk.

"Het Zeepaard" is een hartstochtelijk stuk over de liefde tussen niet meer zo jonge mensen. Het was "een lief ding", dat goed werd gebracht maar dat eigenlijk niet zoveel te betekenen had. De opvoering viel ook merkwaardig kort uit, er werd amper gedurende een uur gespeeld.

IV "Hamlet, de jongleur"

(een gastproductie)

Technische steekkaart¹¹⁹

- de oorspronkelijke titel: "Gycklarnos Hamlet"
- de auteur: Per Christian Jersild
- de vertaler: Kaat Van Overwalle
- de productie: Brabants Kollektief voor Teaterprojekten
- de productieleiding: Koen Bauwens en Celesta Rottiers
- de technische leiding: Bert De Keyser
- het ontwerp van het decor: Geert Crollet, Marleen Mommaerts en Marc Van Pee
- de regie: Lukas Borkel en Luc De Smet
- de vertolking:
 - o Gust Dam
 - o Arlette Weygers
 - o Bob De Moor
 - o Dirk Buyse
 - o An De Donder
- de speeldata: 8 voorstellingen waarvan de eerste op 1 april 1983

4.2.2.6. Het seizoen 1983 - 1984

I "Dagboek van een kamermeisje"

Herneming van het stuk van Octave Mirbeau dat onder 4.2.2.5. I besproken wordt.

II "De Amerikaanse Pausin"

(een Kelk-productie)

II a. Technische steekkaart¹²⁰

- de auteur: Esther Vilar (°1938)
- de vertaler: Rudy Geldhof
- de productie: Teater De Kelk
- de productieleiding: Johan Cloetens
- de technische leiding: Dirk Vanhee

¹¹⁹ Teaterjaarboek voor Vlaanderen, nr. 18, 1984, p. 75.

¹²⁰ Uit de programmabrochure van het Teater De Kelk.

- het ontwerp van het decor: Leo Hubrecht
- het ontwerp van de affiche: Guido Callens
- de regie: Jacky Tummers
- de vertolking: Suzanne Juchtmans
- de speeldata: 21, 28 en 30 oktober 1983; 3, 4, 6, 10, 11, 13, 17, 18, 20, 24, 25 en 27 november 1983

II b. De decorbeschrijving

De bedoeling was bij het begin om een volledige televisiestudio te creëren. Dit bleek echter praktisch niet mogelijk te zijn. Leo Hubrecht heeft dan alleen dat deel van de studio op toneel gezet dat door de kamera gezien werd. Er werd ook een deel van de coulissen gesuggereerd.

II c. De inhoud¹²¹

We zijn in het jaar 2014. De Rooms-Katholieke Kerk is volledig gedemocratiseerd. De pausen worden door de gelovigen zelf verkozen voor een ambtsperiode van vier jaar. Na een aantal gehuwde of uit de echt gescheiden priesters en homoseksuelen, is er nu voor het eerst een vrouw tot paus gekozen. Ze is een Amerikaanse en noemt zich Johanna II. Haar inaugurale rede wordt als televisietoespraak uitgezonden, af en toe onderbroken door reclamespots en publicitaire attenties voor firma's die sponsorden. Ze beschrijft het democratiseringsproces in de Kerk en ze moet vaststellen hoe er ondanks de totale vrijheid waarvan de gelovigen nu kunnen genieten, toch massale uitredingen hebben plaatsgevonden. Ze beseft dat ze aan het hoofd staat van een slecht werkende multinational en ze al, zakenvrouw als ze is, probeert deze Rooms-Katholieke Kerk opnieuw tot een preconciulaire bloei te brengen. Achtereenvolgens richt de pausin zich tot de vrouwen, de mannen en de jeugd. Johanna II doet een oproep om opnieuw te leren leven met God, "ook al bestaat hij niet". Ze probeert de jeugd te winnen door van Jezus een menselijk idool te maken: een fantast en een bedrieger weliswaar, die echter een goddelijke vader verzon om de mens weer op het pad van de liefde en de vrede te brengen. En diezelfde draad wil zij nu als pausin opnemen: ze gelooft noch aan God noch aan het hiernamaals, maar ze zal haar Kerk weer groot maken. Hiertoe zal ze geen enkel middel schuwen: list, bedrog, dreiging, enzomeer. Aldus komt ze tot ontluisterende uitspraken over de kerkgeschiedenis, de gelovigen, Christus en het pausdom.

II d. De opvoering, bespreking en beoordeling

"De Amerikaanse Pausin" is in 1983 voor Teater De Kelk een nieuw toneelstuk dat in exclusiviteit voor Vlaanderen wordt voorgesteld, dit vooraleer enig ander Vlaams theater. Het is een stuk waarvoor Rudy Geldhof beweert liefde op het eerste gezicht te hebben gehad. Hij vertaalde het trouwens zelf. Het stuk draagt alle ingrediënten in zich om een succesrijke reeks opvoeringen achter zich te laten: sarcasme, ironie, een goede dosis humor maar tevens stof die tot ernstig nadenken stemt. Het is echter over

¹²¹ Esther Vilar, De Amerikaanse Pausin. Uit het Frans vertaald door Rudy Geldhof. Stencil, 1983.

de gehele lijn een mislukking geworden. Het decor, met alle bedoelde lichteffecten, komt in het te lage toneelzaaltje niet tot zijn recht. Jacky Tummers bewijst aan een grandioos gebrek aan inspiratie te lijden, terwijl Suzanne Saerens getuigt van een totaal gebrek aan beroepsernst. Ze kende haar tekst niet en stamelde er dan ook maar op los. Veel meer kan er over dit navrante spektakel niet gezegd worden behalve dat het door de pers en het publiek de grond ingeboord werd; en terecht.

III "One for the road"

(een Kelk-productie)

III a. Technische steekkaart¹²²

- de oorspronkelijke titel: "One for the road"
- de auteur: Willy Russell
- de productie: Teater De Kelk
- de productieleiding: Johan Cloetens
- de technische leiding: Leo Hubrecht
- het ontwerp van het decor: Leo Hubrecht
- de regie: Eddy Verbruggen
- de vertolking:
 - o Jos Van Geel
 - o Marleen Maes
 - o Suzanne Saerens
 - o Arthur Semaey
- de speeldata: 23, 29 en 30 december 1983; 5, 6, 8, 12, 13, 15, 18, 19, 20, 22, 24, 26, 27 en 29 januari 1984; 2, 3 en 5 februari 1984

III b. De decorbeschrijving

Het decor was dat van het interieur van een sociale woning.

III c. De inhoud¹²³

In "One for the road" nodigen Bert en zijn vrouw Pauline de burens en zijn ouders uit voor een etentje. Hij viert zijn dertigste verjaardag. De ouders komen nooit aan, want ze verdwalen in de nieuwe woonwijk, waar alle straten en huizen op elkaar lijken. Bert gedraagt zich onhandelbaar. De man zit niet goed in zijn vel en het stuk is eigenlijk niets anders dan een zotte sprong tegen de sterren op. Bert heeft de frisse wind van mei 1968 over de jaren meegedragen, maar zijn jeugdidealen heeft hij nooit zinvol weten uit te bouwen in een geïnspireerde levenswandel. Het besef dat hij een banale middenklasser geworden is en het gevoel dat dit leventje hem alle zuurstof ontnemt, maken van Bert een onaangepaste. Het ziet ernaar uit dat hij die avond eindelijk uit

¹²² Uit de programmabrochure van het Teater De Kelk.

¹²³ Uit de programmabrochure van Teater De Kelk, aangevuld met gegevens uit een persoonlijk gesprek met Suzanne Saerens op 05.03.1987.

zijn "tunnel" zal ontsnappen. Maar het mislukt weer want hij blijft de besluitloze dromer die hij altijd geweest is. Ironisch genoeg gaat hij zijn heil zoeken in de meest burgerlijke van alle "oplossingen"; hij maakt afspraken met zijn buurvrouw voor slippertjes. Er is één verzachtende omstandigheid: ook de buurvrouw met wie hij een verhouding begint, heeft ondertussen haar avondkledij geruild voor de jeans uit hun jeugd.

III d. De opvoering, bespreking en beoordeling

Het gegeven dat aan de basis van deze productie ligt, is best aantrekkelijk: vier kinderen van de zestiger jaren die nu, anno 80, op hun leven terugblikken. Ze zijn in het rijtje beginnen lopen, hebben één of twee kinderen, betalen hun huis af en beseffen dat er van hun jeugdidealen bitter weinig is overgebleven. Dit verhaal van een tragische realiteit wordt echter niet gebruikt voor een psychologisch drama, maar vormt in De Kelk enkel de bodem van een voorstelling die als een "farce" wilde overeind blijven. Het publiek krijgt geen psychologische uiteenrafeling van deze vier ouwerlijke tieners te zien. In de regie van Eddy Verbruggen gaat het veel minder om de frustraties van die mensen dan wel om de symptomen ervan. En die zijn knotsgek. De regisseur heeft van de personages één voor één karikaturen gemaakt.

"One for the road" had een komedie kunnen worden met een wrange ondertoon, een beetje zielig zelfs. Eddy Verbruggen heeft het tot een kolderstuk vervormd waarin de acteurs de geestelijke leemte moeten vullen met veel gespartel en geblaas, met cynische opmerkingen en zelfs met gooi- en spuitacties.

Suzanne Saerens herinnert zich:

Dat stuk was niet slecht, maar als je dan ziet wat wij ervan hebben gemaakt. Dat was echt doffe ellende. Daar liep iedereen ongelukkig van rond. Ook de andere acteurs. (...). We wisten niet waarom wij iets zegden of waarom wij iets deden. Daar kon de regisseur niet op antwoorden. Ik wist met mijn eigen personage geen weg. Dat is het enige stuk in De Kelk waar ik totaal negatief over ben.¹²⁴

III e. Besluit

"One for the road" is het typevoorbeeld van een intelligente Britse komedie met een dramatische ondertoon en een sociale kritiek die er niet naast zit. Eddy Verbruggen wekte hier de indruk van een verwoede zoektocht naar humoristische effectenjagerij te hebben gevoerd. Hij kon ook het accent gelegd hebben op het dramatische van de situatie, de humor zou toch aan bod gekomen zijn en in een dramatische context des te sterker. De bedoeling van de regisseur was hier duidelijk de ene lachsalvo na de andere bij het publiek los te krijgen. Hierdoor vervormde hij het stuk volledig. De opvoering werd dan ook op zeer slechte perskritieken onthaald.¹²⁵

¹²⁴ Persoonlijk gesprek met Suzanne Saerens op 05.03.1987.

¹²⁵ De perskritieken op deze productie worden behandeld in de bijlage.

IV "Obsessie"

(een Kelk-productie)

IV a. Technische steekkaart¹²⁶

- de oorspronkelijke titel: "The Collector"
- de auteur: John Fowles (°1926)
- de vertaler en bewerker: Jos Van Gorp
- de productie: Teater De Kelk
- de productieleiding: Leo Hubrecht
- de technische leiding: Marc De Meyer
- het ontwerp van het decor: Leo Hubrecht
- het ontwerp van de affiche: Guido Callens
- de regie: Jacky Tummers
- de vertolking: Ben Hemeryckx en Mieke Bouve
- de speeldata: 2, 8, 9, 11, 15, 16, 18, 22, 23, 25, 29 en 30 maart en 1 april 1984.

IV b. De decorbeschrijving

Dit was een hyperrealistisch decor van een betonnen kelderruimte met alle mogelijke details: de waterdrup langs de muren, een trap, een verroest lampje aan het plafond, enzomeer.

IV c. De inhoud¹²⁷

In zijn roman "The Collector" beschrijft John Fowles (°1926) hoe een jonge man, Ferdinand, een jong meisje ontvoert en in een kelder gevangen houdt tot ze aan een longontsteking bezwijkt. Ferdinand ontvoert Miranda, omdat hij op een volstrekt romantische manier op haar verliefd is. Hij is overtuigd van de waarde van zijn gevoelens voor haar.

Het hele drama bestaat erin dat hij zichzelf op geen enkel ogenblik kan inleven in haar situatie. Hij ziet haar alleen als het verlengstuk van zijn eigen onvolwassen romantische gevoelens en verlangens. Dit boek tekent het verhaal van twee verschillende wilskrachten, van twee totaal uit elkaar lopende zienswijzen en, van twee verschillende wensdromen die telkens opnieuw met elkaar geconfronteerd worden.

IV d. De opvoering, bespreking en beoordeling

John Fowles heeft de situatie zo extreem getekend, zijn beide personages zijn zo consequent, de man in het najagen van zijn droom, het meisje in haar drang naar vrijheid, dat men geneigd kan zijn om het verhaal als een sinister misdaadverhaal naast zoveel andere te karakteriseren. Op die manier zou men nochtans voorbijgaan aan een

¹²⁶ Uit de programmabrochure van het Teater De Kelk.

¹²⁷ John Fowles, The Collector, New York, A Laurel Edition, 1984.

menigte details en implicaties die Fowles in zijn verhaal heeft uitgestrooid en die men in De Kelkversie heeft trachten te verwerken. Die details zorgen ervoor dat men de personages aanvaardt, begrijpt en herkent. En hierin ligt precies de grootste bekommernis van de regisseur, Jacky Tummers. Hij wil aan ieder personage zijn gelijk geven, los van elk privé oordeel, in de subjectieve poëtische betekenis. Het zou bijvoorbeeld heel eenvoudig geweest zijn om de gruwel, de dreiging, de horror en de agressie die van Ferdinand uitgaat op een vrij vanzelfsprekende wijze op het toneel te uiten.

Die opvoering is totaal anders verlopen. Men ziet er een heel schuchtere, kwetsbare man op het toneel. Die kerel die dat meisje ontvoert en tenslotte vermoordt is ervan overtuigd dat hij op elk ogenblik gedreven wordt door zijn grote romantische liefde, dus is hij vanuit zijn standpunt te goedertrouw. Natuurlijk verafschuwt Tummers dit soort personages. Het is volgens hem immers door dat soort gebrek aan verbeelding en aan inlevingsvermogen dat alle ellende in de wereld ontstaan is. Uiteraard ervaart Ferdinand dat niet zo. En het is precies diens ervaring die het uitgangspunt moet zijn van de repetities. "Geen oordeel daarover als maker van de scène": aldus Jacky Tummers. Het oordeel zit er vanzelfsprekend in terwijl aan de andere kant het meisje dat hij ontvoert, door het feit van die grote verliefdheid van hem op haar, ook in een machtspositie komt te staan. Ze is dus niet alleen maar het slachtoffer. Dat is ze fundamenteel wel, gezien haar situatie, maar in haar rol van slachtoffer manipuleert ze ook met veel gevoel haar verhouding voor haar ontvoerder.

Begrippen als medelijden, haat en afschuw moeten volgens Tummers het resultaat zijn van de opvoering in de geest van de toeschouwers maar niet de gegevens waarmee men het publiek bestookt.

IV e. Besluit

Deze productie is wel de meest "realistische" geweest in de betekenis die men in De Kelk aan deze term toekende. Ik denk te mogen besluiten dat alle kwaliteiten die De Kelk in die acht jaar ten toon heeft gespreid, in deze productie ergens samenvallen. Ondanks lovende perskritieken kwam het publiek slechts beperkt opdagen.

V "Massagesalon"

(een gastproductie)

Technische steekkaart¹²⁸

- de auteur: Erich Bleich
- de vertaler: Bert Champagne
- de productie: Kroontheater Limburg
- het ontwerp van het decor: Bert Champagne
- de regie: Bert Champagne
- de vertolking: Ann Petersen
- de speeldata: 22, 26, 27 en 29 april 1984; 3 en 4 mei 1984.

¹²⁸ Teaterjaarboek voor Vlaanderen, nr. 18, 1983-1984, p. 82

4.2.2.7. Beschouwingen hij het repertoire

Wanneer we het Kelkrepertoire even vluchtig doornemen, valt er onmiddellijk iets op. Hoewel de meeste Kelkproducties door eenzelfde persoon werden geregisseerd, kunnen we nauwelijks van een "typische Kelkstijl" gewagen. De nadruk lag er wel op een zekere realistische herkenbaarheid, maar het soort realisme dat in De Kelk bedreven werd, probeerde alle vormen van dubbelzinnigheid en het verzwegene - de blanco passages tussen de replieken -, aan het licht te brengen. In De Kelk zijn er toch wel een aantal voorstellingen geweest die juist in dat "onthullende" grote kwaliteiten hebben bereikt.

Anderzijds zijn daar in de loop der jaren zoveel verschillende stijlprocedés uitgeprobeerd en op het toneel gebracht, dat we dit alles moeilijk onder eenzelfde noemer kunnen plaatsen.

Wat wel kenmerkend was voor het Kelkrepertoire waren de thema's van de leugen, het zelfbedrog, de hulpeloosheid en de wereldvreemdheid die als een rode draad doorheen de verschillende producties liepen. We kunnen tevens het al dan niet consequent volgen van de beginselverklaring toetsen aan het repertoire.

Rudy Geldhof en Jacky Tummers zijn hun beginselprincipes steeds trouw gebleven: zij presenteerden veelal intimistische stukken met een kleine bezetting en een realistische inslag. Daarin probeerden ze zoveel mogelijk diepgang en nuancering te leggen. Uit hun keuze van de stukken voor het Kelkrepertoire bleek ook hun groot respect voor de acteur(s).

Na een eerste schitterende speelseizoen met "Het Souper", als hoogtepunt, durf ik echt niet beweren dat alles wat daarna in De Kelk werd gebracht op een even hoog niveau stond. Soms zaten Geldhof en zijn medewerkers er wel even naast. Ik denk hierbij aan: "Nepal", "Bomalarm", "One for the road" en "De Amerikaanse Pausin". Deze "mislukkingen" wogen echter niet op tegen de talrijke succesrijke Kelkproducties.

Van de overige toneelvoorstellingen onthouden we er toch wel één à twee per seizoen die tot de artistieke hoogtepunten van het toenmalige Brugse theaterleven konden gerekend worden.

Het Kelkrepertoire vertoonde een merkwaardige structuur. We kunnen zelfs spreken van een volledig afgerond geheel; de allerlaatste productie ("Obsessie") sluit qua regieconcept immers perfect aan bij de allereerste ("De Geliefde Stem") Maar toch is er een duidelijke evolutie merkbaar in dat regieconcept. De maximale aandacht die men volgens Tummers aan personages moet schenken, los van elk privéoordeel, is optimaal gerealiseerd in de allerlaatste Kelkproductie.

In "De Geliefde Stem" richtte de regisseur nog teveel een vermanende wijsvinger naar die vrouw en daardoor liet hij het oordeel niet genoeg aan het publiek over. In de loop van de opvoeringen ziet men die soms hinderlijke wijsvinger geleidelijk verdwijnen.

Rekening houdend met de financiële en praktische beperkingen van De Kelk is het als een klein mirakel te beschouwen dat dit gezelschap gedurende tien jaar zoveel goede voorstellingen heeft weten te brengen.

DEEL III. HET EINDE VAN DE KELK

Op 26 maart 1984 werd de Raad van Advies voor Toneelkunst (R.A.T.) door de heer Karel Poma - Gemeenschapsminister van Cultuur - geïnstalleerd met als duidelijke opdracht:

het toneeldecreet te herdenken en te herzien, het daarbij zeker meer rationeel te maken en elk negatief automatische er uit te bannen en er eerlijke morele verplichtingen in te bouwen voor eventuele gegadigden¹²⁹

Tegenover deze taakstelling stond de R.A.T. voor de dringende prioriteit op zeer korte termijn de minister een advies te verstrekken over alle binnengekomen subsidieaanvragen voor het seizoen 1984-1985. De goede en de slechte punten werden toegekend aan vijfendertig Vlaamse theaters. Na een grondig doornemen van de door de gezelschappen zelf ingediende dossiers met beleidsnota's, cijfermateriaal over de eerste helft van het lopende seizoen 1983-1984 en hun vooruitzichten in verband met het repertoire en het management voor 1984-1985.

Ten tweede beschikte de Raad over het verslag van de administratie over de feitelijke exploitatiesituatie van elk gezelschap. Tenslotte bracht elk lid van de R.A.T. zijn individuele beoordeling in het midden. Deze beoordeling bevatte in grote lijnen twee componenten: een artistieke appreciatie en een uitspraak over het management. Alle gezelschappen werden vanuit de hierboven vermelde invalshoeken doorgelicht en gerubriceerd in drie afdelingen: "ongunstig", "neutraal" en "gunstig".

Het eindadvies van de R.A.T. over de erkenning en de subsidiëring van De Kelk zoals het op 23 mei 1984 tijdens de R.A.T.-vergadering werd geformuleerd, luidde als volgt:

Het gezelschap De Kelk in Brugge blijkt grotendeels enkel receptief te functioneren en de afwezigheid van een betekenisvolle beleidsnota maken het de Raad onmogelijk dit gezelschap nog langer als een instelling voor experimenteel en vormingstoneel te blijven erkennen.¹³⁰

De bespreking van de R.A.T. kwam op het volgende neer: - "gemiddeld 48 toeschouwers" - "veeleer een receptief theatertje" - "nietszeggende beleidsverklaring". Een maand later, op 16 juni 1984, richtte Karel Poma een brief aan de directie van De Kelk met de volgende tekst:

In samenspraak met de Raad van Advies voor Toneelkunst heb ik als minister beslist de toelagen voor volgend jaar in te trekken, wegens geaccumuleerde materiële problemen waaruit een onoplosbare financiële situatie is gegroeid.¹³¹

¹²⁹ Theaterjaarboek voor Vlaanderen, 1984-1985, nr. 19, Antwerpen, 1986, p. 6.

¹³⁰ Deze informatie ontving ik uit vertrouwelijke bron. Daar deze documenten niet toegankelijk zijn voor onbevoegden, kan ik mijn bronnen hier niet bekend maken.

¹³¹ Archief Teater De Kelk: brief van Karel Poma aan Rudy Geldhof, 16.06.1984.

Dat dit officiële bericht in De Kelk met een mengsel van ongeloof en verontwaardiging werd ontvangen, hoeft waarschijnlijk geen betoog. We kunnen hier terecht de vraag stellen wat de R.A.T. bezielde om van haar gebruikelijke procedure af te stappen en zonder voorafgaande verwittiging een directe intrekking van de erkenning van De Kelk te adviseren. Bovendien zijn de argumenten die de R.A.T. in haar beoordeling aangaf, volledig ongegrond. Dit zal ik nu proberen te bewijzen.

Van een financieel wanhopige situatie kan in het geval van De Kelk geen sprake geweest zijn. Het theater sloot op 30 juni 1984 zijn boekjaar af met een batig saldo van 30.171 BF. Elk jaar werd de boekhouding nagezien door een bedrijfsrevisor. Laatstgenoemde, m.n. de heer Jan Cleppe, partner van de "Colard, Van Der Meulen en C° bedrijfsrevisoren", vermeldde op 14 augustus 1984 in zijn verslag betreffende de rekeningen over het werkingsjaar 1983-1984 van de v.z.w. De Kelk, het volgende:

De rekeningen per 30 juni 1984 werden door ons nagezien overeenkomstig de algemene controlenormen van het Instituut der Bedrijfsrevisoren. Volgens het systeem der steekproeven werden de geboekte verrichtingen gecontroleerd en wij hebben de testen uitgevoerd die wij in de gegeven omstandigheden nodig achtten. Wij stelden vast dat de voorgelegde rekeningen aansluiten met de boekhouding van de vereniging. Alle boekingen werden uitgevoerd op basis van verantwoordingsstukken. Tot besluit attesteren wij dat de rekeningen over het werkingsjaar 1983-1984 van de v.z.w. Teater De Kelk, welke afsluiten met een gecumuleerd batig saldo van 30.171 frank, een eerlijke en getrouwe weergave zijn van de werkelijkheid.¹³²

Bovendien kwam elk jaar in de loop van de maand september, een inspecteur van de dienst Toneel van het Ministerie van Cultuur alles nog eens controleren, en op die controle werd dan telkens het saldo van het afgelopen jaar uitbetaald. Het was voor de minister dus vrij eenvoudig om een beeld te krijgen van de werkelijke financiële situatie van het gezelschap, en die was volledig in orde.

Na die brief van Karel Poma te hebben ontvangen, belde Rudy Geldhof diens kabinet op om een correctie van de officiële argumenten te eisen. De reden die in dat bericht werd opgegeven was immers volledig uit de lucht gegrepen. Rudy Geldhof moest zich met het volgende antwoord tevreden stellen:

O ja, het Kroonteater is ook getroffen en dat slaat op hen. We hebben een gelijkaardige brief naar beide theaterdirecteurs gestuurd.¹³³

Geldhof was hierover ten zeerste verontwaardigd; hij had dus slechts een geijkte brief ontvangen waarin de redenen voor de niet-erkenning van zijn theater voor een groot deel op het Kroonteater sloegen. Daarbij kwam nog dat de gevolgen van die administratieve fout buitensporige dimensies heeft aangenomen.

Om op de een of andere manier te kunnen doorgaan met werken, moest de v.z.w. De Kelk een lopend kaskrediet toegestaan worden. Met een dergelijke brief op zak werd dit echter onmogelijk. Rudy Geldhof herinnert zich:

Ik heb persoonlijk het geval gehad dat ik met Teater Poëzien - die de Kelk overnam - naar banken ging. Nu ja, die verkeerde reden stond er toch maar op, op die brief. En zeg jij dan tien

¹³² Archief Teater De Kelk: verslag van de heer Jan Cleppe over het werkingsjaar 1983-1984 van de v.z.w. De Kelk.

¹³³ Persoonlijk gesprek met Rudy Geldhof op 25.01.1986

keer aan die bankdirecteur dat het op het Kroontheater slaat. Dan kreeg je als antwoord: "Maar meneer Geldhof, waarom hebt u dan geen andere brief geëist?"¹³⁴

Rudy Geldhof heeft herhaalde malen op een correctie van die brief aangedrongen, maar er werd nooit op zijn aanvraag ingegaan. Officieel is het Teater De Kelk nu nog altijd afgeschaft omdat het in slechte financiële papieren zat. Het ironische van die hele toestand is dat De Kelk in datzelfde jaar voor het eerst winst begon te boeken.¹³⁵

Een tweede argument van de R.A.T. hield in dat De Kelk grotendeels enkel receptief bleek te functioneren. Om hiervoor een tegenargument te vinden, hoeft men enkel de werking van het theatertje sedert de officiële erkenning vluchtig door te nemen.

Tijdens het seizoen 1978 bracht De Kelk vier eigen producties: "Katanga Diane", "Angst en Ellende van het Derde Rijk", "Nepal" en "Bomalarm".

In het daaropvolgende seizoen stonden er vijf eigen producties en één herneming van het vorige seizoen ("Katanga Diane") op het Kelk-programma: "De Advertentie", "Winnaars en Verliezers", "De Ventster", "Première" en "Eendje, ga je mee?".

In het seizoen 1980-1981 presenteerde De Kelk drie eigen producties ("Met of zonder bomen", "Kampioenen" en "Freule Julie"), twee hernemingen ("Katanga Diane" en "Eendje, ga je mee?") en één enkele gastproductie ("Ceremonie voor een vermoorde neger").

In het seizoen 1981-1982 was het Kelkrepertoire als volgt samengesteld: drie eigen producties ("Bob en Liesbeth", "Stijloefeningen" en "God schiep de vrouw"), twee hernemingen ("Eendje, ga je mee?" en "Kampioenen") en drie gastproducties ("Jaques de fatalist", "Hé Joe? Geef het op!" en "De andere kant").

Tijdens het voorlaatste seizoen bracht De Kelk drie eigen producties ("Dagboek van een kamermeisje", "Ubu Koning" en "Het Zeepaard"), één gastproductie ("Hamlet, de jongleur") en vijf eenmalige voorstellingen van diverse aard.

In het allerlaatste seizoen presenteerde De Kelk drie eigen producties ("De Amerikaanse Pausin", "One for the road" en "Obsessie"), één herneming ("Dagboek van een kamermeisje"), één gastproductie ("Massagesalon") en zeven eenmalige voorstellingen van diverse aard. Daarenboven was De Kelk, als D-gezelschap, volgens de letter van de wet verplicht ten minste vijfenzeventig voorstellingen te geven van eigen producties. Mocht De Kelk deze regel niet in acht hebben genomen, dan kon het gezelschap eenvoudigweg niet erkend worden. En De Kelk is gedurende vijf speelseizoenen wel degelijk officieel erkend geweest.

Hoe kon men in Brussel dan beweren dat De Kelk grotendeels enkel receptief bleek te functioneren? De Kelk had weliswaar ook een receptieve werking maar, kan dat als een bezwaar meegerekend worden?

Johan Cloetens argumenteert:

Er werden ook gastvoorstellingen gebracht. Dat vond ik positief, zo brachten we telkens iets nieuws voor het publiek.¹³⁶

¹³⁴ Persoonlijk gesprek met Rudy Geldhof op 28. 01. 1987

¹³⁵ Zie bijlage blz. B47.

¹³⁶ Persoonlijk gesprek met Johan Cloetens op 21.02.1986

Ook Rudy Geldhof ziet geen graten in het combineren van een eigen werking met een receptieve werking:

Er is toch niets verkeerd aan receptief werken, zolang je eigen producties aan de normen voldoet. Zo konden we een bredere waaier aan het publiek aanbieden.¹³⁷

De derde officiële reden betrof de geringe zaalbezetting van het Teater De Kelk. Het kon in de loop der jaren op een gemiddelde zaalbezetting van negenenveertig personen rekenen. Absolute cijfers geven echter een vertekend beeld van de werkelijkheid. In procentuele cijfers bekeken, betekent dat de toneelzaal van De Kelk door de jaren heen voor tweeënzestig procent bezet was, wat toch niet zo bar slecht is. Bovendien dient rekening te worden gehouden met het maximale aantal zitplaatsen (79) in De Kelk. Een direct gevolg hiervan was dat een zeer slechte publieke opkomst in een bepaald seizoen niet meer kon worden goedge maakt.

Als we dan nog een kleine vergelijkende studie maken met andere theaters, zien we dat De Kelk, wat de publieke opkomst betreft, lang niet op de laatste plaats stond.¹³⁸

Het laatste argument van de R.A.T. betrof de beleidsverklaring van het gezelschap. Die zou volgens de Raad "nietszeggend" zijn.

Die beleidsverklaring is altijd een belangrijk element geweest in de werking van De Kelk. Er werden fundamentele zaken in gezegd over het imago van het gezelschap en over het inhoudelijke aspect van zijn werking. In die programmaverklaring hebben Rudy Geldhof en Jacky Tummers een duidelijke lijn uitgestippeld en die lijn werd zonder noemenswaardige koerswijzigingen en tamelijk consequent gevolgd. Dat die beleidsverklaring zo nietszeggend was dat de R.A.T. er een reden tot intrekking van de subsidies van maakte, is toch wel moeilijk te geloven.

Tenslotte gaf elk lid van de R.A.T. een individuele appreciatie van het artistieke werk dat in de loop van het laatste seizoen werd gepresteerd.

Dat was in De Kelk ook al niet van die aard dat het een positieve beoordeling kon hebben losgemaakt. Na "De Amerikaanse Pausin" die door het toedoen van Suzanne Juchtmans een flop werd, en "One for the road" dat mede door de regisseur mislukte, bleef het publiek weg. Zo verdween een schitterende productie als "Obsessie" van John Fowles in de mist. "Dagboek van een kamermeisje" was een herneming van een succes van het vorige seizoen en "Massagesalon" - een gastproductie van het Kroonteater - werd het grootste kassucces tijdens het laatste seizoen.

Hoewel we alle officiële argumenten die geleid hebben tot het intrekken van de Kelksubsidies één voor één kunnen weerleggen, blijven er nog een paar gegevens aan te halen die tot een negatieve appreciatie kunnen geleid hebben. Het betreft redenen die niet officieel werden meegedeeld, maar waarover men in het Brugse theatermilieu veel heeft gediscussieerd.

Een eerste reden betreft de beperkte kerngroep waarin weinig of geen afwisseling heeft plaatsgevonden tijdens al die jaren.

De Raad van Bestuur van de v.z.w. De Kelk, waarin Rudy Geldhof, diens vrouw en Leo Hubrecht zetelden, vertoonde inderdaad een zwakke structuur. Terwijl de meeste kleine gezelschappen toch proberen één of andere prominente figuur in hun bestuursraad op te nemen om die persoon als uithangbord te gebruiken, is daar in De Kelk nooit sprake van geweest.

¹³⁷ Persoonlijk gesprek met Rudy Geldhof op 29.01.1987

¹³⁸ Zie bijlage. B48.

Dit was overigens één van de argumenten die Johan Cloetens veel aanhaalde:

Ik heb er Rudy meerdere malen op attent gemaakt dat het beter zou zijn voor de uitstraling naar buitenuit, een volledige buitenstaander in de beheerraad op te nemen. Iemand die er geen werk aan zou hebben, en die onze activiteiten niet in de weg zou staan, maar die wel een zekere steun had kunnen betekenen. Ik dacht in dit verband aan een jurist of een gemeenteraadslid.¹³⁹

Zo 'n maatregel druiste echter regelrecht tegen de principes van Rudy Geldhof in. Hij wilde kost wat kost de politieke neutraliteit van zijn theater beschermen. Zelf verklaart hij:

Ik heb altijd geweigerd om een politieke kleur te bekennen. Ik heb wel een visie op de maatschappij, maar niet in verband met partijpolitiek. Achter vlaggen lopen heeft me nooit geïnteresseerd.¹⁴⁰

Die beperkte kerngroep bracht natuurlijk ook het gevaar mee dat bepaalde namen veel op de Kelkaffiche voorkwamen: Rudy Geldhof als de auteur, de vertaler of bewerker van bepaalde stukken, Leo Hubrecht als scenograaf en Jacky Tummers als regisseur. Het feit dat Jacky Tummers daar het merendeel van de regies voor zijn rekening nam, kon ook als een "artistiek bezwaar" doorgewogen hebben.

Johan Cloetens argumenteert:

Als regisseur moet je altijd goed zijn. Hoedanook, Jacky is een heel intelligent en belezen man, een bekwaam regisseur. Maar het kan niet gezond zijn om steeds met dezelfde man te werken. De voor- en nadelen van de regisseur worden doorheen de verschillende producties versterkt. Door jarenlang dezelfde regisseur te nemen, zijn sommige regieaspecten waar hij te veel of te weinig aandacht aan schenkt gecumuleerd. Met als resultaat dat we tot zeer wisselende producties kwamen, producten die zeer goed waren enerzijds, en producten die zeer slecht waren anderzijds.¹⁴¹

Ook Rudy Geldhof laat iets in die zin doorschemeren wanneer hij zegt:

(...) het is onloochenbaar dat de stempel van Jacky op de programmatie van De Kelk stond, meer zelfs dan van mij. Dat was soms werkwaardig. Ik distantieer mij daar niet van. Wanneer er achteraf kritiek is gekomen op teveel eenzijdigheid ben ik daar mede verantwoordelijk voor.¹⁴²

Enerzijds is het wel logisch dat de keuze van de stukken in De Kelk aansloot bij de persoonlijke interesses van de personen die er de artistieke leiding in handen hadden.

¹³⁹ Persoonlijk gesprek met Johan Cloetens op 21.02.1986.

¹⁴⁰ Persoonlijk gesprek met Rudy Geldhof op 25.01.1986.

¹⁴¹ Persoonlijk gesprek met Johan Cloetens op 21.02.1986.

¹⁴² Persoonlijk gesprek met Rudy Geldhof op 25.01.1986.

Anderzijds hebben Rudy Geldhof en Jacky Tummers zich niet laten verblinden door hun voorkeuren in verband met het repertoire. Dit betekent niet dat ze plots een heel seizoen met Becketts of Ionesco's zouden vullen; dat kon van hen niet verwacht worden. Maar het is duidelijk dat ze het repertoire van De Kelk ruimer opvatten dan hun persoonlijke toneelinteresses.

Hoe dan ook (bijna) altijd met dezelfde regisseur werken kon wel tot een zekere "eenzijdigheid" geleid hebben. Of Jacky Tummers inderdaad een beperkende stempel op het Kelkrepertoire zou gedrukt hebben, valt sterk te betwijfelen.

Alleen al qua stijl werden er verschillende procedés gehanteerd. In De Kelk is men begonnen met "De Geliefde Stem". Zeer gesimplificeerd gezegd was dit een burgerlijk psychologisch drama en zo zijn er nog vele in De Kelk opgevoerd.

Maar daar werd ook een "Ubu Roi" gebracht, een bijzonder extraverte groteske, op de rand van het vulgaire af. De Kelk presenteerde tevens zoiets als de "Stijloefeningen", puur cabaret.

Ook politiek geëngageerd toneel maakte deel uit van het Kelkrepertoire. Voorbeelden hiervan waren: "Kampioenen" en "Angst en Ellende van het Derde Rijk".

Omdat Jacky Tummers in al die jaren geprobeerd heeft het spectrum van het realisme zo breed mogelijk op te vatten, waren de stukken binnen de realistische procedés evenmin onderling vergelijkbaar.

Hier past een kleine vergelijking met de speelstijl van De Korrekelder te Brugge. Daar waren veel meer regisseurs werkzaam en in tegenstelling tot De Kelk was er veel meer sprake van een uitgesproken Korre-stijl. Wanneer men een stuk kende, kon men wel verwachten wat men op de planken van De Korre zou te zien krijgen, iets wat in De Kelk onmogelijk was.

Het Kelkpubliek kon van deze "artistieke eenzijdigheid" weinig gemerkt hebben. De namen die veel op de affiche voorkwamen, waren die van de personen die achter de schermen werkten.

Maar theater vindt plaats op het toneel wanneer de lichten aangaan en de acteurs beginnen te spelen. En op het Kelktonaal zijn er in de loop der jaren toch heel wat stijlvariaties te zien geweest. Er waren wel een aantal acteurs die geregeld in De Kelk optraden. Maar het waren dan ook die personen met wie Jacky Tummers heel goed kon samenwerken. In een gezelschap waar de acteurs in een vast verband werken, is het gevaar voor eenzijdigheid trouwens nog groter.

In de pers werd De Kelk wel eens vaker verweten te veel stukken met een kleine bezetting te presenteren.

Dit was weer een moeilijkheid van dit kleine theater. Rudy Geldhof wilde best wel eens een grotere bezetting op de planken zetten, maar zag zich dan geconfronteerd met de beperkte financiële middelen van het gezelschap.

Anderzijds mag men niet uit het oog verliezen dat die Kelkproducties met een kleine bezetting tot de hoogtepunten in het Brugse toneelleven mogen gerekend worden. We denken hierbij aan: "Katanga Diane", "Het Souper", "Obsessie", "De Geliefde Stem", "Première", "Kampioenen", "Dagboek van een kamermeisje" en "En God schiep de Vrouw".

Men hoeft geen specialist terzake te zijn om in te zien dat alle argumenten (zowel officieel tegen De Kelk ingebracht als de vermoedelijke bezwaren) die de R.A.T. tot een negatieve appreciatie kunnen gebracht hebben, één voor één te weerleggen zijn.

De Kelk werd "ter dood veroordeeld" zonder gehoord te worden. Dit gezelschap is het slachtoffer geworden van de besnoeiingsacties van de overheid en het werd op een zeer onverwachte en oneerlijke wijze van de kaart geveegd.

De directie van De Kelk heeft nooit de kans gekregen om zich tegen deze maatregel te verdedigen. Hierbij kunnen we de vraag stellen of men in De Kelk wel degelijk de kans gegrepen heeft om aan die ontevredenheid ruchtbaarheid te geven.

Er viel wel een zeker fatalisme te bespeuren bij de leden van de Raad van Bestuur.

Johan Cloetens geeft dit toe:

Ja, dat had dus moeten gebeuren en ik neem het de beheerraad van De Kelk nog steeds kwalijk dat dit nooit gebeurd is. Er waren aanvankelijk plannen om een brief te sturen naar de minister met de vermelding dat ze zich erbij neerleggen, maar dan onder fel protest. Wat ik onmiddellijk zou geweigerd hebben te ondertekenen. Ik heb de Raad van Beheer geadviseerd een heftig protest te laten horen via de pers, via de Vlaamse Vereniging voor Theater Directeurs (V.V.T.D.), aan het adres van de R.A.T. Tot mijn grote spijt is dit nooit gebeurd.¹⁴³

De Raad van Bestuur van het Teater De Kelk legde zich dus bij deze overheidsmaatregel neer, zonder verder van zich te laten horen.

Rudy Geldhof argumenteert:

Er iets tegen doen? Wat je er ook tegen doet, die beslissing was er.
(...) ik bedoel, je kon niet anders dan zoiets aanvaarden onder protest. Maar wat het protest ook inhield, je moet realistisch zijn, dat is onomkeerbaar, zo 'n beslissing.¹⁴⁴

Niemand zou werkloos worden door de werking van het theater stop te zetten. Op het ogenblik dat de subsidies werden ingetrokken, hadden bepaalde leden van De Kelk reeds andere vooruitzichten. Alleen Rudy Geldhof had nieuwe toekomstplannen voor zijn theatertje. Hij wilde De Kelk herorganiseren. Heel precieze plannen had hij nog niet uitgedokterd, maar hij had er tijdens het voorlaatste seizoen zijn medewerkers reeds vaag over geïnformeerd. Hij was van plan om zijn gezelschap te laten samensmelten met een ander theater om grotere dingen te kunnen opzetten.

Terwijl Rudy Geldhof plannen smeedde om met De Kelk een andere koers te volgen, lagen de toekomstplannen van Leo Hubrecht en Johan Cloetens op een ander terrein. Laatstgenoemde had naar eigen zeggen "zin om grotere dingen te doen" en voor het einde van De Kelk in zicht was, keek hij reeds uit naar een nieuwe taak. Leo Hubrecht, die ook voor andere Vlaamse gezelschappen werkte, voelde zijn enthousiasme van het begin slinken.

Zelf herinnert hij zich:

Het engagement was veel groter bij de start. Het was goed voor De Kelk dat we subsidies kregen, en dat is in piek naar omhoog gegaan, we gingen goed vooruit. Totdat het moment kwam dat het Dekreet zwaarder woog dan de artistieke bezigheden.¹⁴⁵

Jacky Tummers bleef De Kelk trouw en dacht niet aan één of andere koerswijziging. Maar ook hij had De Kelk niet nodig "om den brode".

¹⁴³ Persoonlijk gesprek met Johan Cloetens op 21.02.1986.

¹⁴⁴ Persoonlijk gesprek met Rudy Geldhof op 28.01.1987.

¹⁴⁵ Persoonlijk gesprek met Leo Hubrecht op 06.03.1986.

Waarom bracht nu het intrekken van de subsidies onmiddellijk een stopzetting van De Kelkactiviteiten mee? Tussen 1973 en 1979 had De Kelk zich ook met eigen inkomsten weten recht te houden. Maar Rudy Geldhof, verbitterd door het optreden van de overheid, wenste niet meer op dezelfde manier verder te werken:

Zoals de omstandigheden toen in elkaar zaten, wilde ik niet meer verder werken. Bepaalde theaters hebben zich toen geprostitueerd om hun subsidies te redden. Dat is iets wat ik altijd zou geweigerd hebben. Dat is dan één en al geforceerde boel. Ik ben niet blij dat het met De Kelk afgelopen is, maar de manier waarop je voelde dat het zou groeien, dat er telkens controleurs aan je deur zouden staan om schoolmeester te spelen, nee. Dan zeg ik liever: doe het zelf!¹⁴⁶

Rekening houdend met alle aangegeven informatie, is het nog steeds niet duidelijk waarom De Kelk zo plotseling moest verdwijnen. Iedereen wist dat er besnoeiingen zouden doorgevoerd worden, maar niemand had ooit verwacht dat De Kelk bij de slachtoffers zou gerekend worden. Vooral dan omdat De Kelk tussen de andere Vlaamse gezelschappen zeker niet de laatste plaats bekleedde.¹⁴⁷ Iedereen heeft echter wel zijn eigen mening over deze maatregel.

In dit verband kan het best interessant zijn om even de "geest" van de R.A.T. te illustreren door te vermelden wie er zoal in zetelt en om dat dan te toetsen aan de toenmalige evaluatie van de R.A.T.

Zo heb je René Verreth (C.V.P.) van het Mechels Miniatuur Teater: het M.M.T. werd gunstig beoordeeld en kreeg 4,3 miljoen BF. subsidies meer.

Er is Marcel Van Spaandonck (S.P.) van de Raad van Bestuur van het Nederlands Toneel Gent: het N.T.G. werd gunstig beoordeeld en kreeg 5 miljoen BF. erbij.

Hilde Uitterlinden (S.P.) van de Internationale Nieuwe Scène kreeg een "gunstig" en 2,3 miljoen BF. erbij.

Ook Jaak Van De Velde (P.V.V.) van Arena zetelt in de Raad: toen kreeg Arena een gunstige beoordeling en 3,5 miljoen BF. erbij.¹⁴⁸

Deze gegevens helpen wel een stuk van het Kelkmysterie oplossen. Het Teater De Kelk had geen politieke kleur, het was een klein theater, het had geen vertegenwoordiger in de Raad en het lag in Brugge, ergens ver weg van Brussel. Daarbij komt nog dat in die Raad geen enkele vertegenwoordiger van West-Vlaanderen of Limburg afkomstig is. Het zal dan ook wel geen toeval geweest zijn dat het precies een West-Vlaams (De Kelk) en een Limburgs (het Kroonteater) toneelgezelschap waren, die in 1984 van de lijst der officiële erkende theaters werden geschrapt.

¹⁴⁶ Persoonlijk gesprek met Rudy Geldhof op 25.01.1986.

¹⁴⁷ Zie bijlage. B48.

¹⁴⁸ Theaterjaarboek voor Vlaanderen, 1984-1985, nr. 19, Antwerpen, 1986, p. 7.

Redenen tot het intrekken van subsidies kan men natuurlijk altijd vinden. Maar de vraag die hierbij moet gesteld worden is: "Waren die bezwaren die tegen De Kelk hebben doorgewogen enkel en alleen van toepassing op dat theater?"

De enige conclusie die we hierbij kunnen trekken is dat De Kelk het slachtoffer geworden is van een groep mensen die op een tamelijk incompetente en zeer willekeurige wijze hebben geoordeeld over het bestaansrecht van een theatertje dat gedurende tien jaar heeft bewezen in het Brugse culturele leven geen overbodige luxe te zijn geweest.

BESLUIT

De belangrijkste vraag die wij bij dit besluit kunnen stellen luidt: "Had De Kelk een eigen cachet, had het m.a.w. als kamertheater een eigen functie te vervullen, vooral dan in Brugge waar het theaterleven reeds bepaald werd door de Stadsschouwburg, de Korrekelder en Teater 19?"

Het opnemen van het Teater De Kelk in de groep van de beroepstheaters, was zeker niet toegeven aan wildgroei, en dat zal ik, in dit laatste deel van mijn verhandeling, proberen te bewijzen.

Uit de voorgaande bladzijden blijkt dat De Kelk geen spectaculaire geschiedenis heeft gekend: er werd van in het begin een duidelijke lijn uitgestippeld en die lijn werd zonder noemenswaardige koerswijzigingen en tamelijk consequent gevolgd.

Rudy Geldhof en Jacky Tummers zijn hun beginprincipes steeds trouw gebleven: de klemtoon lag duidelijk op het brengen van herkenbaar toneel dat aansloot bij actuele menselijke problemen. Hierbij lieten zij zich nooit verleiden om werk van een duidelijk te laag niveau te brengen. Zij verkozen daarentegen het moeilijke toneelwerk, wat soms wel eens ten koste van de publieke opkomst gebeurde.

In het begin dat De Kelk als beroepstheater functioneerde, deden Rudy Geldhof en Jacky Tummers relatief minder toegevingen om volle zalen te halen dan in de latere jaren. Naarmate ze zagen dat De Kelk met bepaalde moeilijke toneelstukken weinig volk lokte, hebben ze de gevolgen moeten overwegen en geprobeerd om er af en toe eens een kaskraker tussen te krijgen, zonder daarom hun principes betreffende het "commerciële theater" te laten varen.

Met een dergelijke politiek hebben Geldhof en Tummers dan ook producties gebracht die tot de hoogtepunten van het Brugse theaterleven in de jaren zeventig en tachtig kunnen gerekend worden. Voorbeelden daarvan zijn: "Het Souper", "De Geliefde Stem", "Katanga Diane", "Stijloefeningen", "En God schiep de Vrouw", "Dagboek van een kamermeisje", "Wunschkonzert" en "Obsessie". Daarbij kwam nog de heel specifieke taak van het Teater De Kelk: op basis van een nauwe samenwerking tussen de auteur (Rudy Geldhof) en de regisseur (Jacky Tummers) regelmatig een "huisstuk" te creëren. Deze toneelproducties waren dan ook meteen wereldcreaties. Voor wie dat een groot woord mocht vinden, mag niet vergeten worden dat het Teater De Kelk met Rudy Geldhof en Jacky Tummers een auteur en een regisseur van formaat in huis had. Deze samenwerking werd in Brugge zo 'n beetje het "visitekaartje" van De Kelk. Het is onder andere ook hierdoor dat De Kelk zich van de andere Brugse theaters onderscheidde. De Stadsschouwburg bracht voor elk wat wils en vergat daarbij wel eens toneel aan te bieden. Tegenover de andere kamertheaters waren de posities van De Kelk nog duidelijker. De Korre presenteerde een repertoire dat bestond uit moderne (commerciële) stukken voor een ruim publiek en aangepast aan de ruimte. Teater 19 was een soort tweede plateau van Arca-Gent en specialiseerde zich vooral in het experimentele genre, iets wat De Kelk a priori verwierp.

In Teater De Kelk werden ook nooit stukken gespeeld die reeds door een ander gezelschap in Brugge waren opgevoerd. Dit theatertje was dan ook een begrip in de Vlaamse theaterwereld, omdat het steeds op zoek ging naar nieuwe auteurs en stukken. De verantwoordelijken voor het repertoire kunnen er trouwens prat op gaan dat zijn bepaalde auteurs in het Nederlandse taalgebied hebben geïntroduceerd. Ik denk hierbij aan: Urs Widmer, Stephen Poliakoff, John Cromwell, Gilbert Léautier, Jeannine Worms, Raoul Mestre, Esther Vilar en Edward J. Moore.

De Kelk heeft dus onbetwistbaar het repertoire van Vlaanderen vernieuwd en dat is dan meteen één van de verdiensten van dit kleine theater geweest.

Tijdens de bestaansgeschiedenis van De Kelk noteren wij maar liefst vijf wereldcreaties ("Katanga Diane", "Bob en Liesbeth", "Winnaars en Verliezers", "Twee Vrouwen" en "Kampioenen") en negen creaties voor het Nederlandse taalgebied en België ("One for the Road", "Dagboek van een kamermeisje", "De Amerikaanse Pausin", "Met of zonder bomen", "De Ventster", "Première", "Bomalarm", "Nepal", en "Angst en Ellende van het Derde Rijk").

Anderzijds vonden ook stukken van bekende auteurs hun weg in De Kelk: Jen Cocteau, Franz Xaver Kroetz, Roger Hirson, Bertolt Brecht, Natalia Ginzburg, August Strindberg, Raymond Queneau, Dario Fo, Octave Mirbeau, Alfred Jarry en John Fowles.

Een andere verdienste van De Kelk ligt in het feit dat het aan jonge toneelmensen kansen heeft gegeven, zij het wel met wisselend succes.

Ook bepaalde amateuracteurs van de betere soort vonden er hun weg naar het podium, ik denk hierbij aan Raymond Willems.

In het begin kwam het publiek schoorvoetend naar De Kelk. Langzamerhand begon men in de buurt echter vertrouwd te raken met het intieme zaaltje in de Langestraat, en het direct contact met de acteurs en aan het hoge artistieke niveau van de voorstellingen. Het aantal toeschouwers in De Kelk begon dan ook na de eerste jaren geleidelijk te stijgen om tijdens de seizoenen 1981-1982 en 1982-1983 een absoluut hoogtepunt te bereiken.

De Kelk werd stilaan een begrip in Brugge.

Tenslotte lag het typische van De Kelk ook in de speciale atmosfeer van dit kamertheatertje. Die sfeer werd gekenmerkt door een hechte band tussen de leden van de kerngroep. "Het was er prettig werken": vonden de acteurs die er geregeld optraden.

Ook toneelmensen van andere theaters vonden geregeld de weg naar het sympathieke complex in de Langestraat. Hiermee denk ik te kunnen besluiten dat de oprichting van De Kelk geen overbodige luxe is geweest, zoals Daan Bauwens doet uitschijnen¹⁴⁹, maar tegemoetkwam aan de interesse van de Bruggelingen.

Maar de besparingsmaatregelen die de overheid in 1984 heeft getroffen, maakten een abrupt einde aan de verdere expansie van dit veelbelovende Brugs theatertje.

¹⁴⁹ Daan Bauwens, Kan iemand ons vermaken?, Documentaire over teater en samenleving in Vlaanderen. Gent, Masereelfonds, 1980, p.80.

BIBLIOGRAFIE

A. BIBLIOGRAFIE OVER DE KELK EN DE MEDEWERKERS

- Carel ALPHENAAR, Rob ERENSTEIN, Jaak VAN SCHOOR, Ingrid VAN DER VEKEN en Eva COSSEE, De Goden van het theater. 22 Nederlandse en Vlaamse toneelschrijvers aan het woord, Westbroek, Harlelijk Uitgeverij, 1983.
- Walter BAES, "Brugsch volkscafé werd geslaagd theatertje", De Standaard, 19.11.1980.
- Daan BAUWENS, Kan iemand ons vermaken? Dokumentaire over theater en samenleving in Vlaanderen, Gent, Masereelfonds, 1980.
- Wil BECKERS, Leo GEERTS, Rafael VANDERMEERSCH, Nieuw Vlaams Teater, voor een eigen dramaturgie, uitgegeven ter gelegenheid van 10 jaar NVT, 1983.
- Jan VAN DAMME, "Portret van Rudy Geldhof, auteur van "De Vrije Madam", Brugsch Handelsblad, 09.09.1983.
- Herman HALET, "Een Kelk vol met teater. Zesde speelseizoen als experimenteel vormingsteater", Het Nieuwsblad, 23.09.1981.
- Alfons VAN IMPE, "Toneelschrijven in Vlaanderen (1945-1980)", Ons erfdeel, jg. 25, nr. 3, pp. 360-367.
- Geert VAN MAELE, "Interview: Rudy Geldhof", Brugsch Handelsblad, 30.12.1977.
- Jon MISSELYN, "Rudy Geldhof: door de routine heb je de neiging jezelf te plagiëren", Vlaams Weekblad, jg. 51, nr. 44, 13.11.1981.
- Jon MISSELYN, "Het Brugse teater in de piepzak", Kan't? jg. 1, nr. 4, januari 1984, pp. 25-30.
- Jon MISSELYN, "De creatieve malaise in het theater", Kan't? jg. 1, nr. 9, juni 1984, pp. 26-28.
- Jon MISSELYN, "Brugse teaters ter dood veroordeeld", Kan't?, jg. 1, nr. 12, september 1984, pp. 36-38.
- Jon MISSELYN, "Jacky Tummers: ik ben nooit door missionarisgevoelens bezielid geweest", Kan't?, jg. 2, nr. 15, december 1984, pp. 26-28.
- Jaak VAN SCHOOR, De Vlaamse dramaturgie sinds 1945, Brussel, Stichting Theater en Cultuur, 1979.
- (-), "Bruggeling Rudy Geldhof wint provinciale prijs voor letterkunde", Brugsch Handelsblad, 14.01.1983.
- (-), "Brugs toneelauteur wint belangrijke prijs", Brugsch Handelsblad, 14.08.1980.
- (-), "Rudy blijft scoren", Uilenspiegel, wijkblad, De Plaats 11, Knesselare, april 1981.
- (-), "Rudy Geldhof: tevreden toneelauteur", Het Volk, 28/29.10.1978.
- (-), "Rudy Geldhof wint prijs voor toneel", De Standaard, 14.01.1983.

B. BIBLIOGRAFIE OVER ELKE PRODUCTIE AFZONDERLIJK

DE GELIEFDE STEM

- G.V.M., "Rita Lommée op haar best in De Geliefde Stem", Brugsch Handelsblad, 28.01.1977.
- G. MEULEMAN, "Nieuw kamertheater De Kelk ingespeeld", Het Volk, 26.01.1977.
- H.P., "Theater De Kelk heropend met Cocteau's Geliefde Stem", Het Laatste Nieuws, 31.01.1977.

WERELDOORLOG 2 ½

- J.V.D., "Een Kelk vol schuimwijn van de betere kwaliteit", Brugsch Handelsblad, 20.05.1977.
- Gn, "Brugsche Kelk met vrolijke droesem", De Standaard, 12.05.1977.
- D.S., "Wereldoorlog 2 ½ in theater De Kelk", De Volksgazet, 20.05.1977.
- (-), "Wereldoorlog 2 ½ in teater De Kelk", Vlaams Weekblad, 20.05.1977.

HET SOUPER

- S.B., "Het Souper in De Kelk", Het Volk, 16.12.1977.
- J.V.D., "Het Souper, een overtuigende herneming in De Kelk", Brugsch Handelsblad, 18.12.1977.
- (Gn), "Het Souper in Brugse Kelk", Het Nieuwsblad, 16.12.1977.
- D.S., "Het Souper voor fijnproevers", Vlaams Weekblad, 24.12.1977.
- P.S., "Geldhofs Souper in eigen Kelk", Het Laatste Nieuws, 20.12.1977.
- wb, "Toneel in Brugse kleine teaters", Het Nieuwsblad, 20.01.1978.

TWEE VROUWEN

- R. ARTEEL, "In Twee Vrouwen domineert de man", Knack, 15.03.1978.
- J.V.D., "Twee Vrouwen, belangrijke creatie in De Kelk", Brugsch Handelsblad, 10.03.1978.
- (Gn), "Rudy Geldhof bevestigt met Twee Vrouwen", Het Nieuwsblad, 14.03.1978.
- J.V.H., "Twee Vrouwen bevestigt rollenpatronen", De Standaard, 10.03.1978.
- F. VANHEE, "Twee Levensechte Vrouwen", Spectator, 23.03.1978.

OUDE SUKSESSEN

- R.A., "Oude Suksessen", Knack, 26.04.1978.
- J.V.D., "Oude Suksessen, een must voor mensen met toneelervaring", Brugsch Handelsblad, 22.04.1978.
- (Garm.), "Oude Suksessen in theater De Kelk", Het Volk, 03.05.1978.
- (Gn), "Stille zelfmoord in De Kelk", Het Nieuwsblad, 18.04.1978.

KATANGA DIANE

- J.V.D., "Nieuw Werk van Rudy Geldhof boven de doopvont gehouden", Brugsch Handelsblad, 06.01.1978.
- (Gn), "Lijdenskelk van Katanga Diane", Het Nieuwsblad, 06.01.1978.
- G. MEULEMAN, "Katanga Diane: Vlaamse creatie met diepgang in theater De Kelk", Het Volk, 03.10.1978.
- (D.S.), "Katanga Diane, zotheid der eerbaarheid", Vlaams Weekblad, 14.10.1978.
- F.V., "Rudy Geldhof grijpt nogmaals uit het leven", Spectator, 14.10.1978.
- N. VERSCHOORE, "Rudy Geldhofs biecht van Katanga Diane", Het Laatste Nieuws, 10.10.1978.

ANGST EN ELLENDE VAN HET DERDE RIJK

- Roger ARTEEL, "Brecht en het Derde Rijk", Knack, 13.12.1978.
- J.V.D., "Brecht in De Kelk met Angst en Ellende van het Derde Rijk", Brugsch Handelsblad, 08.12.1978.
- (Garm.), "Gereduceerde maar efficiënte Brecht in Teater De Kelk", Het Volk, 05.06.1978.
- Jon MISSELYN, "Pijnlijke angst in teater De Kelk", Burgerwelzijn, 07.12.1978.
- Uc., "Angst en Ellende van het Derde Rijk in De Kelk te Brugge", Het Laatste Nieuws, 11.12.1978.

NEPAL

- Roger ARTEEL, "Mèèr zit in Widmers Nepal", Knack, 21.03.1979.
- J.V.D., "Nepal in De Kelk", Brugsch Handelsblad, 03.03.1979.
- (Garm.), "Nepal, bizarre bedoening", Het Volk, 06.03.1979.
- (Gn), "Spelen op dubbele bodem. Oorlog in kabaretvorm", Het Nieuwsblad, 02.03.1979.
- Jon MISSELYN, "Nepal in de Kelk", E3, 02.03.1979.
- (D.S.), "Vlucht uit pollutiestad", Vlaams Weekblad, 09.03.1979.
- Daniël STEEVENS, "Nepal: vlucht uit de pollutie", De Morgen, 06.03.1979.

BOMALARM

- R. A., "Bomalarm: één grote schreeuw", Knack, 25.04.1979.
- J.V.D., "Bomalarm, of zin en onzin in De Kelk", Brugsch Handelsblad, 27.04.1979.
- (Gn) "Poliakoffs Bomalarm, luidruchtig tijdsbeeld", Het Nieuwsblad, 25.04.1979.
- Jon MISSELYN, "Disco-teater in De Kelk", Burgerwelzijn, 26.04.1979.
- D.S., "Rumoerig Bomalarm", Vlaams Weekblad, 02.05.1979.
- P.S., "Wrang Bomalarm in Brugsch theater De Kelk", Het Laatste Nieuws, 08.05.1979.

DE ADVERTENTIE

- J.V.D., "De Advertentie: verzorgde versie van minder goed stuk", Brugsch Handelsblad, 05.10.1979.
- (Gn), "Rita Lommé Superlatief", De Standaard, 12.10.1979.
- Ghislain LANGASKENS, "Nieuw Seizoen in De Kelk", De Morgen, 05.10.1979.
- Jon MISSELYN, "Knappe advertentie in De Kelk", Burgerwelzijn, 04.10.1979.
- Daniël STEEVENS, "De Advertentie" Les F... op zijn Italiaans", Vlaams Weekblad, 12.10.1979.

WINNAARS EN VERLIEZERS

- J.V.D., "Winnaars en Verliezers". Rudy Geldhof steeds zichzelf langs kronkelende wegen", Brugsch Handelsblad, 04.12.1979.
- (G.H.), "Vlaams toneel van de bovenste plank, Winnaars en Verliezers in teater De Kelk", Het Volk, 01.12.1979.
- Jon MISSELYN, "Nieuw stuk van Rudy Geldhof in De Kelk", Burgerwelzijn, 03.12.1979.
- Daniël STEEVENS, "Winnaars en Verliezers", Vlaams Weekblad, 07.12.1979.

DE VENTSTER

- GN, "Een Kelk vol lijden", De Standaard, 17.01.1980.
- A.V., "Ventster verdrinkt in woordenvloed", Het Laatste Nieuws, 30.01.1980.

PREMIERE

- Roger ARTEEL, "Première, de strijd van een alcoholiste", Knack, 02.04.1980.
- J.V.D., "Première: hou je van toneel als toneel?", Brugsch Handelsblad, 29.03.1980.
- Gn, "Tussen Spiegel en fles twee actrices", De Standaard, 26.03.1980.

MET OF ZONDER BOMEN

- Roger ARTEEL, "Met of zonder bomen in De Kelk, absurd-poëtische echtscheiding", Knack, 27.10.1980.
- ch., "Toneel in de Kelk te Brugge", Het Laatste Nieuws, 21.10.1980.
- J.V.D., "Weinig denderend met of zonder bomen", Brugsch Handelsblad, 17.10.1980
- JEMPIE, "Met of zonder bomen?", Vlaams Weekblad, 10.10.1980.
- Jon MISSELYN, "Met of zonder bomen in de Kelk", E3, 09.10.1980.
- Fred SIX, "Een grijs sprookje", De Standaard, 11.10.1980.
- F. VANHEE, "Theater De Kelk: Met of zonder bomen", Spectator, 17.10.1980.

KAMPIOENEN

- Roger ARTEEL, "Voetbal en politiek", Knack, 17.12.1980.
- J.V.D., "Sterk toneel met politieke inzet", Brugsch Handelsblad, 06.12.1980.
- Fred SIX, "Mager teater-verhoor in De Kelk", De Standaard, 29.11.1980.

FREULE JULIE

- J.V.D., "Verrassende Strindberg in teater De Kelk", Brugsch Handelsblad, 30.01.1981.
- Fred SIX, "Freule Julie op de vlakte", De Standaard, 31.01.1981.

BOB EN LIESBETH

- J.V.D., "Bob en Liesbeth, een nieuw stuk van Rudy Geldhof", Brugsch Handelsblad, 27.11.1981.
- Jempie, "Na de onervaren liefde, het onervaren stuk", Vlaams Weekblad, 20.11.1981.
- Fred SIX, "Gebroken harten in De Kelk", De Standaard, 23.11.1981.
- F. VANHEE, "Bob en Liesbeth, een eeuwenoud thema in De Kelk", Spectator, 06.12.1981.

STIJLOEFENINGEN

- Daan BAUWENS, "Kwestie van Stijl", De Morgen, 09.01.1982.
- J.V.D., "Heerlijke leuke Stijloefeningen", Brugsch Handelsblad, 06.01.1982.
- Fred SIX, "Stijloefeningen verliezen hun virtuositeit", De Standaard, 30.12.1981.
- P.S. "Groteske Stijloefeningen in de Kelk te Brugge", Het Laatste Nieuws, 03.01.1982.

EN GOD SCHIEP DE VROUW

- Roger ARTEEL, "En God schiep de Vrouw, Feminisme aanleiding tot sterk akteren", Knack, 03.03.1982.
- Daan BAUWENS, "En God schiep de vrouw... maar hoe!", De Morgen, 02.02.1982.
- J.V.D., "Prima toneel in De Kelk. En God schiep de vrouw", Brugsch Handelsblad, 26.02.1982.
- Fred SIX, "De Kelk op niveau met Fo-vertolking", De Standaard, 24.02.1982.

DAGBOEK VAN EEN KAMERMEISJE

- J.V.D., "Dagboek van een kamermeisje in De Kelk een must!", Brugsch Handelsblad, 01.10.1982.
- (jl), "De Kelk: (onthullend) dagboek van een kamermeisje", E3, 30.09.1982.
- Jon MYSSSELYN, "Dagboek van een kamermeisje", Vlaams Weekblad, 02.10.1982.
- Fred SIX, "Dagboekmonoloog van kamermeisje", De Standaard, 02.10.1982.
- F. VANHEE, "Dagboek van een kamermeisje in De Kelk", Spectator, 09.10.1982.

UBU KONING

- Roger ARTEEL, "Ubu Koning in De Kelk", Knack, 24.11.1982.
- J.V.D., "De Kelk op het kookpunt met Ubu Koning", Brugsch Handelsblad, 20.11.1982.
- Jon MISSELYN, "Koning Ubu in De Kelk!", Burgerwelzijn, 19.11.1982.
- Fred SIX, "Ubu Roi als een boerde", De Standaard, 19.11.1982.

HET ZEEPAARD

- Fred SIX, "Het Zeepaard: realistische zedenschets", De Standaard, 05.02.1983.

DE AMERIKAANSE PAUSIN

- J.V.D., "De Amerikaanse Pausin met veel vragen in De Kelk", Brugsch Handelsblad, 04.11.1983.
- Jon MISSELYN, "Knap stuk over de corruptie van de Kerk", Burgerwelzijn, 03.11.1983.
- Fred SIX, "Pausin speelt slecht teater", De Standaard, 03.11.1983.

ONE FOR THE ROAD

- Fred SIX, "Lotgevallen van een ouwelijke puber", De Standaard, 06.01.1984.

OBSESSIE

- J.V.D., "Obsessie wordt een obsessie in Teater De Kelk", Brugsch Handelsblad, 02.03.1984.
- Fred SIX, "Obsessie beklemmend", De Standaard, 02.03.1984.
- (-), "Obsessie in theater De Kelk: hommage aan Hitchcock!", Het Laatste Nieuws, 08.03.1984.

C. BIBLIOGRAFIE: ALGEMEEN

- Archief Teater De Kelk, Gent, Teater Poëzien, 1973-1984.
- Dyane ABS, Willy DE GREEF, Günther SERGOORIS, Blijf niet gelaten op wonderen wachten. Benaderingen van het vormingstheater van 1968 tot nu, Antwerpen, W. Soethoudt, 1979.
- Dina van BERLAER-HELLEMANS, Marianne van Kerckhoven, Tot lering en vermaak: 9 manieren voor tien jaar vormingstheater, Antwerpen, W. Soethoudt, 1982.
- Dina van BERLAER-HELLEMANS, Marianne van KERCKHOVEN, Luk vanden DRIES, Het politieke theater heeft je hart nodig, Antwerpen, W. Soethoudt, 1982.
- Pierre BOUDENS, Hedwig DACQUIN, Albert SETOLA, Mia SIMOENS-COOLS en Charles VERLINDE, Twintig jaar Korrekelder, Brugge, De Korre vzw, 1980.
- Bertolt BRECHT, Stücke aus dem Exil. Erster Band. Die Rundköpfe und die Spitzköpfe. Furcht und Elend des dritten Reiches, Berlin, Frankfurt, Suhrkamp Verlag, 1957.
- Jean Cocteau, La voix humaine. Pièce en un acte, Paris, Stock, 1930.
- John FOWLES, The Collector, New York, A. Laurel Edition, 1984.
- Rudy GELDHOF, Het Souper, Wuustwezel, Hedendaags Nederlands Toneel, 4e jg., nr. 15, 1978.
- Rudy GELDHOF, Katanga Diane, Stencil, 1978.

- Rudy GELDHOF, Twee Vrouwen, Stencil, 1978.
- Rudy GELDHOF, Winnaars en Verliezers, Deurne, W. Beckers, 1979.
- Rudy GELDHOF, Bob en Liesbeth, Stencil, 1981.
- Natalia GINZBURG, L'Inserzione. Ti ho Sposata per allegria e altra commedia, Torino, Einaudi, 1968.
- INFORMATIEBLAD TEATER DE KELK v.z.w.
jg. 1, nrs. 1-5, sept. 1976 - juni 1977.
- INFORMATIEBLAD TEATER DE KELK v.z.w.
jg. 2, nrs. 1-5, sept. 1977 - juni 1978.
- INFORMATIEBLAD TEATER DE KELK v.z.w.
jg. 3, nrs. 1-5, sept. 1978 - juni 1979.
- INFORMATIEBLAD TEATER DE KELK v.z.w.
jg. 4, nrs. 1-5, sept. 1979 - juni 1980.
- INFORMATIEBLAD TEATER DE KELK v.z.w.
jg. 5, nrs. 1-5, sept. 1980 - juni 1981.
- INFORMATIEBLAD TEATER DE KELK v.z.w.
jg. 6, nrs. 1-5, sept. 1981 - juni 1982.
- INFORMATIEBLAD TEATER DE KELK v.z.w.
jg. 7, nrs. 1-5, sept. 1982 - juni 1983.
- INFORMATIEBLAD TEATER DE KELK v.z.w.
jg. 8, nrs. 1-5, sept. 1983 - juni 1984.
- Alfred JARRY, Ubu Roi ou les Polonais, Paris, Editions Fasquelle, 1965.
- Franz Xaver KROETZ, Gesammelte Stücke, Frankfurt-am-Main, Suhrkamp Taschenbücher, 1975.
- Raoul MESTRE, Campeones, Madrid, Stencil, 1980.
- Rita PASSENIERS, Twintig jaar Teater Vertikaal, Gent, Uitgave Provinciebestuur Oost-Vlaanderen, 1981.
- Stephen POLIAKOFF, Hitting Town & City Sugar, London, Eyre Methuen, 1978.
- PROGRAMMABROCHURES TEATER DE KELK v.z.w. Brugge, Langestraat, 69, 1976-1984.
- Raymond QUENEAU, Exercices de Style, Nouvelle édition revue et corrigée, Paris, Gallimard, 1947.
- August STRINDBERG, Freule Julie. Een naturalistisch treurspel. Uit het Zweeds vertaald door R. Ter Laan, Amsterdam, J.M. Meulenhoff, 1919.
- TEATERJAARBOEK VOOR VLAANDEREN, nrs. 12-19, Uitgegeven onder de auspiciën en met de steun van de Minister van Nederlandse Cultuur, 1977-1985.

- Esther VILAR, De Amerikaanse Pausin, Uit het Frans vertaald door Rudy Geldhof, stencil, 1983.

D. MONDELINGE BRONNEN

- Persoonlijk gesprek met Raymond Willems op 12.01.1986
- Persoonlijk gesprek met Rudy Geldhof op 25.01.1986
- Persoonlijk gesprek met Johan Cloetens op 21.02.1986
- Persoonlijk gesprek met Leo Hubrecht op 06.03.1986
- Persoonlijk gesprek met Jacky Tummers op 18.03.1986
- Persoonlijk gesprek met Jacky Tummers op 14.04.1986
- Persoonlijk gesprek met Rita Lommée op 17.11.1986
- Persoonlijk gesprek met Raymond Willems op 03.12.1986
- Persoonlijk gesprek met Rudy Geldhof op 28.01.1987
- Persoonlijk gesprek met Suzanne Saerens op 05.03.1987

Globaal Persoordeel over de Kelk-Producties

"DE GELIEFDE STEM" (Jean Cocteau)

KRANT /TIJDSCHRIFT	REGIE	VERTOLKING	ALGEMENE APPRECIATIE
HET VOLK	-	"Die opdracht was <u>Rita Lommée</u> een tikje te zwaar, hoewel zij er bepaald verdienstelijk uit te voorschijn komt"	"de openings- produktie mocht er zijn"
BRUGSCH HANDELSBLAD	"de regie van Jacky Tummers heeft kwaliteit: er was afwisseling, beweeglijkheid, er waren stiltes die korrekt geplaatst waren , en er was actie"	"een prestatie waarin <u>Rita Lommée</u> haar waarde als toneelrat bewees"	-
HET LAATSTE NIEUWS	"Jacky Tummers stond in voor een vlotte regie, waarin hij Rita Lommée de ruimte liet om haar onstuimig temperament volledig uit te leven."	"virtuoos, onweerstaanbaar en briljant"	-

"WERELDOORLOG 2 ½" (Roger O. Hirson)

KRANT /TIJDSCHRIFT	REGIE	VERTOLKING	ALGEMENE APPRECIATIE
HET LAATSTE NIEUWS	"Leo Haelterman heeft van zijn stuk geen Franse huwelijkskomedie gemaakt"	"- <u>Erna Palsterman</u> : heeft recht op onze grote bewondering - <u>Anton Cogen</u> : een zeer gewaardeerde en veeleisende vertolking"	"een stuk dat tot nadenken stemt over het huwelijk en menselijke verhoudingen"
HET VOLK	"verdienstelijke prestatie"	"- <u>Erna Palsterman</u> : geloofwaardig, goed geslaagd - <u>Anton Cogen</u> : soms overbodige, naar charge zwevende tics. Soms wel uitschieters"	-
BRUGSCH HANDELSBLAD	"- fris - leuk - knap - beweeglijk - sprankelend"	"niet steeds even gelukkig in al hun gedaantewisselingen. Maar in de beste zijn ze dan ook werkelijk goed"	"goed toneel met een zeer boeiend aksent"
VOLKSGAZET	"briljant"	"de acteurs blijven er twee uur lang in slagen de constante aandacht en de uitbundige stemming van het publiek gaande te houden"	"weer een bank vooruit voor teater De Kelk"
DE STANDAARD	"trefzeker"	"hilarant en vaak ook tragisch"	"briljant divertissement"

"HET SOUPER" (Rudy Geldhof)

KRANT /TIJDSCHRIFT	REGIE	VERTOLKING	ALGEMENE APPRECIATIE
BRUGSCH HANDELSBLAD	"De duidelijke charge zit zeker in het stuk en Jacky Tummers zal deze auteur zeker niet verraden hebben"	" <u>Raymond Willems</u> : zijn vertolking is rijp, vlot en zeer gevarieerd <u>Rita Lommée</u> : haar creatie behoort tot het beste wat we van haar zagen"	"Dit is rijp en schoon werk dat een ruimer publiek verdiende"
DE STANDAARD	"het stuk is sober en realistisch gemonteerd"	" <u>Raymond Willems</u> : heeft de rol perfect geassimileerd en zich meteen kunnen ontdoen van de gevaarlijke effectenmakerij die zo te pakken ligt <u>Rita Lommée</u> : kweet zich heel knap van haar opdracht"	"Het stuk van Geldhof heeft psychologische diepgang en verloopt volgens een draad die de auteur ten zeerste siert"
HET LAATSTE NIEUWS	"In haar appartement dat van een verfijnde smaak getuigde, paste juffrouw Agnès niet. Dat tastte de geloofwaardigheid aan, maar was mogelijk de "schuld" van de te goede bedoelingen van de regisseur"	" <u>Raymond Willems</u> : heeft de lachers op zijn hand: vele toeschouwers grinniken meewarig om uiteindelijk de "charge" als goede gag te beschouwen <u>Rita Lommée</u> : hield iets te strak aan haar personage"	"We bevelen "Het Souper" gerust aan"

"TWEE VROUWEN" (Rudy Geldhof)

KRANT /TIJDSCHRIFT	REGIE	VERTOLKING	ALGEMENE APPRECIATIE
BRUGSCH HANDELSBLAD	-	" <u>Rita Lommée</u> : zij is als "Madeleine" beter dan ooit <u>Liliane Raeymaeckers</u> : zij is bewonderenswaardig"	"Twee Vrouwen" is weeral een stap vooruit, al hadden wij die stap bewuster en radikaler gewenst"
HET NIEUWSBLAD	-	" <u>Rita Lommée</u> : één van de beste en zwaarste rollen uit haar loopbaan <u>Liliane Raeymaeckers</u> : heeft met haar eenvoud en sobere acting het stuk van Geldhof ten zeerste gediend"	"De poot van een auteur die al veel meer is dan een belofte"
SPECTATOR	"Regisseur Jacky Tummers heeft het spel een grote levensechtheid meegegeven"	" <u>Rita Lommée</u> : brengt een sterke vertolking <u>Liliane Raeymaeckers</u> : past uitstekend in de rol"	"Hoewel er slechts twee acteurs op de planken staan en er slechts één plaats van handeling is, is het toch meer geworden dan wat gebabbel"
KNACK	-	-	"In opbouw en uitwerking is dit gaaf werk, wellicht het gaafste in vergelijking met ander werk van Geldhof. De dialoog is direkt, zonder literaire franjes"

"OUDE SUKSESSEN" (Franz Xaver Kroetz)

KRANT /TIJDSCHRIFT	REGIE	VERTOLKING	ALGEMENE APPRECIATIE
BRUGSCH HANDELSBLAD	"- bijna geen enkele teatrale konventie meer tussen acteur en publiek - bijna te reëel opgevat"	"- een magistrale beheersing - indrukwekkend als prestatie"	"- een produktie die belangrijk is op menig vlak"
HET NIEUWSBLAD	-	"- komt sterk over - <u>Suzanne Saerens</u> is een grote actrice"	-
HET VOLK	-	" <u>Suzanne Saerens</u> slaagt tot op zekere hoogte in haar opzet"	-
KNACK	"opvallend beheerst"	"geweldig"	-
SPECTATOR	"een pluim waard"	"prachtig"	"het stuk laat een sterke indruk na"

"KATANGA DIANE" (Rudy Geldhof)

KRANT /TIJDSCHRIFT	REGIE	VERTOLKING	ALGEMENE APPRECIATIE
SPECTATOR	"een uitdaging voor de regisseur"	" <u>Suzanne Saerens</u> bewijst eens te meer een actrice te zijn van formaat, die zich perfect inleeft in deze moeilijke rol en de voortdurende stemmingswisselingen als een klavier bespeelt"	"Ongemeen knap is de vorm van het stuk (...) Bovendien weet Geldhof ook actie te stoppen in deze eenmanszaak."
HET LAATSTE NIEUWS	-	"Onder de regie van Jacky Tummers bereikt de actrice <u>Suzanne Saerens</u> een hoogtepunt van vertolking"	"De finesse van deze Vlaamse analyticus verdient aller aandacht."
HET VOLK	-	" <u>Suzanne Saerens</u> wendt met succes al haar acteervermogen aan."	"een, in de gunstige zin verrassende produktie die van die aard is om de vaakgehoorde stelling, dat er geen goede toneelstukken van eigen bodem meer gemaakt worden, tegen te spreken."
VLAAMS WEEKBLAD	-	"een bank vooruit ook voor <u>Suzanne Saerens</u> ; zij brengt als vanzelf diepte in haar moeilijke rol"	"- een boeiende monoloog - de grote kracht van Geldhof is dat hij hier elke toeschouwer weet te engageren bij zijn verhaal"
BRUGSCH HANDELSBLAD	"Met Suzanne Saerens heeft Jacky Tummers een troef in handen die hij weet te gebruiken"	"Zij is bewonderenswaardig"	"Een spektakel dat men niet mag missen"

"ANGST EN ELLENDE VAN HET DERDE RIJK" (Bertholdt Brecht)

KRANT /TIJDSCHRIFT	REGIE	VERTOLKING	ALGEMENE APPRECIATIE
HET LAATSTE NIEUWS	"scherpe trefzekerheid en ironie"	"voortreffelijk"	-
HET VOLK	-	"- behoorlijk - sommige personages konden juister getekend worden"	-
STREEKKRANT	-	"uitzonderlijk"	"een goed stuk"
BRUGSCH HANDELSBLAD	"- uiterst sobere en zeer verdienstelijke regie - heeft het maximum uit het minimum weten te halen"	" <u>Jules Van Houtte</u> : is enorm goed <u>Suzanne Saerens</u> : geeft blijk van een zeer rijk en beheerst talent <u>Paul Codde</u> : zeer voortreffelijk <u>Katrien Devos</u> en <u>Hans De Clerck</u> : vullen perfect de rolbezetting aan"	"volwaardig toneel"
KNACK	"- zakelijk - realistisch - zonder artistieke fransjes"	"zeer gaaf"	"mocht wat langer"

"NEPAL" (Urs Widmer)

KRANT /TIJDSCHRIFT	REGIE	VERTOLKING	ALGEMENE APPRECIATIE
DE STANDAARD	"in ruime mate geslaagd"	"uitstekend (mime) werk van de acteurs"	"zeer genietbaar"
STREEKKRANT	"als regisseur is van Malderen in fout"	" <u>Van Malderen</u> is wel goed, maar niet ontzettend Willems is zeker niet goed"	""Nepal" is in alle opzichten een flop van jewelste"
BRUGSCH HANDELSBLAD	"Waarom nemen ze zichzelf ernstig en waarom heeft de regisseur er dan niet radikaal een karikatuur van gemaakt"	" <u>Van Malderen</u> : zoekt veel te dikwijls naar zijn personage Willems: is slechts af en toe zichzelf"	"niet zo denderend"
VOLKSGAZET	-	" <u>Willems</u> : slaagt niet zo best in het boetseren van zijn personage, wijl het hem o.m. mangelt aan natuurlijkheid en, vooral, taalzuiverheid <u>Van Malderen</u> : die in de regisseurstoel regelmatig degelijk werk levert, weet zich op de scène tot dusver steeds niet tot hetzelfde kwaliteitsniveau op te hijsen"	""Nepal" blijft een bizar, soms naar het absurde neigend amalgam van poëtische uitlatingen, koldereske of zelfs grandguignolachtige scènes"

"BOMALARM" (Stephen Poliakoff)

KRANT /TIJDSCHRIFT	REGIE	VERTOLKING	ALGEMENE APPRECIATIE
BRUGSCH HANDELSBLAD	"overtuigend door vindingrijkheid en handig aanbrengen van echte bravoerstukjes"	" <u>Ludo Busschots</u> : lawaaierig, ongegrond, hysterisch <u>Suzanne Saerens</u> : beheerst maar vaag, zwevend en zonder realiteit <u>Mieke Felix</u> : ondankbare maar betekenisvolle aanwezigheid"	-
DE STANDAARD	"- te appreciëren - zwaar en gepassioneerd"	"- waardering voor de rollen - te schreeuwerig"	"zelden heeft "Bomalarm" ons echter aangegrepen"
HET LAATSTE NIEUWS	"Jacky Tummers heeft mild gepoogd verklaringen te insinueren voor hetgeen we als "afwijkende" gedragingen kunnen omschrijven"	" <u>Ludo Busschots</u> : begoochelend, op het randje ven de waanzin af <u>Suzanne Saerens</u> : fijnzinnig en geduldig <u>Mieke Felix</u> : knap"	"indringend en sinister stuk"
KNACK	-	"overacting"	"één grote schreeuwbui"
BURGERWELZIJN	"exquise verfijning"	"uitermate knap toneelspel"	"Bomalarm" mag wel
VLAAMS WEEKBLAD	"gerekte lijn en constante crescendo in de regie"	" <u>Ludo Busschots</u> : maakt het druk, steenharde inzet speelt <u>Suzanne Saerens</u> van de planken <u>Mieke Felix</u> : behoorlijk"	"- geëngageerd theater - biedt stof tot nadenken"

"DE ADVERTENTIE" (Natalia Ginzburg)

KRANT /TIJDSCHRIFT	REGIE	VERTOLKING	ALGEMENE APPRECIATIE
VLAAMS WEEKBLAD	-	" <u>Rita Lommée</u> : vertolkt haar rol met een bijzonder brio. <u>Leo Haelterman</u> : misschien wat al te overdreven opgeladen. <u>Liliane De Wageneer</u> : heel aardig"	"Zwaarwichtige zaken is de inhoud niet rijk, wel veel gehannes om eigenlijk niet veel soeps"
DE MORGEN	-	" <u>Rita Lommée</u> : brengt op een bijzonder expressieve manier de lange monoloog <u>Liliane De Wageneer</u> : geeft op passende wijze prestatie aan haar personage"	"een zeer genietbaar stuk"
BRUGSCH HANDELSBLAD	"Jacky Tummers had dit zuidelijke karakter van zijn personages fel kunnen onderlijnen. Hij heeft het niet gedaan. Maar soms gebeurt het toch, wat even plezierig als vreemd overkomt"	" <u>Rita Lommée</u> : schittert , ze is bewonderenswaardig <u>Leo Haelterman</u> : nog wat onevenwichtig, maar redt zich heel goed"	"langdradig, onevenwichtig, banaal maar vooral leeg. Misschien is juist die leegheid de kern van drama, maar dat geloven wij niet"
DE STANDAARD	"Jacky Tummers heeft zijn gebalde versie aardig gemanoeuvreerd"	" <u>Rita Lommée</u> : overtreft zichzelf <u>Liliane De Wageneer</u> : komt best over <u>Leo Haelterman</u> : verdient een pluim"	"Een sterk stuk is het zeker niet geworden"
BURGERWELZIJN	-	" <u>Rita Lommée</u> : vertolkt de rol van Teresa op een schitterende manier <u>Leo Haelterman</u> : knappe prestatie <u>Liliane De Wageneer</u> : heeft de angelieke Elena zonder enige krampachtigheid weten waar te maken"	"een stuk van de bovenste plank"

"WINNAARS EN VERLIEZERS" (Rudy Geldhof)

KRANT /TIJDSCHRIFT	REGIE	VERTOLKING	ALGEMENE APPRECIATIE
BRUGSCH HANDELSBLAD	"heftigheid"	"Elk volgens zijn aard leveren zij merkwaardige vertolkingen"	"Rudy Geldhof schrijft toneel, echt en waarachtig toneel, zonder hiaten; toneel dat men voortaan moet herkennen en erkennen"
HET LAATSTE NIEUWS	"heeft het uiterste van zijn cast gevergd"	" <u>Door Van Boeckel</u> : acteert zo heftig dat je er angst bij krijgen zou <u>Liliane Raeymaeckers</u> : begoocheland <u>Lode Jansen</u> : onvergetelijk <u>Miek De Schepper</u> : knap"	"Winnaars en Verliezers" heeft een sterke dramatische inslag en heeft dus in hoge mate geboeid door de haarscherpe uittekening der karakters"
VLAAMS WEEKBLAD	"legt te veel nadruk op het geweld"	" <u>Door Van Boeckel</u> : dwingt respect af. Nu en dan wat te veel nadruk op het theatrale" <u>Liliane Raeymaeckers</u> : haar prestatie is gewoon af, en dit geldt ook voor de tweedeplans"	"Het is een stuk dat zowel op het stuk van entertainment als fond een uitstekende indruk maakt"
HET VOLK	"is er in geslaagd de personages heel realistisch af te schilderen"	"de acteurs vereenzelvigen zich werkelijk met de personages"	"voor de toeschouwer wordt het gegarandeerd een boeiende avond met toneel van de bovenste plank"
BURGERWELZIJN	-	" <u>Door Van Boeckel</u> : fenomenaal <u>Liliane Raeymackers</u> : verdient de nodige superlatieven"	"Winnaars en Verliezers" is een sterk stuk"

"DE VENTSTER" (Gilbert Léautier) (1)

KRANT /TIJDSCHRIFT	REGIE	VERTOLKING	ALGEMENE APPRECIATIE
HET NIEUWSBLAD	"- eigen en originele stempel" - Marc Lybaert heeft het raak gezien"	" <u>Huguette Goossens</u> kan de monoloog aan. Ze maakt er een stuk van"	"valt te lang uit"
HET LAATSTE NIEUWS	"knappe regiemiddelen lijden onder de woordenlawine"	"onmiskkenbaar acteertalent"	"jammer om een anderhalfuurdurende monoloog aan dergelijk stuk te verkwanselen"

(1) Van deze produktie konden er slechts twee verschillende recensies teruggevonden worden.

"PREMIERE" (John Cromwell)

KRANT /TIJDSCHRIFT	REGIE	VERTOLKING	ALGEMENE APPRECIATIE
KNACK	"zeer verdienstelijk"	"zowel <u>Suzanne Saerens</u> als <u>Huguette Goossens</u> benutten de hen geboden kansen"	"qua vormgeving en vertolking kunnen we "Première" een knappe vertoning noemen"
BRUGSCH HANDELSBLAD	"meesterlijk"	"bewonderenswaardig"	""Première" blijft een pochade, een schets"
HET NIEUWSBLAD	-	"- een briljante vingeroefening, een echte kluit voor een aktrice die heel haar gamma van haar kunst en kunde kan demonstreren. <u>Suzanne Saerens</u> kan een uur lang met zulk gegeven het publiek in de tang houden. - <u>Huguette Goossens</u> : staat haar uitstekend bij"	"alles bij elkaar, geen kanjer van een stuk"

"MET OF ZONDER BOMEN" (Jeanine Worms)

KRANT /TIJDSCHRIFT	REGIE	VERTOLKING	ALGEMENE APPRECIATIE
DE STANDAARD	"- de regisseur laat de acteurs even te veel overwippen naar het niveau van een realistisch drama - weinig intentief"	"de acteurs wekken het gevoel dat ze niet echt (mogen of kunnen) ontroeren"	"- zonder finesse - weinig origineel"
BURGERWELZIJN	"de regisseur heeft de bedoelingen van de auteur goed opgevangen"	" <u>Rita Lommée</u> : akteerclichés - theateraal - goed geslaagd <u>Paul Ricour</u> : goed toneel"	"het stuk ontgoochelt"
KNACK	"Jacky Tummers gunt met zijn regie het poëtisch ritueel van de doodgewone en steeds wederkerende handelingen, alle eer"	"beheerste vertolking"	"bijzonder, delikaat"
HET LAATSTE NIEUWS	"Regisseur Jacky Tummers heeft stellig veel aandacht besteed aan de psychologische doorwerking"	" <u>Rita Lommée</u> : buitengewoon akteertalent <u>Paul Ricour</u> : heeft zijn steentje bijgedragen"	"Er steken maar weinig verrassende elementen in het stuk, zodat men wel geamuseerd maar op den duur toch verveeld wordt"
BRUGSCH HANDELSBLAD	"Wat we minder goed begrijpen is dat Jacky Tummers zich aan een regie waagde die hem blijkbaar niet ligt"	"De acteurs kunnen het stuk niet waarmaken, zij blijven als buiten de actie akteren"	-
SPECTATOR	"de regisseur heeft hier duidelijk op twee paarden willen wedden"	"De acteurs wringen zich soms met succes, soms nogal mat doorheen de bochten die hun door het spel worden opgelegd"	"Als komedie heeft het stuk te weinig zwier om werkelijk overeind te blijven, en als drama te weinig diepgang"

"KAMPIOENEN" (Raoul Mestre)

KRANT /TIJDSCHRIFT	REGIE	VERTOLKING	ALGEMENE APPRECIATIE
KNACK	"rechtlijnig"	-	"- een eerlijke getuigenis - toch nog een uur vol opgehoopt leed en menselijke onmacht tegenover willekeur en machtsvertoon"
DE STANDAARD	"teater en realiteit raken hier wel aan op het vlijmend scherp van de snee - werkt niet verklarend - grijpt niet aan"	-	"- als "theater van de aktualiteit" is het mager. Als introduktie tot een informatieavond met veel getuigenissen, kan het misschien nog als "opwarming" dienen"
BRUGSCH HANDELSBLAD	"sober en krachtig geregisseerd"	"- Als kommissaris weet <u>Herman Verschelden</u> zijn spel zo te doseren dat zelfs achter een vriendelijke glimlach de dreiging voelbaar blijft. - <u>Suzanne Saerens</u> levert een uiterst beheerst beeld van een angstige moeder die een beetje naïef in de hinderlaag van de corruptie trapt. - krachtig vertolkt"	"Omdat die realiteit zo aktueel is maakt een stuk als "Kampioenen" diepe indruk"

"FREULE JULIE" (August Strindberg)

KRANT /TIJDSCHRIFT	REGIE	VERTOLKING	ALGEMENE APPRECIATIE
BRUGSCH HANDELSBLAD	"- sober - aandacht voor de personages - gewilde toneelmatigheid van taal en beweging"	"- <u>Suzanne Saerens</u> : bewijst over enorm veel mogelijkheden te beschikken <u>Daniël Muyllaert</u> : mist nog wat rijpheid - <u>Carmen Jonckheere</u> : komt zonder reliëf naar voor"	"een produktie die men anders had verwacht, maar waarvan de verrassende elementen misschien een verrijking voor dit theater betekenen"
DE STANDAARD	"- lijkt afwezig en schiet te kort - zwakke vormgeving - gebrek aan vindingrijkheid"	"de acteurs zitten figuurlijk te stijf in de kleren"	"- al te gecondenseerd - dit is Strindberg die naar plat water smaakt"

"BOB EN LIESBETH" (Rudy Geldhof)

KRANT /TIJDSCHRIFT	REGIE	VERTOLKING	ALGEMENE APPRECIATIE
DE STANDAARD	"heeft door het vermijden van extremen er goed op toegezien dat het spelkarakter vrij homogeen blijft"	-	"niets opzienbarends, maar onderhoudend zonder meer"
SPECTATOR	-	"indringend"	"al bij al toch een belangwekkend werkstuk dat spijtig genoeg in dat stadium is blijven hangen"
KNACK	-	-	"het werk is in uitvoering onvolschreven en zeker onvoldragen toneel"
VLAAMS WEEKBLAD	"draagt bij tot de eenvoud van Geldhofs psychologische portretten"	" <u>Chris Lomme</u> en <u>Werther Van Der Sarren</u> zijn de geknipte gangmakers voor de aantrekkingskracht van "Bob en Liesbeth""	"het stuk zal nog veel applaus halen, als alle mogelijkheden die erin liggen rustig uit de nu nog natte verf kunnen komen"
BRUGSCH HANDELSBLAD	-	"in hun respectievelijke rollen vormen zij een superieur duo"	-

"STIJLOEFENINGEN" (Raymond Queneau)

KRANT /TIJDSCHRIFT	REGIE	VERTOLKING	ALGEMENE APPRECIATIE
DE MORGEN	"- mikte op een wervelende show - een uitgebalanceerde voorstelling met subtiele stijlwisselingen en overtuigende karaktertekeningen, is het niet geworden"	"- de lovenswaardige <u>Werther Van Der Sarren</u> steelt de show - de anderen maken er al te dikwijls een potje van"	"- niet onverdienstelijk - een aardig experiment - onvermijdelijke rommelheid in de afwerking"
BRUGSCH HANDELSBLAD	"- vindingrijk - virtuositeit tot en met - zo intelligent, zo speels, zo verrukkelijk en zo leuk"	" <u>Werther Van Der Sarren</u> fantastisch <u>Gerda Marchand</u> : redt het wel <u>Raymond Willems</u> en <u>Dominiek Berten</u> : tonen hun beste kant <u>Dirk Derre</u> en <u>Myriam Gobyn</u> : missen nog wat rijpheid <u>Johanna Lesage</u> : prettige ervaring <u>Peter Tourlamain</u> : deed het ook niet slecht"	"- werkelijk een heel goede creatie van Teater De Kelk - een must"
DE STANDAARD	"veel finesses worden gesmoord"	" <u>Werther Van Der Sarren</u> steelt de show Te agressief en te schreeuwerig"	-

"EN GOD SCHIEP DE VROUW" (Dario Fo / Franca Rame)

KRANT /TIJDSCHRIFT	REGIE	VERTOLKING	ALGEMENE APPRECIATIE
KNACK	"weet bepaalde aksenten te leggen"	"fors akteren"	"- een uiterst boeiende produktie - behoort tot het beste van wat we in "De Kelk" tot nu toe zagen"
DE STANDAARD	"de regisseur dirigeert in de juiste richting"	"soepele veelzijdigheid"	"met deze produktie haalt De Kelk eindelijk weer niveau"
BRUGSCH HANDELSBLAD	"- haalt uit zijn twee vertolksters het maximum - uitstekend begrepen en geregisseerd"	"- superieur vertolkt - adembenemend"	"volwaardig toneel, een produktie die er mag zijn, één van de beste van dit jaar in Brugge"
DE MORGEN	"- inspiratieloos - mikt op goedkope effekten"	"- ondermaats en grotesk - overakteren"	-

"DAGBOEK VAN EEN KAMERMEISJE" (Octave Mirbeau)

KRANT /TIJDSCHRIFT	REGIE	VERTOLKING	ALGEMENE APPRECIATIE
DE STREEKKRANT	-	"- veelzijdig - schitterend - overtuigend - zeer goed mimistische capaciteiten"	-
VLAAMS WEEKBLAD	"traditioneel: van Tummers en op z'n Tummers"	"boeiende vertolking"	-
SPECTATOR	-	"ronduit meesterlijk"	"een intrigerende voorstelling van een niet zo meteen denderend gegeven"
BRUGSCH HANDELSBLAD	"- historisch verantwoorde adaptie - uitstekend"	"verbluffend goed"	"een stuk om niet te missen"
DE STANDAARD	"oppervlakkig regieprocédé"	"uitmuntend"	-

"UBU KONING" (Alfred Jarry)

KRANT /TIJDSCHRIFT	REGIE	VERTOLKING	ALGEMENE APPRECIATIE
BURGERWELZIJN	"- barst van de goeie ideeën - iets te weinig in de maatschappelijke context anno nu gesitueerd"	"- buitengewoon - schitterend - zeer voortreffelijk"	"Absurd theater van superhoog niveau"
BRUGSCH HANDELSBLAD	"jong en modern"	"- grandioos - verrassend - leuk"	"men moet De Kelk loven bij deze toch gewaagde onderneming"
DE STANDAARD	"spirit ontbreekt"	"de acteurs maken zich belachelijk"	"één soort volkspoppentheater van het schreeuw- en knuppeltype"
KNACK	"de regisseur heeft het publiek schromelijk onderschat"	"moeiteloos"	"een ongevaarlijke scholierenrevue"

"HET ZEEPAARD" (Edward J. Moore) (1)

KRANT /TIJDSCHRIFT	REGIE	VERTOLKING	ALGEMENE APPRECIATIE
DE STANDAARD	"- de menselijke tragiek is heel wezenlijk, en regisseur Jacky Tummers laat de acteurs ook de kans die aan de oppervlakte te laten komen - gelukkig belast hij het stuk niet met sombere psychologisering"	"een recht voor de vuist konfrontatie"	"Het blijft een pretentieloze schets. De teatrale komiek en de achterliggende levenskomiek blijven dicht bij elkaar. Dit maakt het realisme genietbaar"

(1) Enkel De Standaard wijdde een recensie aan dit korte toneelstuk

"DE AMERIKAANSE PAUSIN" (Esther Vilar)

KRANT /TIJDSCHRIFT	REGIE	VERTOLKING	ALGEMENE APPRECIATIE
BRUGSCH HANDELSBLAD	"het is alsof Jacky Tummers schrik had om in sentimentaliteit of bombast te vervallen"	" <u>Suzanne Juchtmans</u> weet haar rol te domineren met een wonderbaar gezag dat de lach vlug doet afsterven"	"De lengte van deze bijdrage bewijst een groot enthousiasme. Maar mensen die het stuk tengronde zullen afbreken, kan ik best begrijpen"
BURGERWELZIJN	-	" <u>Suzanne Juchtmans</u> zette met haar vertolking zowel de regisseur als De Kelk voor schut. Ze schitterde in haar gebrek aan beroepsernst"	"het stuk verdient aanbeveling"
DE STANDAARD	-	"erg onzeker"	"het stuk is even ongeloofwaardig als de pausin zelf"

"ONE FOR THE ROAD" (Willy Russell) (1)

KRANT /TIJDSCHRIFT	REGIE	VERTOLKING	ALGEMENE APPRECIATIE
DE STANDAARD	"maakte er een farce van, een burgerklucht"	"de acteurs vullen vrij behoorlijk de geestelijke leegte"	"is niet het soort theater dat mij boeit"

(1) Enkel De Standaard wijdde een recensie aan deze toneelproductie.

"OBSESSIE" (John Fowles)

KRANT /TIJDSCHRIFT	REGIE	VERTOLKING	ALGEMENE APPRECIATIE
DE STANDAARD	"wekt de indruk dat de boosaardigheid van het individu onderligt ten opzichte van de ziekelijke ontoerekenbaarheid van de man"	" <u>Mieke Bouve</u> en <u>Ben Hemerynckx</u> bewijzen zeker dat ze de gevoeligheid van hun rol in zich hebben"	"een interessante opvoering"
BRUGSCH HANDELSBLAD	"wat het meest bevreemdt in de realisatie van Jacky Tummers is de toon waarin dit werk gespeeld wordt (...) bijna alles speelt zich af op fluistertoon"	"Schitterend"	"een werk dat een bezoek aan De Kelk lonend maakt"
HET LAATSTE NIEUWS	"de grote verdienste van Jacky Tummers is dat hij aan dit thrillerverhaal een derde dimensie heeft weten toe te voegen: de vereenzaming (...) Bovendien kiest de regie geen partij"	"beide acteurs lenen zich uitstekend tot de hier door de regie gewilde personages"	"een opmerkelijke, bijzonder homogene en geloofwaardige toneelproductie"

OVERZICHT VAN DE WERKING VAN DE V.Z.W. TEATER DE KELK ALS ERKEND EN
GESUBSIDIEERD THEATER (1)

LEGENDE BIJ DE HIEROPVOLGENDE TABELLEN:

P	:	eigen produktie
G	:	gastproduktie
H	:	herneming
Z	:	in eigen zaal
V	:	op verplaatsing
A	:	in absolute cijfers
P	:	procentueel

(1) Voor de twee voorafgaande speelseizoenen (1976-1977 en 1977-1978) kon geen cijfermateriaal teruggevonden worden. Zolang er geen erkenning en subsidiëring werd verkregen, werd in het Teater De Kelk alles immers zeer amateuristisch bijgehouden.

SEIZOEN 1978 - 1979		REGIE	P G H	AANTAL VOORSTEL- LINGEN		AANTAL TOE- SCHOUWERS		GEMIDDELD AANTAL TOESCH./TONEELST.		
AUTEUR	TITEL VAN HET STUK			Z	V	Z	V	Z		V
				A	P	A				
GELDHOF R.	KATANGA DIANA	TUMMERS J.	P	15	15	483	895	32	40,5	60
			G	16		611		38	48	
BRECHT B.	ANGST EN ELLENDE VH DERDE RIJK	TUMMERS J.	P	5		87		17	21,5	
WIDMER U.	NEPAL	VAN MALDEREN A.	P	15		312		21	26,6	
POLIAKOFF S.	BOMALARM	TUMMERS J.	P	15		213		14	18	
TOTALEN 1978 - 1979				66	15	1706	895	24	31	60

SEIZOEN 1979 - 1980		REGIE	P G H	AANTAL VOORSTEL- LINGEN		AANTAL TOE- SCHOUWERS		GEMIDDELD AANTAL TOESCH./TONEELST.		
AUTEUR	TITEL VAN HET STUK			Z	V	Z	V	Z		V
				A	P	A				
GINZBURG N.	DE ADVERTENTIE	TUMMERS J.	P	14		440		31	39	
GELDHOF R.	WINNAARS EN VERLIEZERS	ASSELBERGHS E.	P	16		503		31	39	
LEAUTIER G.	DE VENTSTER	LYBAERT MARC	P	12	5	313	80	26	33	16
CROMWELL J.	PREMIERE	TUMMERS J.	P	15		266		18	23	
GELDHOF R.	KATANGA DIANE	TUMMERS J.	H	2	13	91	577	46	58	44
DIVERSE AUTEURS	EENDJE, GA JE MEE?	CLOETENS J.	P	1	2	36	212	36	46	106
TOTALEN 1979 - 1980				60	20	1649	869	31	40	55

SEIZOEN 1980 - 1981		REGIE	P G H	AANTAL VOORSTEL- LINGEN		AANTAL TOE- SCHOUWERS		GEMIDDELD AANTAL TOESCH./TONEELST.		
AUTEUR	TITEL VAN HET STUK			Z	V	Z	V	Z		V
				A	P	A				
WORMS J.	MET OF ZONDER BOMEN	TUMMERS J.	P	15	11	329	601	22	28	55
MESTRE R.	KAMPIOENEN	TUMMERS J.	P	16	17	643	698	40	50,6	41
STRINDBERG	FREULE JULIE	TUMMERS J.	P	15		509		34	43	
GELDHOF R.	KATANGA DIANE	TUMMERS J.	H		2		97			49
ARRABAL	CEREMONIE VOOR EEN VERMOORDE NEGER	MENTZEL H.	G	11		226		21	26,6	
DIVERSE AUTEURS	EENDJE, GA JE MEE?	CLOETENS J.	H	4		705		176	22,3	
TOTALEN 1980 - 1981				61	30	2412	1396	59	74	48

SEIZOEN 1981 - 1982		REGIE	P G H	AANTAL VOORSTEL- LINGEN		AANTAL TOE- SCHOUWERS		GEMIDDELD AANTAL TOESCH./TONEELST.		
AUTEUR	TITEL VAN HET STUK			Z	V	Z	V	Z		V
				A	P	A				
MESTRE R.	KAMPIOENEN	TUMMERS J.	H	1	21	30	839	30	38	40
GELDHOF R.	BOB EN LIESBETH	TUMMERS J.	P	15		665		44	56	
QUENEAU R.	STIJLOEFENINGEN	TUMMERS J.	P	23		1364		59	75	
FO D.	EN GOD SCHIEP DE VROUW	TUMMERS J.	P	15		872		58	73	
DIDEROT	JACQUES DE FATALIST	DE BRUYN J.	G	11		353		32	40,5	
KAFKA- BECKETT	HE JOE? GEEF HET OP!	GEVERS J.	G	5		155		31	39	
RYTON R.	DE ANDERE KANT	HAELTERMAN L.	G	3		114		38	48	
DIVERSE AUTEURS	EENDJE GA JE MEE?	CLOETENS J.	H	3		185		62	78,5	
TOTALEN 1981 - 1982				76	21	3738	839	44	56	40

SEIZOEN 1982 - 1983		REGIE	P	AANTAL VOORSTEL- LINGEN		AANTAL TOE- SCHOUWERS		GEMIDDELD AANTAL TOESCH./TONEELST.				
AUTEUR	TITEL VAN HET STUK		G	Z	V	Z	V	Z		V		
			H					A	P	A		
ELSSCHOT W.	LIJMEN	LAUWAERT G.	G	1		64		64	81			
BLOCH P.	DE HANDEN VAN EURYDIKE	VAN DOUSSELAERE	G	1		26		26	33			
THYRION L.	ZOETHOUDERTJES	THYRION L.	G	1		53		53	67			
HOSTE G.	VLAAS IS ZOT	HOSTE G.	G	1		75		75	95			
SATIE E.	SOIREE ERIC SATIE	DE CLERCK D.	G	1		94		94	119			
MIRBEAU O.	DAGBOEK VAN EEN KAMERMEISJE	TUMMERS J.	P	27	10	1925	438	71	90	44		
THESING R.	LOT	THESING R.	G	1		96		91	115			
JARRY A.	UBU KONING	TUMMERS J.	P	23		883		38	48			
MOORE A.G.	HET ZEEPAARD	TUMMERS J.	P	15		487		32	40,5			
JERSILD P.C.	HAMLET DE JONGLEUR	BORKEL/DESMET	G	8		212		27	34			
TOTALEN 1982 - 1983						79	10	3915	438	57	72	44

SEIZOEN 1983 - 1984		REGIE	P	AANTAL VOORSTEL- LINGEN		AANTAL TOE- SCHOUWERS		GEMIDDELD AANTAL TOESCH./TONEELST.		
AUTEUR	TITEL VAN HET STUK		G	Z	V	Z	V	Z		V
			H					A	P	A
DIVERSE AUTEURS	KASPER	-	G	1		27		27	34	
ALABU L.	ON VIT UNE EPOQUE FORMIDABLE	ALABU L.	G	1		27		27	34	
LAUWAERT /ALBEE	WIE IS BANG VOOR G. LAUWAERT	LAUWAERT G.	G	1		38		38	48	
KOECK P.	ADIEU SANS RANCUNE	VAN DOUSSELAERE	G	1		30		30	38	
DE SUTTER R.	GRAS ETEN	DE BRON	G	1		33		33	42	
DIVERSE AUTEURS	ALS LIEFDE HET ANTWOORD IS	HAELTERMAN L.	G	3		117		39	49	
MIRBEAU O.	DAGBOEK VAN EEN KAMERMEISJE	TUMMERS J.	H	10	12	647	1120	65	82	93
CELINE	REIS NAAR HET EINDE VD NACHT	LAUWAERT G.	G	1		81		81	102	
VILAR E.	DE AMERIKAANSE PAUSIN	TUMMERS J.	P	15	1	429	93	29	37	93
RUSSELL W.	ONE FOR THE ROAD	VERBRUGGEN E.	P	22		753		34	43	
FOWLES J.	OBSESSIE	TUMMERS J.	P	15		393		26	33	

BLEICH E.	MASSAGESALON	CHAMPAGNE B.	G	7		578		83	105	
TOTALEN 1983 - 1984				78	13	3153	1213	43	54	93

OVERZICHT VAN DE WERKING VAN DE VZW TEATER DE KELK ALS ERKEND EN
GESUBSIDIEERD THEATER: SAMENVATTING

DE SEIZOENEN	AANTAL VOORSTELL.		AANTAL TOESCHOUWERS		GEMIDDELD AANTAL TOESCHOUWERS / TONEELSTUK		
	Z	V	Z	V	Z		V
					A	P	A
1978-1979	66	15	1706	895	26	31	60
1979-1980	60	20	1649	869	31	40	55
1980-1981	61	30	2412	1396	59	74	48
1981-1982	76	21	3768	839	44	56	40
1982-1983	79	10	3915	438	57	72	44
1983-1984	78	13	3153	1213	43	53	93
ALGEMEEN TOTAAL	420	109	16603	5650	43	54,5	57

BESLUIT:

Uit dit cijfermateriaal kunnen we besluiten dat het Teater De Kelk in de loop der jaren een gemiddeld aantal toeschouwers van 43 in eigen zaal over de vloer kreeg. Op verplaatsing liep dit getal op tot 57. Het globaal gemiddelde aantal toeschouwers van het Teater De Kelk bedroeg 50 personen.

HET OVERZICHT VAN DE FINANCIËLE SITUATIE VAN HET TEATER DE KELK VAN HET
WERKINGSJAAR 1978-1979 TOT EN MET HET WERKINGSJAAR 1983-1984

I EXPLOITATIEREKENING SPEELSEIZOEN 01.07.1978 - 30.06.1979

A.	Ontvangsten	
I	Werking	214.160
II	Toelagen	<u>750.000</u>
	Algemeen totaal	964.160
B.	Uitgaven	
I	Bezoldiging	790.648
II	Werking	
	A. Algemene uitgaven	164.167
	B. Artistieke uitgaven	<u>273.788</u>
	Algemeen totaal (A & B)	437.955
III	Overdracht nadelig saldo vorig seizoen	<u>64.404</u>
	Algemeen totaal (I, II, III)	1.293.007
C.	Samenvatting	
	Algemeen totaal inkomsten	964.160
	Algemeen totaal uitgaven	<u>1.293.007</u>
	Verschil	328.847

II EXPLOITATIETREKUNING SPEELSEIZOEN 01.07.1979 - 30.06.1980

A.	Ontvangsten	
I	Werking	292.391
II	Toelagen	<u>2.000.000</u>
	Algemeen totaal	2.292.391
B.	Uitgaven	
I	Bezoldiging	790.648
	A. Gesubsidieerde ambten	-
	B. Niet-gesubsidieerde ambten	1.411.686
	C. Andere uitgaven	<u>145.521</u>
	Algemeen totaal (A + B + C)	1.557.207
II	Werking	
	A. Algemene uitgaven	382.038
	B. Artistieke uitgaven	<u>366.431</u>
	Algemeen totaal (A & B)	748.469
III	Overdracht nadelig saldo vorig seizoen	<u>203.926</u>
	Algemeen totaal (I, II, III)	2.509.602
C.	Samenvatting	
	Algemeen totaal inkomsten	2.292.391
	Algemeen totaal uitgaven	<u>2.509.602</u>
	Verschil	217.211

III EXPLOITATIETREKENING SPEELSEIZOEN 01.07.1980 - 30.06.1981

A.	Ontvangsten	
I	Werking	417.957
II	Toelagen	<u>2.160.000</u>
	Algemeen totaal	2.577.957
B.	Uitgaven	
I	Bezoldiging	
	A. Gesubsidieerde ambten	-
	B. Niet-gesubsidieerde ambten	1.735.498
	C. Andere uitgaven	<u>103.042</u>
	Algemeen totaal (A + B + C)	1.838.540
II	Werking	
	A. Algemene uitgaven	407.213
	B. Artistieke uitgaven	<u>323.879</u>
	Algemeen totaal (A & B)	731.092
III	Overdracht nadelig saldo vorig seizoen	<u>96.211</u>
	Algemeen totaal (I, II, III)	2.665.843
C.	Samenvatting	
	Algemeen totaal inkomsten	2.577.957
	Algemeen totaal uitgaven	<u>2.665.843</u>
	Verschil	87.886

IV EXPLOITATIEREKENING SPEELSEIZOEN 01.07.1981 - 30.06.1982

A.	Ontvangsten	
I	Werking	840.920
II	Toelagen	<u>3.130.000</u>
	Algemeen totaal	3.970.920
B.	Uitgaven	
I	Bezoldiging	
	A. Gesubsidieerde ambten	-
	B. Niet-gesubsidieerde ambten	2.142.484
	C. Andere uitgaven	<u>44.890</u>
	Algemeen totaal (A + B + C)	2.187.374
II	Werking	
	A. Algemene uitgaven	928.682
	B. Artistieke uitgaven	<u>926.237</u>
	Algemeen totaal (A & B)	1.854.919
III	Overdracht nadelig saldo vorig seizoen	<u>15.401</u>
	Algemeen totaal (I, II, III)	4.057.694
C.	Samenvatting	
	Algemeen totaal inkomsten	3.970.920
	Algemeen totaal uitgaven	<u>4.057.694</u>
	Verschil	86.774

V EXPLOITATIEREKENING SPEELSEIZOEN 01.07.1982 - 30.06.1983

A.	Ontvangsten	
I	Werking	537.965
II	Toelagen	<u>3.204.000</u>
	Algemeen totaal	3.741.965
B.	Uitgaven	
I	Bezoldiging	
	A. Artistiek personeel	2.474.286
	B. Administratief personeel	-
	C. Technisch personeel	<u>69.490</u>
	Algemeen totaal (A + B + C)	2.543.776
II	Werking	
	A. Algemene uitgaven	750.841
	B. Artistieke uitgaven	505.425
	C. Investerings	<u>8.264</u>
	Algemeen totaal (A & B)	1.257.092
III	Overdracht nadelig saldo vorig seizoen	<u>61.208</u>
	Algemeen totaal (I, II, III)	3.870.340
C.	Samenvatting	
	Algemeen totaal inkomsten	3.741.965
	Algemeen totaal uitgaven	<u>3.870.340</u>
	Verschil	128.375

VI EXPLOITATIETREKENING SPEELSEIZOEN 01.07.1983 - 30.06.1984

A.	Ontvangsten	
I	Werking	822.682
II	Toelagen	<u>3.198.000</u>
	Algemeen totaal	4.020.682
B.	Uitgaven	
I	Bezoldiging	
A.	Artiestiek personeel	2.256.029
B.	Administratief personeel	-
C.	Technisch personeel	<u>10.000</u>
	Algemeen totaal (A + B + C)	2.266.029
II	Werking	
A.	Algemene uitgaven	1.171.081
B.	Artistieke uitgaven	2.554.677
C.	Investerings	<u>136.378</u>
	Algemeen totaal (A & B)	3.862.136
III	Overdracht nadelig saldo vorig seizoen	<u>128.375</u>
	Algemeen totaal (I, II, III)	3.990.511
C.	Samenvatting	
	Algemeen totaal inkomsten	4.020.682
	Algemeen totaal uitgaven	<u>3.990.511</u>
	Verschil	30.171

1982 - 1983 A = repertoiregezelschap
 B = spreidingsgezelschap
 C = kamergezelschap
 D = vormings- en/of experimenteel gezelschap
 NE = niet-erkend gezelschap

WERKING					
<u>AANTAL VOORSTELLINGEN</u>			<u>EIGEN INKOMSTEN</u>		
1 . MNT	406	B	1 . MNT	26.313.757	B
2 . FAKKEL	365	C	2 . NTG	17.753.312	A
3 . KJT	335	A	3 . KVS	13.077.594	A
4 . TIL	322	C	4 . KNS	13.054.209	A
5 . EWT	321	C	5 . INS	9.946.160	D
6 . NTG	300	A	6 . TIL	6.837.793	C
7 . KNS	270	A	7 . KJT	6.814.616	A
8 . TEATER POËZIEN	252	NE	8 . ANTIGONE	6.309.724	B
9 . NET	238	C	9 . EWT	6.002.292	C
10 . KVS	236	A	10 . NET	4.673.998	C
11 . ANTIGONE	225	B	11 . TEATER POËZIEN	4.552.017	NE
12 . BRIALMONT	201	C	12 . ARENA	4.518.652	C
13 . RVT	165	B	13 . FAKKEL	4.381.720	C
14 . KORRE	161	D	14 . BRIALMONT	3.643.399	C
15 . SPEELTEATER	150	D	15 . BENT	3.400.692	D
16 . VORMING	144	D	16 . TROJ. PAARD	3.041.996	D
17 . INS	141	D	17 . STEKELBEES	2.978.185	D
18 . ARENA	139	C	18 . RAAM	2.803.460	D
19 . MALPERTUIS	130	D	19 . KORRE	2.745.018	D
20 . KROON	123	C	20 . SPEELTHEATER	2.732.517	D
21 . MKT	116	D	21 . RVT	2.687.174	B
22 . STEKELBEES	112	D	22 . VORMING	2.136.704	D
23 . RAAM	111	D	23 . BKT	1.899.298	D
24 . BENT	111	D	24 . ETA	1.585.610	D
25 . VERTIKAAL	104	D	25 . NVT	1.502.537	D
26 . ZW. KOMEDIE	99	D	26 . TIENDRIE	1.421.281	D
27 . ETA	90	D	27 . MALPERTUIS	1.250.860	D
28 . <u>DE KELK</u>	<u>89</u>	<u>D</u>	28 . MKT	1.167.017	D
29 . BKT	89	D	29 . ZW. KOMEDIE	1.017.591	D
30 . NVT	88	D	30 . MAN V.D. DAM	914.042	D
31 . TENTAKEL	85	D	31 . KROON	874.419	C
32 . T 19	77	D	32 . TENTAKEL	826.615	D
33 . MAN V.D. DAM	76	D	33 . VERTIKAAL	661.055	D
34 . TIEDRIE	76	D	34 . <u>DE KELK</u>	<u>537.965</u>	<u>D</u>
35 . TROJ. PAARD	75	D	35 . T 19	286.464	D

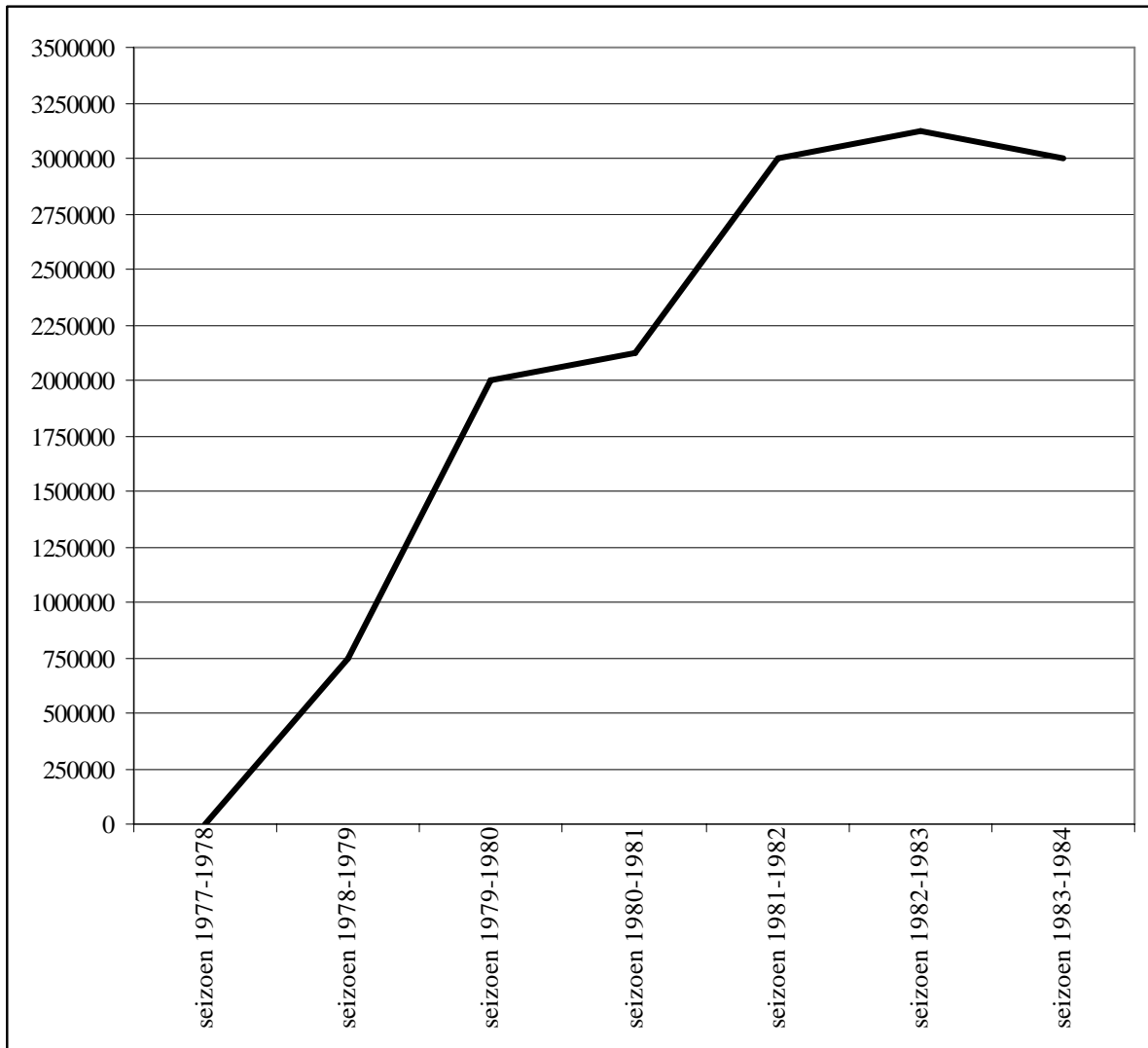
TOESCHOUWERS					
<u>AANTAL TOESCHOUWERS</u>			<u>AANTAL TOESCHOUWERS GEMIDDELD PER VOORSTELLING</u>		
1 . MNT	120.196	B	1 . INS	449	D
2 . KJT	107.988	A	2 . STEKELBEES	378	D
3 . KNS	84.234	A	3 . RVT	362	B
4 . KVS	63.739	A	4 . KJT	322	A
5 . TEATER POËZIEN	63.434	NE	5 . KNS	312	A
6 . INS	63.250	D	6 . VORMING	305	D
7 . NTG	62.933	A	7 . MNT	296	B
8 . RVT	59.745	B	8 . KVS	270	A
9 . ANTIGONE	53.297	B	9 . ETA	259	D
10 . BRIALMONT	49.276	C	10 . TEATER POËZIEN	251	NE
11 . TIL	49.192	C	11 . BRIALMONT	245	C
12 . VORMING	43.859	D	12 . ANTIGONE	237	B
13 . STEKELBEES	42.365	D	13 . NTG	210	A
14 . EWT	34.820	C	14 . ARENA	210	C
15 . ARENA	29.233	C	15 . BENT	205	D
16 . SPEELTEATER	29.180	D	16 . SPEELTHEATER	195	D
17 . FAKKEL	25.251	C	17 . RAAM	188	D
18 . NET	24.095	C	18 . TIL	153	C
19 . ETA	23.299	D	19 . KORRE	142	D
20 . KORRE	22.930	D	20 . BKT	127	D
21 . BENT	22.714	D	21 . EWT	108	C
22 . RAAM	20.884	D	22 . TENTAKEL	102	D
23 . BKT	11.315	D	23 . NET	101	C
24 . MALPERTUIS	10.479	D	24 . TROJ. PAARD	84	D
25 . TENTAKEL	8.693	D	25 . MALPERTUIS	81	D
26 . ZW. KOMEDIE	7.496	D	26 . ZW. KOMEDIE	76	D
27 . TROJ. PAARD	6.274	D	27 . MAN V.D. DAM	75	D
28 . NVT	5.752	D	28 . FAKKEL	69	C
29 . MAN V.D. DAM	5.693	D	29 . NVT	65	D
30 . KROON	5.424	C	30 . TIENDRIE	55	D
31 . MKT	4.891	D	31 . <u>DE KELK</u>	<u>49</u>	<u>D</u>
32 . <u>DE KELK</u>	<u>4.353</u>	<u>D</u>	32 . KROON	44	C
33 . TIEDRIE	4.194	D	33 . MKT	42	D
34 . VERTIKAAL	3.603	D	34 . VERTIKAAL	35	D
35 . T 19	1.730	D	35 . T 19	22	D

PRODUKTIE		
<u>AANTAL EIGEN PRODUKTIES</u>		
1 . KJT	15	A
2 . TIL	14	C
3 . KVS	13	A
4 . MNT	13	B
5 . TEATER POËZIEN	12	NE
6 . KNS	11	A
7 . NET	10	C
8 . NTG	9	A
9 . FAKKEL	9	C
10 . RVT	8	B
11 . ANTIGONE	8	B
12 . KORRE	7	D
13 . INS	6	D
14 . SPEELTEATER	6	D
15 . ARENA	5	C
16 . EWT	5	C
17 . KROON	5	C
18 . NVT	5	D
19 . BENT	5	D
20 . STEKELBEES	5	D
21 . VORMING	5	D
22 . BKT	5	D
23 . MKT	5	D
24 . BRIALMONT	4	C
25 . TENTAKEL	4	D
26 . RAAM	4	D
27 . TROJ. PAARD	4	D
28 . ETA	4	D
29 . <u>DE KELK</u>	<u>4</u>	<u>D</u>
30 . MALPERTUIS	4	D
31 . MAN V.D. DAM	3	D
32 . ZW. KOMEDIE	3	D
33 . VERTIKAAL	3	D
34 . T 19	3	D
35 . TIEDRIE	1	D

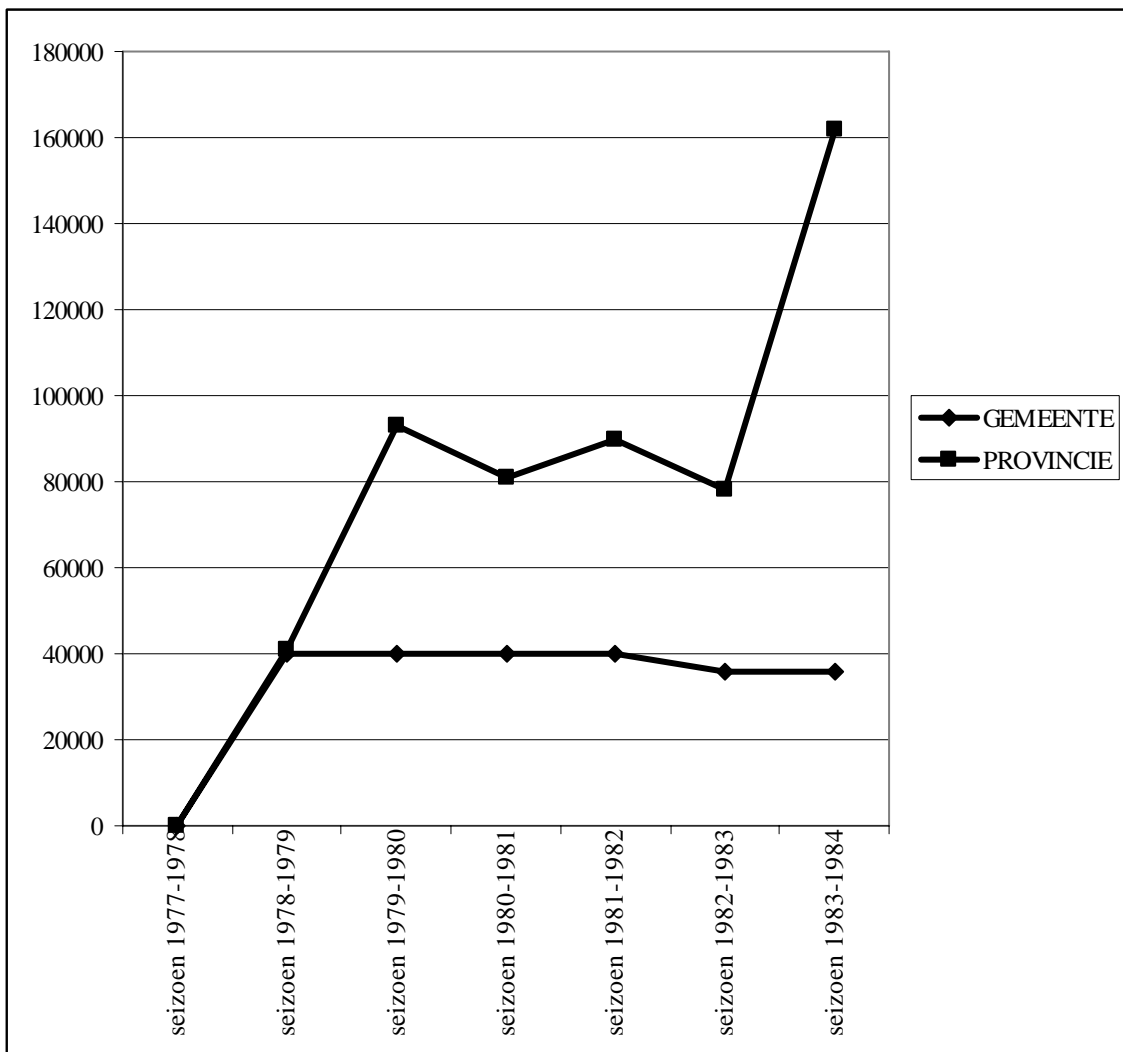
OVERZICHT VAN DE SUBSIDIEBEDRAGEN DOOR HET TEATER DE KELK ONTVANGEN
VANAF HET SEIZOEN 1978-1979 TOT EN MET HET SEIZOEN 1983-1984

SEIZOENEN	RIJK	PROVINCIE	GEMEENTE	TOTAAL
1978-1979	750.000	41.000	40.000	831.000
1979-1980	2.000.000	93.000	40.000	2.133.000
1980-1981	2.160.000	81.000	40.000	2.281.000
1981-1982	3.000.000	90.000	40.000	3.130.000
1982-1983	3.090.000	78.000	36.000	3.204.000
1983-1984	3.000.000	162.000	36.000	3.198.000

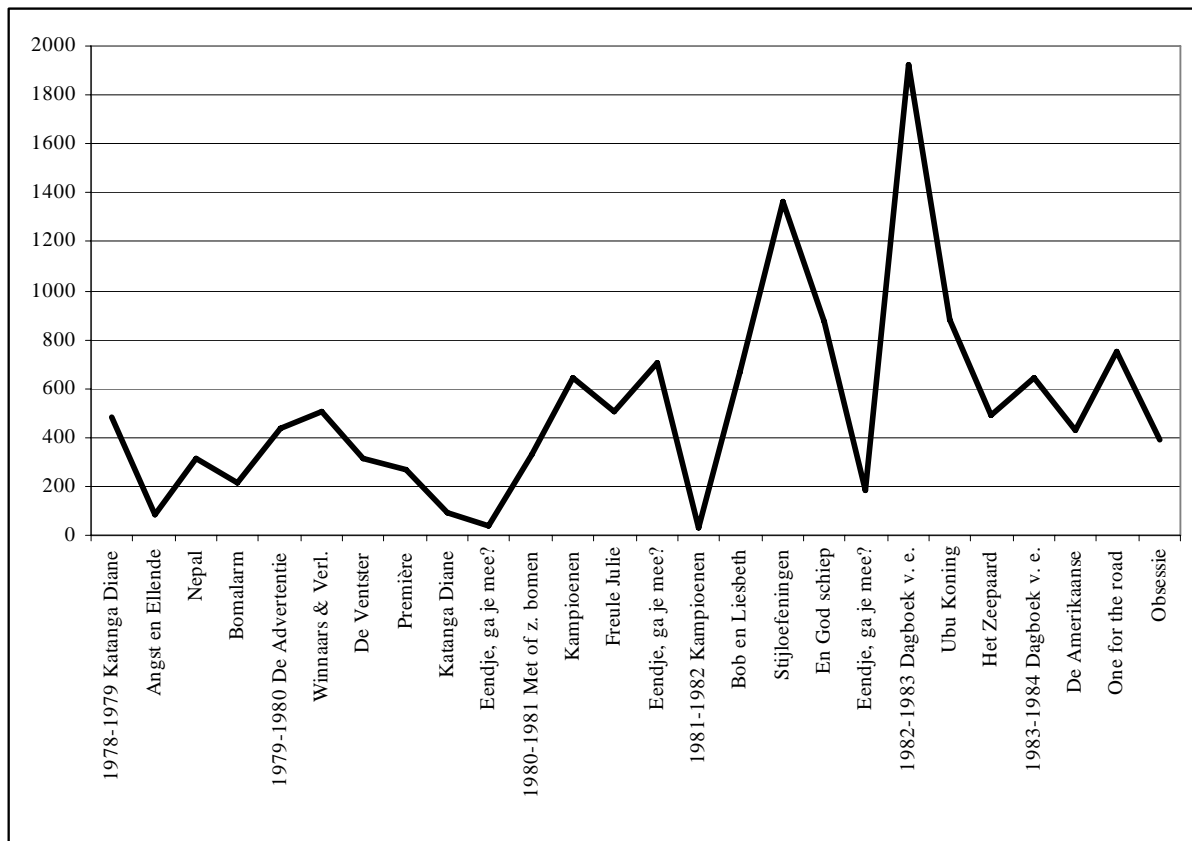
GRAFISCH OVERZICHT VAN DE EVOLUTIE VAN DE RIJKSSUBSIDIEBIJDRAGEN AAN
HET TEATER DE KELK TOEGEKEND (1977-1984)

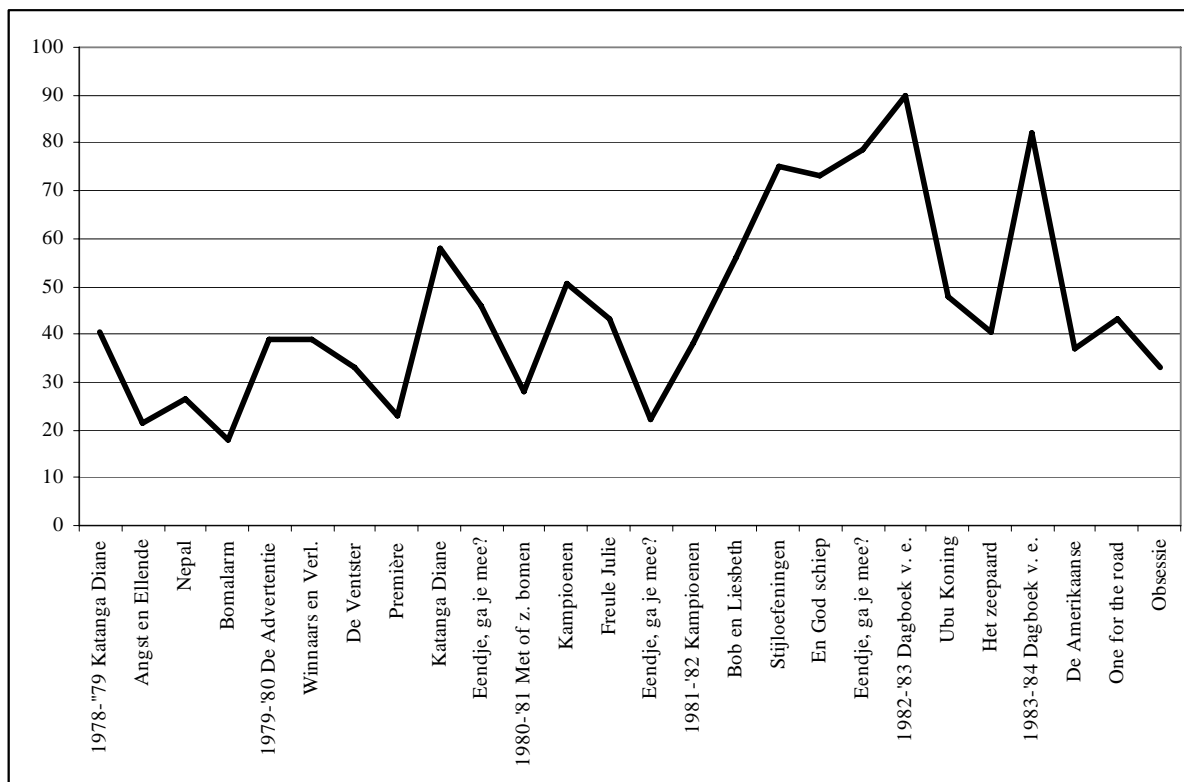
GRAFISCH OVERZICHT VAN DE EVOLUTIE VAN DE PROVINCIALE- EN GEMEENTELIJKE
SUBSIDIEBEDRAGEN AAN HET TEATER DE KELK TOEGEKEND (1977-1984)

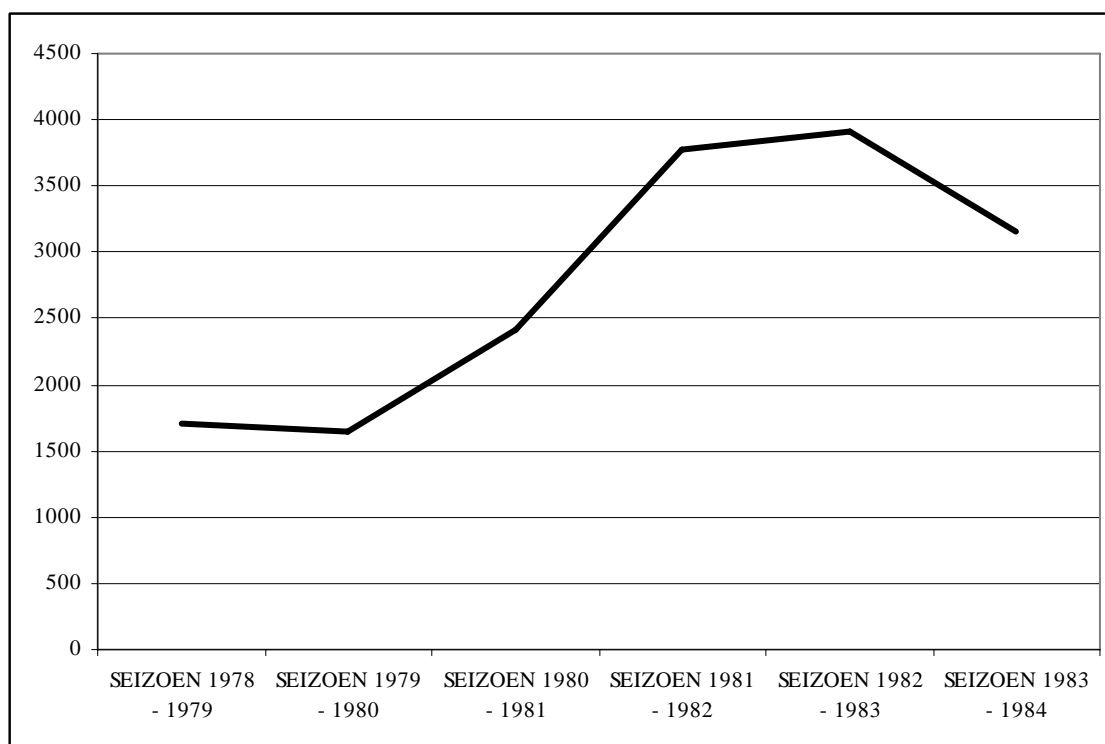
EVOLUTIE VAN HET AANTAL TOESCHOUWERS PER PRODUKTIE (1977-1984)

EVOLUTIE VAN DE GEMIDDELDE ZAALBEZETTING IN % T.A.V. DE ZAALCAPACITEIT:
1977 – 1984

EVOLUTIE VAN HET AANTAL TOESCHOUWERS PER SEIZOEN
(1978 – 1979 T/M 1983 – 1984)

INHOUDSTAFEL

- Voorwoord		blz. 2
- Inleiding		blz. 3
DEEL I	Het ontstaan van Teater De Kelk	blz. 4
1.	De Voorgeschiedenis	blz. 4
1. 1.	Rudy Geldhof programmeert gastproducties in een balzaal	blz. 4
1. 2.	De Medewerkers	blz. 5
1. 3.	De officiële erkenning wordt voorbereid	blz. 6
1. 3. 1.	De nieuwe zaal	blz. 7
1. 3. 2.	Een eigen gezelschap	blz. 8
1. 4.	De officiële erkenning	blz. 9
2.	Het seizoen 1979-1980 De Kelk wordt een belangrijk kamertheater en krijgt een nieuwe directeur	blz. 12
3.	De reclame	blz. 13
4.	De interne organisatie van Teater De Kelk	blz. 14
5.	De sfeer	blz. 15
6.	Het publiek van De Kelk	blz. 16
DEEL II	Het repertoire	blz. 17
1.	De Informatieverzameling	blz. 17
2.	De keuze van de stukken	blz. 18
2. 1.	De gehanteerde criteria	blz. 18
3.	De Programmatie	blz. 18
4.	De werking van het Teater De Kelk	blz. 24
4. 1.	Gastproducties in een balzaal	blz. 24

4. 1. 1.	Het seizoen 1973-1974	blz. 24
4. 1. 2.	Het seizoen 1974-1975	blz. 25
4. 1. 3.	Het seizoen 1975-1976	blz. 27
4. 1. 4.	Beschouwingen	blz. 28
4. 2.	Eigen produkties naast gastprodukties op het programma van het nieuwe Teater De Kelk	blz. 28
4. 2. 1.	De niet-gesubsidieerde werking	blz. 28
4. 2. 1. 1.	Het seizoen 1976-1977	blz. 28
4. 2. 1. 2.	Het seizoen 1977-1978	blz. 32
4. 2. 1. 3.	Beschouwingen	blz. 40
4. 2. 2.	De gesubsidieerde werking	blz. 40
4. 2. 2. 1.	Het seizoen 1978-1979	blz. 40
4. 2. 2. 2.	Het seizoen 1979-1980	blz. 49
4. 2. 2. 3.	Het seizoen 1980-1981	blz. 58
4. 2. 2. 4.	Het seizoen 1981-1982	blz. 65
4. 2. 2. 5.	Het seizoen 1982-1983	blz. 72
4. 2. 2. 6.	Het seizoen 1983-1984	blz. 78
4. 2. 2. 7.	Beschouwingen	blz. 84
DEEL III	Het einde van De Kelk	blz. 85
Besluit		blz. 94
Bibliografie		blz. 96

BIJLAGEN

1.	Globaal persoordeel over de Kelk-producties	blz. 105
2.	Overzicht van de werking van de vzw Teater De Kelk als erkend en gesubsidieerd theater	blz. 130
3.	Overzicht van de werking van de vzw Teater De Kelk als erkend en gesubsidieerd theater: samenvatting	blz. 138
4.	Overzicht van de exploitatiesituatie van De Kelk (1978-1984)	blz. 139
5.	Rangschikking van alle Vlaamse toneelgezelschappen op basis van het werkingsjaar 1982-1983	blz. 145
6.	Lijst met alle subsidiebijdragen aan De Kelk toegekend tussen 1978 en 1984 (+ grafische evolutie)	blz. 148
7.	Evolutie van het aantal toeschouwers per productie (1978-1984)	blz. 151
8.	Evolutie van de gemiddelde zaalbezetting i % t.a.v. de zaal capaciteit (1978-1984)	blz. 152
9.	Evolutie van het aantal toeschouwers per seizoen (1978-1984)	blz. 153
	Inhoudstafel	blz. 154